

[illegible]

Lit. u K Píšera

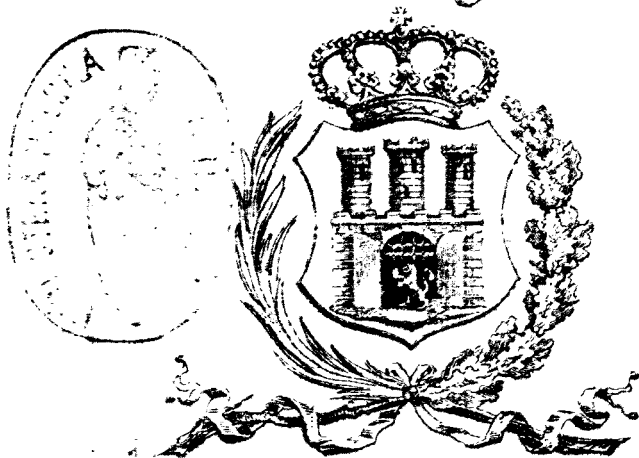
- 4536 -

PRZEWODNIK

po

LWOWIE.

L 206

Ułożył
ANTONI SCHNEIDER.

Wydanie drugie z planem miasta Lwowa.

Nakładem księgarni
Gubrynowicza i Schmidta

Plac św. Ducha pod 110

1875.

212

Cennik jazdy

dla fiaków parokonných:

Jazda pojedyncza w mieście i na przedmieściach 30 ct. Za 1szy kwadrans w dzień 30 ct., w nocy 45 ct., za każdy następujący kwadrans w dzień 18 ct., w nocy 25 ct., Jazdy do Kisielki, Wysokiego Zamku, Węglińskiego lasu, św. Zofii, Żelaznej wody, Wulki, do stawu Pełczyńskiego i Panińskiego, Kortumówki, Bajek i do każdej rogatki, lub cmentarza 50 ct.

Do lub od każdego dworca w dzień lub w nocy 1 zfr. Za pakunek większy 15 ct.

Na bale lub z balów 80 ct. Z konduktem pogrzebowym według czasu.

Dla dorożek jednokonných I. kl. (z czerwoną liczbą)

Jazdy pojedyncze w mieście i na przedmieściach 20 ct. Za 1szy kwadrans w dzień 20 ct., w nocy 30 ct. Za każdy następ. kwadrans w dzień 10 ct., w nocy 15 ct. Do miejsc wyżej wyznaczonych 30 ct.

Do lub od dworca kolei w dzień 40 ct. w nocy 50 ct. za pakunek większy 10 ct.

Na bale i z balów 50 ct. Z konduktem pogrzebowym według czasu.

II

Dla doroż. jednoknnych II. kl. (z żółtą liczbą.)

W mieście i na przedmieściach za 1szy kwadrans w dzień 15 ct., w nocy 22 ct., za każdy następny kwadrans w dzień 8 ct., w nocy 10 ct. Na miejsca wyżej oznaczone 20 ct.

Do lub od dworca w dzień 30 ct., w nocy 45 ct. Za pakunek większy 10 ct.

Na bale lub z balów 30 ct. Z konduktem po-grzebowym według czasu.

Czas odchodu i przychodu pociągów wedle zegaru lwowskiego.

Pociagi przychodzą: z **Krakowa** o g. 5 m. 58 r., o godz. 10 m. 55 r., o godz. 9 m. 45 w., o g. 8 m. 5 w. — Z **Brodów i Podwołoczysk** o godz. 3 m. 45 r., o g. 4 m. 3 po poł., o g. 10 m. 55 w. — Z **Czerniowiec** o g. 4 r., o g. 3 m. 15 w., o g. 10 m. 13 w. — Ze **Stryja** o g. 8 m. 22 w., codziennie.

Odchodzą: do **Krakowa** o g. 5 m. 5 r., o g. 5 w., o g. 11 m. 25 w., o g. 8 m. 5 w. — Do **Brodów i Podwołoczysk** o g. 6 m. 20 r., o g. 12 m. 57 r., o g. 10 w. — Do **Czerniowiec** o g. 6 m. 50 r., o g. 11 m. 48 w., o g. 12 m. 50 w połud. — Do **Stryja** o g. 7 m. 22 r. — Z **Podzamcza do Brodów Podwołoczysk** o g. 12 m. 33 w połud., i o g. 11 m. 21 w nocy.

III

Znaczniejsze Hotele i domy zajezdne.

- Angielski przy ulicy Karola Ludwika l. 1, z restauracją.
Europejski (dawniej Dresner) z restauracją przy placu Marjackim l. 4.
George Hoffmann przy placu Marjackim l. 1, z restauracją.
Krakowski przy ulicy Piekarskiej l. 2.
Kuhna przy ulicy Karola Ludwika.
Langa przy placu Marjackim l. 5.
Podolski zajazd przy ulicy Czarnieckiego.
Warszawski przy ulicy Czarnieckiego.

Kawiarnie.

- Müllera przy ulicy Ormiańskiej.
Teatralna w gmachu teatralnym.
Wiedeńska przy ulicy Hetmańskiej.

Cukiernie.

- Braci Ehrbar Bynek.
Gross i Strus ulica Hetmańska.
Hołyński i Niziniecki ulica Czarnieckiego.
Kostecki ulica Karola Ludwika.
Müller Jan ulica Hetmańska.
Noworyty Bynek.
Rothländer Leopold ulica Karola Ludwika.

Restauracje.

- Alsnera w hotelu Europejskim, dobra kuchnia.
Czarnieckiego ulica Trybunalska pod „Trzema Koronami.”

IV

Gromadzińskiego przy ulicy Kopernika.
Hoffmana w hotelu Georga, dobra kuchnia.
Ludwika przy ulicy Krakowskiej pod „Gruszką.”
Małckiego w hotelu Angielskim.
Pfinka w Rynku.
Stadtmüller przy ulicy Dominikańskiej.

Zakłady kąpielowe.

Łaźnia parowa na placu Chorażeczyzny, Duchin-
skiego.
Łaźnia parowa i kąpiele wanienkowe przy ogro-
dzie miejskim.
Łaźnia parowa na Żółkiewskim.

Domy spedycyjne.

Hessa, utrzymuje zakład ekspresów czyli postu-
gaczy (komisionerów).
Schellenberg, dom agencyjny i spedycyjny.
Werner Arnold, spedytor, skład kas ognio-
trwałych i narzędzi rolniczych.

PRZEWODNIK

dla zwiedzających osobliwości i miejsca
przechadzek.

Muzeum przyrodnicze hrab. Włodzimierza Dzieduszyckiego, z nader ciekawymi okazami zwierząt i ptaków krajowych i kamieni. Przytem Biblioteka złożona przeważnie z dzieł treści przyrodniczej. Ulica Teatralna l. 18. **Codziennie od 10. rano do 12. w południe.**

Muzeum Starożytności książąt Lubomirskich, szczególnie, broni i innych przedmiotów odnoszących się do dziejów polskich **w gmachu Zakładu Narod. Im. Ossolińskich, rano od 9. do 2giej po południu.**

Muzeum przemysłowe miejskie umieszczone **w salach Strzelnicy miejskiej**, otwarte każdego dnia z wyjątkiem poniedziałków, mianowicie: **niedzielę od godz. 9. z rana do 1. po południu, w inne dni od godz. 10. z rana do 5. po południu.** Ceny wstępu: w środę 40 ct., w inne dni 20 ct., dla młodzieży szkolnej i czeladzi rzemieślniczej 5 ct. Bilety dla młodzieży i czeladzi wydane będą tylko w ilości po 20 sztuk razem. Interesowanym, którzyby ze zbiorów muzealnych korzystać lub swe wyroby, także posiadane cenniejsze przedmioty przemysłu, wystawić pragnęli, udziela pożądaných informacji biuro muzealne.

Muzeum mineralogiczne, botaniczne zoologiczne tutejszego uniwersytetu można zwiedzić za porozumieniem się z obojgiem pp. profesorami (obecnie pp. Dr. Krentz, Dr. Ciesielski i Dr. Schmidt.)

VI

A r c h i w u m i zbiory p. Antoniego Sznajdera (ulica Krzywa, l. 3) otwarte codziennie dla literatów i uczonych, z wyjątkiem świąt i niedziel, od godz. 4 po południu, do 7mej wieczorem.

Biblioteka uniwersytecka otwarta każdego dnia po poł., wyjąwszy niedziele, święta i poniedziałki od 8. do 1. Ulica św. Mikołaja.

Biblioteka Ossolińskich każdego dnia od godziny 9. do 2. wyjąwszy soboty i święta. Ulica Ossolińskich.

Inwalidów wojskowych zakład

pysznie wystawiony czworoboczny gmach z 4 wieżami, kaplicą i ogrodem. Ulica Kleparowska na 2giej części.

Teatr hr. Skarbka przy ulicy Skarb- kowskiej.

Przedstawienia codziennie; 3 dni opera, 4 dramat, dnie operowe wtorek, czwartek i sobota.

Ceny miejsc:

Łoża parterowa i Igo piętra	.	6	złr.	—	ct.
" IIgo "	.	4	"	—	"
" IIIgo "	.	2	"	60	"
Krzesła parterowe i parkiet	.	1	"	10	"
" Igo piętra	.	1	"	50	"
" IIgo "	.	1	"	—	"
" IIIgo "	.	—	"	70	"
Miejsca numerowane na parterze	.	—	"	70	"
Wstęp na parter	.	—	"	40	"
" na III. piętro	.	—	"	30	"
Galerja	.	—	"	20	"

W dnie operowe ceny o połowę wyższe.

VII

Ogród miejski.

W prost ulicy Majera z restauracją, w porze letniej grywa muzyka wojskowa.

Wysoki Zamek z restauracją.

Najlepszy punkt dla zwiedzających miasto i okolice, ulubione miejsce przechadzki. Na górze Kopiec „Unii.“

Strzelnica miejska przy tejże ogród.

W środku ogrodu budynek strzelecki w guście zameczka, z salą ozdobioną tarczami z różnych czasów, godne widzenia; w porze letniej odbywają się w ogrodzie zabawy, loterie fantowe i zwykłe uroczystości Tow. strzeleckiego.

Pohulanka.

Ogród z restauracją, własność prywatna, obok browaru Kleina, położenie romantyczne wśród leśnej doliny.

Zakłady finansowe.

- Krakowskie Tow. wzajemnych ubezpieczeń**, przy ulicy Karola Ludwika w domu Towarzystwa kredytowego l. 2.
- Galicyskie Tow. kredytowe ziemskie** w własnym budynku ulica Karola Ludwika l. 2.
- C. k. uprzyw. galic. akcyjny Bank hipoteczny** w własnym zabudowaniu przy placu Marjackim l. 1.
- Galicyski Bank kredytowy** przy ulicy Wałowej l. 4.
- C. k. uprzyw. galic. Zakład kredytowy Włościański** w własnym budynku przy ulicy Jagiellońskiej l. 14.
- Galicyskie ogólne Tow. ubezpieczeń** przy ulicy Skarbrowskiej l. 2.
- Filja c. k. uprzyw. austr. Zakładu kredytowego dla handlu i przemysłu** przy ulicy Karola Ludwika.
- Galicyskie Tow. wyrobu cegieł i przedsiębiorstwa budowl**i w gmachu Banku hipotecznego l. 1.
- Galicyska kasa oszczędności** przy ulicy Majera i Jagiellońskiej l. 5.
- Uprzyw. Zakład zastawniczy „Pii Montis”** przy kościele archikatedralnym ormiańskim ulica Skarbrowska.
- Filia c. k. uprzyw. Banku Narodowego Wiedeńskiego** w gmachu Tow. kredytowego l. 2.
- Kasa zaliczkowa** w domu p. Boeckowskiego przy ulicy Akademickiej l. 5.
- Towarzystwo kredytowe miejskie.**
Oprócz tego istnieje kilkanaście agentur różnych Tow. assekuracyjnych zagranicznych.

SKOROWIDZ

urzędów, zakładów publicznych znajdujących
się w mieście Lwowie.

- Administracja (urząd podatkowy) — w gmachu przy ulicy Hetmańskiej nr. 4.
- Akademia techniczna — przy ulicy Ormiańskiej nr. 2.
- Archiwum aktów grodzkich — w klasztorze OO. Bernardynów.
- Archiwum map katastralnych — w gmachu przy ulicy Hetmańskiej nr. 20.
- Archiwum i zbiory A. Schneidera przy ulicy Krzywej l. 8.
- Archiwum wydziałowe (szlacheckie) w gm. Wydz. kraj. ulica Kopernika l. 20.
- Biblioteka zakładu Ossolińskich — w gmachu tegoż Zakładu przy ulicy Ossolińskiej nr. 9.
- Biblioteka c. k. uniwersytetu — w gmachu akademickim przy ulicy św. Mikołaja.
- Biblioteka hr. Dzieduszyckiego ulica Teatralna l. 18.
- Biblioteka hr. Baworowskiego w domu własnym opodal kościoła Marji Magdł. (nieprzystępna.)
- Biblioteka Pawlikowskiego w klasztorze Dominikanów (nieprzystępna.)
- Cementniczy urząd — przy ulicy Czarneckiego nr. 1.
- Dom karny (Brygidki) — przy ulicy Gródeckiej nr. 24.
- Dom poprawy dla kobiet — na Nowym Świecie przy kościele Marji Magdaleny.

- Dom ubogich św. Łazarza — przy ulicy Wro-
nowskiej nr. 2.
- Dom inwalidów — przy ulicy Kleparowskiej.
- Dyrekcja skarbowa krajowa — w gmachu
Pojezuickim przy placu św. Ducha nr. 1.
- Dyrekcja poczt — przy ulicy Sykstuskiej nr. 23.
- Dyrekcja policji — przy ulicy Teatralnej nr. 21.
- Dyrekcja telegrafów — przy ulicy Koper-
nika nr. 9.
- Dyrekcja skarbu pow. — na placu cłowym przy
ul. Czarnieckiego nr. 1.
- Dyrekcja kolei arcyksięcia Albrechta
— przy placu Marjackim.
- Galiczyjska kasa zaliczkowa — przy ulicy
Halickiej nr. 21.
- Izba handlowa — w gmachu ratuszowym.
- Izba adwokatów — w gmachu ratuszowym.
- Kasa główna krajowa — w gmachu Pojezuickim
przy placu św. Ducha nr. 1.
- Komenda jeneralna — przy ulicy Czarnieckiego
nr. 6.
- Komenda placu — przy ulicy Wąłowej nr. 16.
- Komenda żandarmerji — ulica Krzywa.
- Konsystorz łaciński — w pałacu arcybi-
skupim.
- Konsystorz gr. kat. — przy gmachu św. Jura.
- Konsystorz ormiański — przy ulicy Ormiań-
skiej nr. 9.
- Magistrat — w gmachu ratuszowym w Rynku.
- Muzeum starożytności i sztuki — w zakła-
dzie Ossolińskich przy ulicy Ossolińskiej nr. 9.
- Muzeum przemysłowe — w sali na strzel-
nicy nr. 21.
- Muzeum hr. Dzieduszyckiego — ulica
Teatralna nr. 18.
- Namiestnictwo — przy ulicy Czarnieckiego nr. 14.
- Prokuratorja skarbu — przy ulicy Ormiań-
skiej nr. 13.

- Sąd wyższy krajowy (apelacja) — przy ulicy Hetmańskiej nr. 21.
- Sąd krajowy — przy ulicy Halickiej nr. 18.
- Sąd powiatowy — przy ulicy Kopernika nr. 7.
- Seminarjum łacińskie — obok pałacu arcybiskupiego.
- Seminarjum gr. kat. — przy ulicy Kopernika nr. 36.
- Starostwo — przy ulicy Majerowskiej nr. 5.
- Stowarzyszenie Czeladników (katolic.) przy ulicy Mickiewicza nr. 28.
- Stowarzyszenie „Gwiazda“ przy ulicy Franciszkańskiej.
- Stowarzyszenie Drukarzów przy ulicy Dominikańskiej.
- Stowarzyszenie młodzieży handlowej w Rynku.
- Szpital główny (Pijary) — na Łyczakowie.
- Szpital św. Kazimierza (Sióstr miłos.) — obok pałacu arcybiskupiego ulica Teatyńska nr. 6.
- Teatr — w gmachu teatralnym przy placu Gołuchowskiego.
- Towarzystwo gosp.-rolnicze — w gmachu Zakładu Ossolińskich nr. 9.
- Urząd cłowy — na placu cłowym przy ulicy Czarnieckiego nr. 1.
- Urząd górniczy — ulica Czarnieckiego.
- Urząd cechowania i wymiany — ulica Czarnieckiego nr. 1.
- Urząd loteryjny krajowy — przy ulicy Kopernika nr. 8.
- Urząd ksiąg krajowych (tabuła) ul. Teatr.
- Urząd wymiaru należyt. podatk. — w gmachu cłowym ulica Czarnieckiego.
- Urząd (miejski) akcyzy — na placu cłowym nr. 1.
- Wszechnica — w gmachu akademickim obok kościoła św. Mikołaja.
- Wydział krajowy — przy ulicy Kopernika nr. 20.

XII

Wydział Rady. pow. — przy placu Marjackim
nr. 3.

Wydział Towarzystwa oficjalistów
prywatnych — przy ulicy Akademickiej nr. 5.

Zakład Im. Ossolińskich — przy ulicy Ossolińskich.

Zakład głuchoniemych — przy ulicy Łyczakowskiej nr. 35.

Zakład ciemnych — przy ulicy Łyczakowskiej
nr. 37.

Adwokaci z siedzibą we Lwowie.

Adwokaci i obrońcy w sprawach
karnych.

Balko Władysław.
Berliner Henryk.
Blumenfeld Emanuel.
Brzeziński Julian.
Czajkowski Jan.
Czemeryński Ignacy.
Dąbczański Antoni.
Diamand Dawid.
Dobrzański Jan.
Dzidowski Mateusz.
Dziubiński Marceł.
Filipowski Walerjan.
Freundenberg Jan.
Gregorowicz Konrad.
Gorecki Władysław.
Gottlieb Henryk.
Gnoiński Michał.
Hilbricht Emil.
Hoffmann Kornel.
Horwath.
Janowicz Aleksander.
Jেকেles Maurycy.
Kabath Maurycy.
Kratzer Ferdynand.
Kohn Józef.
Koliszer Juliusz.
Lewicki Kornel.
Łubiński.
Madejski Marceł.
Majewski Władysław.
Malinowski Józef.
Mały Karol.

Mansz Filip.
Męciński Józef.
Moszyński Adolf.
Natkes Izrael.
Nurkowski Feliks.
Polański Teodozy.
Pomianowski Aleksander.
Popiel Juliusz.
Przesmycki Józef.
Rappaport Jakób, kan. ad.
Rappaport Leon.
Rayski Tomasz.
Reich Bernard.
Roiński Emanuel.
Skałkowski Józef.
Starzewski Henryk, ka. ad.
Szwedzicki Bazyli.
Skwarczyński Paweł.
Semilski Teobald.
Szafl Szymon.
Schrenzel Emanuel.
Smiatowski Feliks.
Sokal Maksymilian.
Smolka Franciszek.
Smolka Józef.
Tarnawski Marceł.
Tustanowski Michał.
Waldmann Saul.
Wszelaczyński Leon.
Zminkowski Antoni.
Zucker Wilhelm.
Zucker Filip.

XIV

Notarjusze.

Kuryłowicz J.
Blumenfeld Dr. Pr.
Kwaśnicki S.

Szemelowski J.
Wolski Fr.

Służba zdrowia.

Doktorowie Medycyny we Lwowie.

Baizer Mojżesz.
Berger Antoni.
Berthleff Karol.
Bulikowski Stanisław.
Cassina Ferdynand.
Chądzyński Jan.
Czerkawski Julian.
Czyżewicz Adam.
Feigel Samuel.
Festenburg Gerard Edw.
Finger Józef.
Geistlener Jan.
Gembarzewski Ludwik.
Głowacki Bolesław.
Hawranek Ignacy.
Hinze Henryk.
Janda Franciszek.
Jasiński Władysław.
Kaczkowski Antoni.
Kartsch Maksymilian.
Kilariski Józef.
Kosiński Franciszek.
Krzczunowicz Piotr.
Lech Aleksander lek. pow.
Longchamps-Berier Bogu-
sław.
Łopacki Ludwik.

Maciejowski Szczęsny.
Mehrer Henryk.
Merczyński Emil.
Mossing Kazimierz.
Neuhauser Franciszek.
Noskiewicz August.
Nowiński Seweryn.
Opolski Wiktor.
Pawlikowski Antoni.
Reizes Dawid.
Rektorzik Ernest.
Reissig Ignacy c. k. Radca
namiest.
Rieger Zygmunt.
Rosner Ignacy.
Rożański Józef.
Sawicki Edward.
Sawicki-Stella Jan.
Schatauer Antoni.
Skałkowski Władysław.
Smitowski Mieczysław.
Spausta Damian.
Strojnowski Edward.
Stupnicki Juliusz.
Szeparowicz Jan.
Tomanek Józef.
Wagner Leopold.

XV

Weigel Józef.
Weinreb Adolf.
Wereszczyński Michał.
Werner Józef.
Widman Oskar.

Witz Herman
Wołek Wojciech.
Ziębicki Jerzy.
Żuliński Tadeusz.

Weterynarze.

Werner Józef, Dr. med. Kubicki Józef.

Aptekarze.

Berliner ulica Karola Ludwika.
Bracia Łazowscy w Rynku.
Mikolasz K. ulica Kopernika.
Piepes Jakób plac Bernardyński.
Ruckera ulica Krakowska.
Sklepiński w Rynku.
Torosiewicz ulica Czarnieckiego.
Tepa na ulicy Zielonej.

Księgarnie.

Gubrynowicz i Schmidt przy placu św.
Ducha L 10.
Milikowski J. Rynek.
Księgarnia Polska ulica Kopernika.
Richter H. przy placu Marjackim.
Seyfarth i Czajkowski Rynek.
Wild Karol ulica Halicka.

Drukarnie.

Budweisera ulica Pańska.
Dobrzański i Gromann (Gazety Narodowej)
ulica Ormiańska.

XVI

Dziennika Polskiego ulica Halicka.
„Ludowa“ ulica Jagiellońska.
Maniecki Wojciech ulica Grodzickich.
Pillera Kornela ulica Łyczakowska l. 3.
Poremba M. Rynek.
Stauropigialna ulica Rуска.
Szewczenki w zabd. Banku Hipot. galic.
Winiarza, Edwarda Rynek.
Zakładu Narod. Im. Ossolińskich ulica-
Ossolińska.
I. Związkowa drukarnia w Hotelu Żorża.

Litografie.

Pillera Kornela ulica Łyczakowska.
Kostkiewicz ulica Sobieskiego.
Stauropigialna ulica Rуска.
Towarzysta przemysłowego ulica Koper-
nika l. 9.

Gisarnie czcionek.

Pillera Kornela ulica Łyczakowska. l. 3.
Albrechta ulica Kurnicka.

Introligatorzy.

Getritz A. Rynek l. 41.
Jaśkiewicz ulica Teatralna l. 12.
Krentz J. ulica Sobieskiego.
Spożarski ulica Zacerkiewna.
Tillinger i Spółka Rynek.
Zawadzki ulica Trybunalska.

Redakcje Pism.

- „Chata“ plac Kapitulny.
- „Dziennik Polski“ ulica Halicka.
- „Gazeta Narodowa“ ulica Sobieskiego.
- „Gazeta Lwowska“ ulica Szarnieckiego l. 18.
- „Przewodnik nauk. literacki“ (przy „Gazecie Lwowskiej“) ulica Czarnieckiego l. 18.
- „Ojczyzna“ ulica Halicka.
- „Przegląd Lwowski“ plac Kapitulny.
- „Przegląd ekonomiczny“ ulica Kopernika l. 9.
- „Szczutek“ ulica Halicka nad sklepem Jürgensa.
- „Tydzień“ ulica Halicka.

W księgarni Gubrynowicza i Schmidta:

- „Biblioteka powieści i romansów.“
- „Ruch literacki.“
- „Rolnik“ z Przewodnikiem.
- „Wydawnictwo“ zbiorowe powieści J. K. Kraszewskiego.
- „Czasopismo“ Tow. aptekarskiego w aptecę Mikolascha.

Artyści (Malarze) portretowi.

- Grabowski J., w domu Banku hipotecznego.
- Baczyński Aleksander, w domu koło Namiestnictwa.
- Bodakowski przy ulicy Jagiellońskiej w domu Stromengera.

Rzeźbiarze i kamieniarze.

- Marconi, profesor akad. tech.
- Schimser, przy ulicy Łyczakowskiej.

XVIII

Inżynierowie budownictwa.

Hochberger, dyrektor budow. miejskiego.

Haar Wojciech.

Zacharjewicz, prof. budow. przy akad. technicz.

Jägermann, prof. akad. technicz.

Przedsiębiorcy budownictwa.

Engel przy ulicy Kurkowej.

Köhler przy ulicy Piekarskiej.

Schultz przy ulicy Żółkiewskiej.

Bracia Gall przy ulicy Majera.

Tow. budownicze w Banku Hipotecznym.

Zakłady fotograficzne.

Trzemeski, ulica Kopernika w domu Bauorowicza.

Eder Józef, ulica Karola Ludwika w Hotelu Angielskim.

Składy papieru i pisemnych materiałów.

Bogdanowicz Antoni plac Marjacki.

Jaskólski J. plac Marjacki.

Hawranek przy placu św. Ducha.

Jürgens ulica Halicka.

Mussil i Wilhelm plac Marjacki.

Blacharze.

Bratkowski Leon przy placu św. Ducha.

Bratkowski (ojciec) plac Kapitulny.

Wojtyński Stanisław Hotel Żorża.

XIX

Browary.

Klein J. na Pohulance.

Kisielka na Żółkiewskim przedmieściu.

Ploder na Żółkiewskim przedmieściu.

Fabryki machin rolniczych i żelaza.

Schumann ulica Łyczakowska.

Pietsch ulica Łyczakowska.

Clayton i Shuttleworth ulica Czarnieckiego.

Wichera ulica Gródecka.

Kraiński, Krasicki, Bal i spółka na Żółkiewskim przedmieściu.

Fabryka czekolady i pierników.

Gross i Struss ulica Hetmańska.

Wakarecy plac Trybunalski.

Farbiarz.

Miding ulica Mickiewicza.

Grawerowie i pieczętarze.

Wojciechowski ulica Kopernika.

Schapira ulica Kopernika.

Jubilerzy.

Ostrowski i Syn Rynek.

Völker Rynek.

Badowski Józef Rynek.

XX

Kuśnierze.

Adamski i Czapczyński ulica Halicka.

Krawcy.

Głodziński ulica Kopernika.

Kropiowski i Matlas plac Kapitulny

Maciulski ulica Sobieskiego.

Niemczanowski plac Marjacki.

Wieczyński plac Marjacki.

Magazyny mód i ubiorów damskich i bielizny.

Bardasz Ferdynand plac Kapitulny.

Drexler i Syn plac Kapitulny.

Lewicki Władysław ulica Halicka.

Schayer Bracia ulica Karola Ludwika.

Wojczyński Roman ulica Halicka.

Malarze pokojowi.

Legierzyński ulica Kurnicka L. 7.

Baranowicz ulica Pańska.

Młyny i piekarnie parowe.

Doms Robert Żółkiewskie przedmieście.

Mier i Spółka ulica Żółkiewska.

Thom ulica Janowska.

Rękawicznicy.

Dworski ulica Halicka.
 Wielkopolski przy placu św. Ducha.
 Wichert Rynek.

Składy towarów korzennych.

Bařłaban ulica Halicka.
 Brühl Rynek.
 Klimowicz ulica Halicka.
 Klein Jan Rynek.
 Królikowski ulica Kopernika.
 Mańkowski ulica Halicka.
 Markiewicz Stanisław Rynek.
 Reiss ulica Krakowska.
 Winkler Dom Naroday.

Składy towarów galanteryjnych
i norymberskich.

Feintuch ulica Akademicka.
 Kaczmarowki Hotel Angielski.
 Lang ulica Halicka.
 Müller Marcin ulica Halicka.
 Müller Henryk ulica Halicka.
 Steif Synowie ulica Karola Ludwika.
 Stryżowski ulica Halicka.

Składy mebli i obic meblowych.

Kirschner Fr. plac Trybunalski.
 Towarzystwo Stolarskie plac Halicki.

XXII

Składy fortepianów.

Marek Ludwik przy placu św. Ducha nad księ-
garnią Gubrynowicza i Schmidta.
Seyfarth i Czajkowski plac Halicki.

Składy porcelany.

Lewicki Kazim. ulica Trybunańska.
Okornicki Rynek.

Składy żelaza.

Halski A. ulica Halicka.
Iskierski ulica Teatralna.
Schumann Jan plac Marjacki.

Składy obuwia.

Aleksandrowicz ulica Halicka.
Aleksandrowicz ulica Sykstuska.
Górska plac św. Ducha.
Steif Synowie ulica Karola Ludwika.
Południowski plac Halicki.
Stowarzyszenie szewców „Praca“ ulica
Halicka.

Skład obic papierowy.

J. Jürgens ulica Halicka.
Wiismüller ulica Hetmańska.

XXIII

Rymarze i siodlarze.

Forysz ulica Akademicka.

Walichiewicz w Hotelu Angielskim.

Tokarze.

Dziubiński ulica Halicka.

Nadwodzki Rynek.

Zegarmistrze.

Armatys i Moerl ulica Halicka.

Grabiński ulica Halicka.

Legade plac Marjacki.

Miłaszewski ulica Halicka.

Weigel ulica Halicka.

Weiss Józef Rynek.

CZĘŚĆ II.

Towarzystwa i Stowarzyszenia.

C. k. Galicyjskie Towarzystwo gospodarskie w gmachu Zakładu narod. im. Ossolińskich posiada znaczną z 8000 tomów złożoną bibliotekę.

Towarzystwo pszczolnictwa, jedwabnictwa i sadownictwa przy ulicy Piekarskiej.

Galicyjskie Towarzystwo muzyczne.

Towarzystwo przyjaciół sztuk pięknych urządza co roku wystawę obrazów, liczy członków do 2000.

Bractwo Stauropigialne obok cerkwi wołowskiej przy ulicy Buskiej posiada znaczny zbiór dzieł ruskich, drukarnię i księgarnię.

Najnowszemi czasy powstało wiele Towarzystw w celu zabawy i nauki np. **Towarzystwo „Gwiazda”** składająca się z rzemieślników, mają własny dom przy ulicy Franciszkańskiej.

Tow. drukarzy „Ognisko.”

Koło młodzieży handlowej mające dosyć obszerny lokal i bibliotekę.

Kasyno mieszczańskie przy ulicy Halickiej.

Kasyno narodowe szlacheckie w gmachu Teatralnym.

Czytelnia Akademicka i Towarzystwo bratniej pomocy Akademików,
Towarzystwo konsumcyjne.

Nowe nazwy ulic w e L w o w i e.

I.	Przedmieście	Halickie.
II.	"	Krakowskie.
III.	"	Żółkiewskie.
IV.	"	Łyczakowskie.
V.	Śródmieście.	

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- A d a m o w a** III. Przed samą rogatką na lewo w pole.
- A k a d e m i c k a** I. Dawna św. Jana wyższa i niższa. Od Marjackiego placu do kościoła św. Mikołaja r. k.
- A k a d.** Plac I. Dawny plac św. Jana obok tegoż świętego na moście.
- Ś w. A n t o n i e g o** IV. Obok kościoła tegoż imienia na Łyczakowskiej, ku Strzelnicy.
- A r c y b.** plac IV. Dawny plac bisk. przed pałac.
- A r s e n a l s k a** V. Z placu Dominikańskiego na Podwale.
- B a l o n o w a** III. Łączy Zamarstyn. z Żółkiew.
- B e d n a r ó w k a** I. Za rogatką Stryjską.
- B e n e d y k t y Ń s k a** III. Dawna przecznica Benedyktyńska z placu Strzeleckiego do kościoła Benedyktynek, cz. Wszystkich świętych.
- B e n e d.** plac III. Obok klasztoru tegoż imienia.
- B e r k a** III. Dawna przecznica Słoneczna od Zródlanej.

XXVI

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Bernardyńska V. Z pl. Wekslarsk. na Wałową.
Bernard. plac V. i I. Przed kościołem i dzwon-
nicą OO. Bernardynów.
Blacharska V. Z placu Wekslarskiego do ulicy
Ormiańskiej.
Błonie II. Za Janowską rogatką.
Błotna I. Koło cmentarza Gródeckiego.
Bogdanówka II. Od rogatki Gródec. na Zachód.
Bogusławskiego I. Z Pełczyńskiej ku Cytadeli
do ulicy św. Łazarza.
Bóźnicza III. Dawne ulice Synagogi wyższa i
place Łażni i Studni; od Żółk. do Rzeźni.
Boż. przeczn. III. Dawna ulica Synagogi boczna.
Brygicka II. Dawna Pobrygicka. Łączy Jagiel-
lońską z Kaźmierzowską.
Bukowa droga IV. Od folwarku Ormiańskiego
do Pasiak Łyczakowskich.
Cebulna III. Dawna Cebulanka i Chasidim z pl.
Krakows. ku Bóźniczej.
Cegielniana dr. I. Dawna Stryjska boczna.
Cetnerowska IV. Dawna Łyczakowska boczna.
i część dawnej ulicy Cetnerówki.
Chodorowskiego I. Poza ogrodem zakładu
św. Łazarza do ulicy Wronowskiej.
Chorażczyzna I. Dawna pocztowa stara, Choraż-
czyzny niska i wyższa. Od Krzywej do ulicy
Ossolińskich.
Choraż. plac I. Przy ulicy tegoż imienia.
Cicha I. Z zachodn. kąta pl. Choraż.
Cłowa IV. Dawna ciasna obok Komory ku Pie-
karskiej.
Cłowy plac IV. i V. Dawniej pl. Celny.
Cmentarna II. Dawne Cmentarna boczna I. i II.
z placu św. Jura do cmentarza Gródeck.
Cytadeli I. Z ulicy Ossol. na cytadelę.

XXVII

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Czackiego III. Z placu Benedyktynskiego na Stary Rynek (plac Rybi.)
- Czarna III. Ze Starozakon. na Starotandet.
- Czarnieckiego V. i IV. Od wschodniej strony pl. Bernardyński wzdłuż Wałów Gub. na plac Arcybiskupi.
- Czerwona IV. Dawna Krótka. Z kurkowej na Teatynską.
- Debry. Patrz na Debrach.
- Dominikańska V. Od Rynku do kościoła OO. Dominik. dalej patrz Arsenał.
- Domin. plac V. Przed kościołem dominikańsk.
- Droga do Biłohorszczy II. Za Gródecką rogatką z Bogdanówki na prawo.
- Droga do Kościopalni II. W niegdyś Skarbowskiem zwierzyncu (Kortumówce).
- Droga do ogród. IV. Z ulicy św. Piotra w pole.
- Droga do Sknił. II. Za Gródecką rogatką na lewo.
- Droga do Sygniówki Tamże.
- Droga na błonie II. Z Gródeckiej przed samym wjazdem na drogę do dw. Karola Ludw.
- Droga polna II. Z Nowego Świata wprost szpitaliku dzieci.
- Droga Wulecka. Dalszy ciąg ulicy Kopernika.
- Franciszkańska IV. Od kościoła na dół ku Łyczak.
- Franciszk. plac IV. przed kościołem tego imienia.
- Fredry I. Dawna św. Mikołaja od Halickiej do Akademickiej.
- Fresnela patrz Kościuszki.
- Furmańska II. Dawna Kapelusznicka od placu Gołuchow. do Kaźmierzow.
- Gabryelówka III. Z ulicy Na Korytach ku polom Zniesienia.
- Garncarska I. Dawna Gancarska wyższa.
- Gazowa III. Ze Słonecznej do gazowni.

XXVIII

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Gęsia** III. Z północnej strony placu Gołuchow. ku Targowicy zboża.
- Gipsowa** II. Na Bajkach z ulicy Błotnej do gipsarni Franca.
- Gliniańska** IV. Dawna Gliniańska niższa.
- Głęboka** I. Dawne Głębokie i Kanon., z ulicy Nowy Świat, l. na lewo na Bajki.
- Głowińskiego** IV. Dawna Szpitalna, między Łyczakowską a Piekarską.
- Gołębia** I. Z Garncarskiej do Kaleczej.
- Gołuchowskich** Dzieli Śródmieście od Krakowskiego i Zółkiew. przedm.
- Góra Franc. J.** IV. Powszechnie Wys. Zamek zwana.
- Gosiewskiego** IV. Od Sakramentek na Bury.
- Gródecka** II. Od kościoła św. Anny do rogatki.
- Grodzickich** V. Dawna ormiańska poprzeczna, od Rynku do Strzelec. placu.
- Gubernatorskie wały** I. Dzieli Śródmieście od Łyczakowskiego przedmieścia.
- Halicka** I. Dawna tego imienia i ulica Halickiego przedmieścia.
- Halicki plac** V. i I. Dawny Halicki i Halickiego przedmieścia.
- Hetmańska** V. Dawna Karola Ludwika wyższa, od strony miasta wzdłuż plant.
- Hetmańskie wały** V. i II. Łączą plac Marjacki z pl. Gołuchowskich nad Pełtwią.
- Inwalidów** III. Ze Źródlanej ku pałacu inwalid.
- Jabłonowskich** I. Od ulicy Zielonej do ogrodu Jabłonowskich.
- Jagiellońska** II. Dawna Jezuicka aż po studnię.
- Sw. Jana** III. Okok kościółka św. Jana, łączy obie ulice Sieniawskie.
- Janowska** II. Od kościoła św. Anny do rogatki Janowskiej.

XXIX

Nazwa ulicy,
placu lub drogi

Objaśnienie.

- Św. Jura plac II. Przed cerkwią metropolitalną.
 Jusglądówka. Za rogatką Stryjską w lewo.
 Kałeczka I. Od ulicy Zimorowicza do cytad.
 Kamienna I. Od Halickiej do Pańskiej.
 Kamińskiego V. Dawna Krakowska mała, od
 ulicy Krakowskiej ku teatrowi.
 Kapitulny plac V. W około kościoła archi-
 katedr.
 Karmelicka IV. Wzdłuż południowej strony ko-
 ścioła OO. Karmelitów.
 Karna II. Dawna Zabrygicka.
 Karola Ludw. II. Dawna Karola Ludw. niższa.
 Karpińskiego II. Z pl. św. Jura na nowy Świat.
 Kazimierska II. Od placu Gołuchowskich do ko-
 ścioła św. Anny.
 Kapielna III. Dawna Kisielki.
 Kilińskiego V. Z pl. Kapituln. na Hetmańską.
 Klasztorna droga III. Od pałacu arcybiskup.
 między murami klasztorów Benedyktynek i
 Siótr Miłosierdzia.
 Kleinowska II. Od Systuskiej ku górnej części
 Ogrodu miejskiego.
 Kleparowska II. i III. Po przed pałac inwalidów
 ku rogatce.
 Kohnowska III. Dawna Kościelna boczna. Mię-
 dzy Kościelną a Benedykt.
 Kopalna IV. Dawna ul. Łomn, z Łyczakowskiej ku
 kamieniołomom.
 Kopernika I. i II. Dawna Szeroka i św. Łazarza.
 Od placu Marjackiego i ulicy Karola Ludwika,
 w poprzek ul. Ossolińskich i Nowego Świata.
 Koralnika I. Dawna Rzepińskiego, z placu Aka-
 dem. na ul. Zimorowicza.
 Kościelna III. Łączy plac Krakowski z placem
 Strzeleckim (targ. drzewa).

XXX

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Kościopalni II. Z Gródeckiej na prawo, przed drogą na błonie.
- Kościuszki II. Dawna Fresnela. Łączy Sykstuskę z Jagiellońską (dawną Jeznicką).
- Krakowska V. Dawna, wraz z dawnym Akademickim placem od Rynku na plac Krakowski.
- Krakowski plac. Dzieli Śródm. od Żółkiew.
- Krasickiego II. Od ul. Mickiewicza do Kaźmierzowskiej po wschod. stronie pałacu Gołuchowskiego.
- Krawiecka V. Łączy ul. Sobieskiego z Wałową, pierw. od pl. Marjack.
- Kręta I. Dawna Hofmańska, okok Hotelu George.
- Krótką II. Łączy drogę na błonie z ulicą Kościopalni.
- Krupiarska IV. Dawna Krupnicza niższa.
- Krzywa I. Dawna Krzywa od pl. Halic. i Ślepa.
- Krzyżowa II. Od ulicy Na Bajkach w pole.
- Kurkowa IV. Dawna Strzelnicka, od wałów gub. koło Strzelnicy aż do ul. Leśnej.
- Kurnicka I. Za ogrodem botanicznym.
- Leśna. Dawna Ślepa, za kościołem św. Ant. ku laskowi „Kaiserwald“ zwanemu.
- Lindego II. Z ul. Kopernika do ul. Krętej.
- Lipowa IV. Dawna Marji Magdaleny, z pl. św. Jura na Sykstuske.
- Lwia III. Równoległa do Sieniawskiej ze Starego Rynku.
- Łamana III. Dawna Krzywa, nad Peltwią wprost starej rzeźni.
- Św. Łazarza I. Od Drogi Wuleckiej, koło Zakładu św. Łazarza ku Cytadeli.
- Łazienna III. Dawna Łaźni. łączy pl. Rzeźni z ulicą Bóżniczą.
- Łukiewicza dr. I. Dawna Onderki, na Zofiówce.

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Łyczakowska IV.** Dawna Łyczakowska niższa, wyższa, Ślepa, Krzywczycka i uliczka koło wojsk. apteki od ul. Pańskiej do rogatki.
- Majerowska II.** Z Jagielloń. do Ogród. miejsk.
- Majerówka IV.** Folwark za Łyczakowską rogatką na prawo.
- Makabeuszów III.** Z Owocowej na Bóźniczą.
- Marjacki plac II. i V.** Dawny plac Ferdynanda.
- Marji Magdaleny II.** Dawna Marji Magdaleny boczna, łączy ul. Nowy świat z ul. Lipową.
- Marji Śnieżnej plac III.** Przed kościołem N. P. śnieżnej.
- Św. Marka I.** Łączący Stryjską z Kurnicką.
- Mazurówka IV.** Poza cmentarzem Łyczakow.
- Mączna IV.** Dawna Krupnicza wyższa, z Łyczakow. pod górę w pole.
- Mejzelsa II. i III.** Łączy Kleparowską ze Szpitalną.
- Mickiewicza II.** Z Jagiellońskiej ku pl. św. Jura.
- Miejski ogród II.** Dawny Jezuicki.
- Św. Mikołaja I.** Dawna Uniwersyt. nowa, łączy Garncarską ze Stryjską.
- Miodowa III.** Dawna Słonecz. przecz. I. i ulica Miodosytni, łączy Zamarstynowską z Pełtewną.
- Misjonarska III.** Dawna Słoneczna przecznica II., ul. Pomisyonarska i Zamarstynowska przeczn., od Żółkiewskiej pomiędzy koszarami na Słoneczną.
- Misjonarski plac III.** Dawny plac Pomisyonarski, także plac musztry lub Targowica końska.
- Młynarska III.** Dawna Podzameczna, od Zamarstynowskiej ku młynowi parowemu Domsa.
- Mosiężna III.** Dawna Marji Śnieżnej boczna, łączy Rybią z ulicą Czackiego.
- Murarska II.** Dawna Standowskiego, z ulicy na Bajkach w przerek Sadów.

XXXII

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Mydlarska II.** Z ul. Kościuszki, równoległa do Sykstuskiej, bez wyjścia.
- Na Bajkach II.** Dawne Bajki, łączy drogę Sadownicką z ul. Krzyżową.
- Na Błonie I.** Za rogatką gródecką.
- Na Debrach IV.** Z Piaskowej w góry.
- Nad Pełtwią** Patrz Rzeźni plac.
- Na Korytach III.** Dawna „Koryta“, z Żółkiew. po przed kośc. św. Marcina.
- Na Rurach I. i IV.** Od Pańskiej wzdłuż potoczka Pasięki do Pohulanki.
- Na Skałce I.** Dawna Jabłonowskich boczna, wprost koszar ku Stryjskiej.
- Nowy Świat II.** Dawna Nowego Świata, łączy ulicę Kopernika z Gródecką.
- Objazd III.** Równoległe od Tatarskiej poza nasypem kolejowym.
- Ochronek I.** Dawna Piekarska niższa, łączy ulicę Sakram. z ulicą na Rurach.
- Ogórkowa III.** Dawna Zamkowa łączy Studzien. z Podzamczem.
- Ogród miejski II.** Dawny Jezuicki.
- Okopiska II.** Z Kleparowskiej nowy cmentarz żydowski.
- Ogrodowa I.** Dawna Garncarska niższa, od pl. Akademick. do Gołębiej.
- Ormiańska V.** Dawna Akademicka i Ormiańska wyższa, od ul. Teatralnej do bramy klasztoru OO. Dominikanów.
- Orzechowa III.** Od Żółkiewsk. ku Zamk. górze.
- Ossolińskich II.** Dawna Seminarza i Ossolińsk., od Sykstuskiej na Chorażczyznę do ul. Zimorowicza.
- Owocowa III.** Dawniej Chlebowa, od placu Rzeźni do ulicy Śmocznej.

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Panińska III. Łączy ul. Zamarstynowską z ul. Na Korytach.
- Pańska I. i IV. Dawna Pańska i Zbożowa, od placu Bernardyńskiego ku Stryjskiej.
- Pasieczna dr. IV. Dawna droga Pasiek.
- Pasieki Halickie i Łyczakow. I. i IV. Dawne Pasieki miejskie.
- Św. Pawła IV. Z Piekarskiej na ul. św. Piotra.
- Pełczyńska I. Dawna Pływalnie od drogi Wuleckiej do ulicy Stryjskiej.
- Pełtewna III. Dawna Pełtwy, od Targowicy zboża brzegiem Pełtwi do nowej Tandety.
- Piaskowa IV. Dawna Lonszanówka, powyżej kościoła św. Antoniego po przed lasem „Kaiserwald“ zwany.
- Plekarska IV. Od Pańskiej do Łyczakowsk. cmentarza.
- Piesza III. Z placu Benedyktynek pod górę na Szkarpy.
- Pijarów IV. Dawna Szpitalna boczna i Cetnarówka, od głównego szpitalu (Pijarów) na wschód.
- Pilnikarska III. Dawna Mikołajska, łączy Stary Rynek (pl. Rybi) z ulicą Pod bramką.
- Św. Piotra IV. Dawna Cmentarna i św. Piotra i Pawła, łączy ulicę na Rurach z Łyczakowską.
- Piwowska II. Dawna św. Jura boczna, z pl. św. Jura na ulicę Gródecką.
- Pod bramką III. Dawna Mikołaska, obok kościoła św. Mikołaja rz. gr. na Żółkiewskim.
- Pod dębem III. Dawna Kleparowska boczna i Pod dębem, od Źródlaniej ku nowej tandecie.
- Podgórna III. Ze Starego Bynku w lewo poza kościołem św. Jana do ulicy Zamkowej.
- Podkolejowa II. Od rogatki Gródeck. ku magazynom kol. Karola Ludwika.

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Podwale V. i IV. Dawna Zbrojowni niższa i wyższa i Zbrojowni plac. od Wałowej wzdłuż wałów gubern. na plac Strzelecki.
- Podzamcze III. Dawna Zamkowa 2. boczna od Żółkiewskiej poza dworzec kolei Lwowsko-Brodzkiej.
- Pohulanka I. Browar i realność z łaskiem i ogrodem przy końcu ulicy Na Rurach.
- Polna II. Dawna Pillerówka, obok cmentarza Gródeckiego.
- Pompierska III. Dawny plac Miodosytni, łączy Miodową z Misyonarską.
- Przerwana III. Ze Słonecznej ku Pełtwi.
- Rapaporta II. Z Szpitalnej na Kleparowską.
- Rejtana II. Z dawnej Jezuickiej, dziś Jagiellońsk. ku ul. św. Stanisława.
- Buska V. Z Rynku na Podwale.
- Rybia III. Dawna Marji Śnieżnej, od kościoła ku Staremu Rynkowi.
- Rynek V. Plac w około ratusza.
- Rynek stary III. Dawny Rybi plac, w około nowej synagogi.
- Rzeźbiarska IV. Dawniej Gliniańska wyższa od strony Łyczakowa.
- Rzeźni III. Z placu Krakowsk. do Rzeźni.
- Rzeźni plac III. Dawny plac Nad Pełtwią w miejscu zniesionej Rzeźni.
- Rzeźnicka II. Łączy ulicę Jagiellońską z Kazimierzowską.
- Sadownicka droga II. Dawna Ogrodnicka i Wulecka boczna, z ulicy Nowy Świat, naprzeciw Zakł. św. Teresy na drogę Wulecką.
- Sakramentek IV. Dawna Sakramentyńska, z ul. Piekarskiej do klasztoru.
- Sawy IV. Z placu Franciszkańskiego na Czerwoną.

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Schodowa III. Dawna Sieniawszczyzna boczna z ulicy Sieniawskiej na Wysoki Zamek.
- Serbska V. Dawna Zarwanica, z Rynku aż do placu Bernardyńskiego.
- Siechowska I. Dawna Siechowska i Złamana dobra.
- Sieniawska III. Dawna Sieniawszczyzna wyższa łączy ul. św. Jana z ul. Zamk.
- Skarbowska V. Dawna Krakowska boczna, Teatralna i Ormiańska niższa, od placu Gołuchowskich na Podwale.
- Skrzyńskiego IV. Z Piekarskiej na Łyczakowską.
- Słodowa IV. Dawna św. Antoniego, obok browaru Hübnera.
- Słoneczna III. Z Targowicy zboża (placu Solskich) do nowej tandety.
- Słowackiego II. Z Sykstuskiej, poprzez ogród miejski do ulicy Mickiewicza.
- Smerekowa III. „Pod Smerek-“, z Rynku Starego po lewej stronie kościoła św. Jana, na ul. Zamk.
- Smocza III. Dawna św. Teodora łączy pl. Krakow.
- Snopkowska I. Dawna Żelaznej wody, od starej rogatki stryjskiej na folwark Snopków (także Gibówką zwany.)
- Sobieskiego V. Dawna Nowa, z placu Marjackiego na Wały gubernatorskie.
- Sobieszczyzna IV. Z ulicy św. Wojciecha na prawo w górę.
- Sobkowa droga II. Z ulicy Głębokiej na Bajkach, ku drodze Wuleckiej.
- Solarni II. Z Gródeckiej ku Cmentarnej.
- Spadzista III. Między Zamkową a Podgórną.
- Św. Stanisława II. Łączy ulicę Karola Ludwika z ulicą Rzeźnicką.

XXXVI

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

- Starotandetna III. Dawna św. Teododa boczna,
z ul. Żółkiewskiej na Smocza.
- Stary Rynek III. Dawny plac Rybi. W okóło
nowej Synagogi.
- Staszica I. Z ulicy Chorażczyzny na ulicę Zi-
morowicza.
- Stawowa droga I. Dawna Kąpielowa, od stawu
Kamińskiego ku św. Zofii.
- Stroma III. Dawna Zamkowa boczna 3., łączy ul.
Żółkiew. z Podzam.
- Stryjska I. Od ulicy Pańskiej do rogatki.
- Strzelecka V. Z ulicy Krakowskiej wzdłuż pl.
Strzeleckiego ku Wałom gubernatorskim. Dalszy
ciąg patrz Kurkowa.
- Strzelecki plac V. i III. Dawniej Targ. drzewa.
- Studzienna III. Dawna Zamkowa boczna 1., od
Żółkiewskiej do dworca kolei Lwowsko-Brodz-
kiej do ulicy Zamkowej.
- Sykstuska II. Łączy ulica Karola Ludwika z ul.
Nowy Świat.
- Szajnochy II. Łączy ulicę Kopernika z Sykstuską.
- Szkarpową III. Z ulicy Benedykt. na Szkarpy.
- Szklarska V. Z Wekslarskiej, równoległa z Bła-
charską bez wyjścia.
- Szkołna III. Dawna Browaru i Bogdanowska z pl.
Gołuchowskiego po przed szpital żydowski do
ulicy Wodnej.
- Ścieżkowa I. Z ul. Fredry wzdłuż Pełtwy na
Stryjską.
- Ślósarska I. Dawna św. Anny, łączy ul. Cho-
rażczyzny z ul. Zimorowicza.
- Śnieżna III. Dawna Benedyktyńska, od kościoła
N. P. Marji do klasztoru Benedyktynek.
- Św. Ducha plac V. obok kościoła Jezuitów.
- Św. Jana III. Od kościoła tegoż im. na Lwią.

XXXVII

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

Świętokrzyszka II. Dawna Janowska boczna, nie-
daleko rogatki.

Św. Szymona I. Z Halickiej na Chorażczynę.

Targowica zboża III. Dawniej placem Sol-
skich zwana.

Tatarska III. Z Zamarstynowskiej na Żółk. po-
przed wał kolejowy.

Teatralna V. Dawna Długa, z placu Marjac.
na plac Krakowski.

Teatynska III. i IV. Od placu arcybiskupiego,
koło Czerwonego klasztoru na Wysoki Zamek.

Technicka V. Dawna Kastrum, łączy ul. Teatr.
z Hetmańską.

Św. Teodora plac III. Plac nazwany od cerkwi
św. Teod., która tu niegdyś stała.

Św. Teresy II. Z placu św. Jura na ul. Nowy
Świat.

Tkacka III. Z ul. Zamarstynowskiej w pole.

Torosiewicza I. Dawna ulica Laskowskiego
z Zielonej na Rury.

Trybunalska V. Dawna Dykasterjalna, z Rynku
do ulicy Teatralnej.

Trybunalski plac V. Dawny plac naprzec.
wechodu do kościoła Jezuitów.

Ubocz IV. Z Łyczakowskiej, górnej na lewo.

Wagilewicza I. Z ulicy Zielonej Na Rury.

Wagowa III. Przy Targowicy zboża.

Wałowa V. Od placu Marjack. na Podwale.

Wały gubernatorskie Dziela Śródmieście od
Łyczakowskiego przedmieścia.

Wały hetmańskie II. i V. Łączą pl. Marjacki
z pl. Gołuchowskich.

Wąwozowa I. Od ul. Pełczyńskiej ku cytadeli.

Węglana III. Z ulicy Starozamkowej na plac św.
Teodora.

XXXVIII

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

Wekslarska V. Dawna Wekslarska i Żydowska
z Teatr. do starej Zbrojowni.

Wekslarski V. Dawny Żydowski plac, przy
ujściu ulicy Blacharskiej.

Wesoła III. Z Bóżniczej na pl. św. Teodora.

Wiatrakowa IV. Piaski na Łyczakowskiem.

Wodna III. Łączy Szpitalną z Źródlaną.

Św. Wojciecha IV. Dawna św. Wojciecha i
część Sobieszczyzny, z Teatyńskiej w prawo.

Wronowska I. Dawna Ubogich, z ul. Kopern.
na cytadelę.

Wulecka droga I. i II. Z ul. Kopernika na
Wulkę.

Wulka I. Przy drodze na Kulparków.

Zacerkiewna V. Dawna Rуска wążka, łączy
Blacharską z ul. Podwale.

Zakątna III. Z pl. św. Teodora na ul. Pełtew.

Zamarstynowska III. Dawniej także Murowane
mosty zwana, z ul. Żółkiewsk. wzdłuż pl. Mi-
syonarskiego do rogatki.

Zamarstynowskie błonie III. Za roгатką
Zamarstynowską.

Zamknięta II. Z Gródeckiej naprzeciw koszar
Ferdynanda.

Zamkowa droga III. Od Klasztornej, w miejscu
gdzie od niej ulica Sieniswska wpada w około
góry Zamkowej.

Za roгатką II. Za roгатką Gródecką na lewo.

Za zbrojownią V. Dawna Zbrojowni boczna.

Zborowska III. Dawna Zborowszczyzna, z ul.
Żółkiewsk. na ul. Na Koryt.

Zielona I. Od ul. Pańskiej do roгатki.

Zimorowicza I. Dawna Chorążczyzna, z ul.
Akademickiej do ul. Ossolińskich.

Zniesienie Wieś u północno-wschodniego pod-
nóża Piaskowej, cz. Zamkowej góry.

XXXIX

Nazwa ulicy,
placu lub drogi.

Objaśnienie.

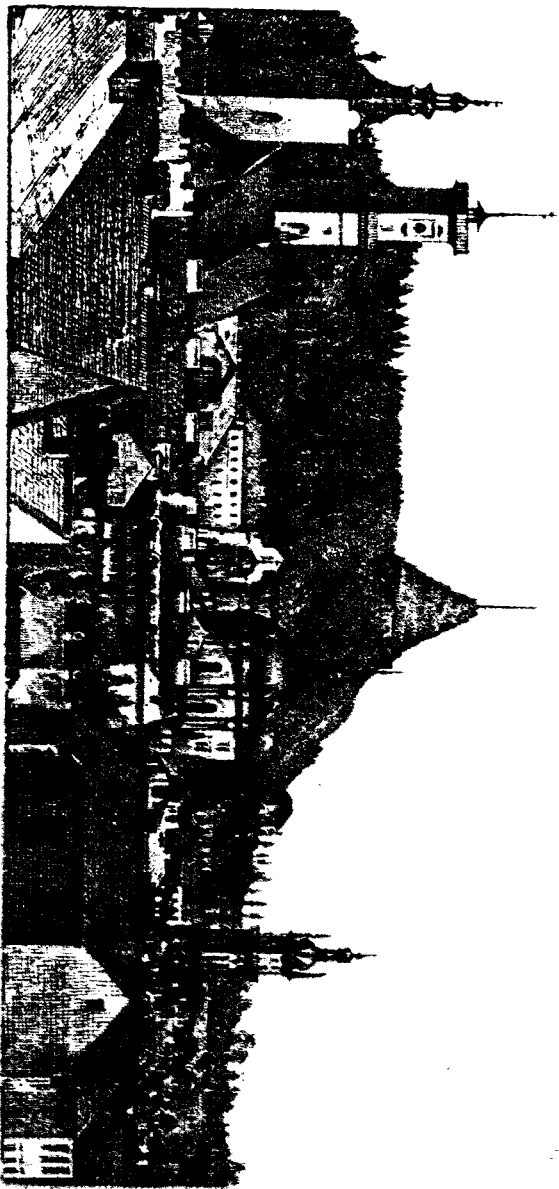
Św. Zofii I. Z Snopkowskiej na Zofjówkę.

Zyguntowska II. Dąwna Pocztowa, łączy ul.
Mickiewicza z Gródecką powyżej placu Goł-
chowskich.

Źródłana III. Od Szpitalnej w poprzek nasypu
kolei Brodzkiej.

Żółkiewska III. Od placu Krakowsk. do rogatki.

Lwów z kopcem.

Początek i dzieje miasta Lwowa.

Miasto Lwów położone w kotlinie nad rzeką Pełtwią, w wysokości 822 stóp nad powierzchnią morza, powstało około 1268 — 1270. Panujący podówczas na Rusi Czerwonej Lew Daniłowicz, książę halicki, zbudował na wysokiej, okolonej nieprzystępnymi bagnami i wodami Pełtwi, a gęstym niegdyś lasem porośłej górze, drewniany zamek, a właściwie kryjówkę przed Tatarami, którzy wtedy cały kraj ruski zawojowali byli, a żyjących w niesnaskach między sobą książąt ruskich, do płacenia sobie haraczu i do niszczenia wszystkich okazalszych grodów ruskich zmuszali.

Zniszczenie tym sposobem miasta, Halicza, stolicy księstwa halickiego, spowodowało księcia Lwa do zbudowania w tem, podówczas odludnem i tylko z jednej strony przesmykiem gór dostępnem miejscu, nieznanego grodu, celem ochronienia siebie i skarbów swych przed wrogiem. Gród ten

nazwany od imienia założyciela swego *Lwihorod*, dał początek miastu Lwowu, które o wiele lat później, gdyż dopiero za rządów królów polskich w tem samym miejscu, w którym dziś jest rozłożone, zabudowało się. Za czasów bowiem księcia Lwa, miasto rozkładało się na wyżynach, u podnóża Wysokiego zamku, od strony południowej, zachodniej i północnej.

W roku 1339 Kazimierz Wielki, król polski, zdobywszy Ruś czerwoną, spalił dawny drewniany zamek, a natomiast wymurował w r. 1342, nowy zamek warowny, nazwany *Wysokim zamkiem* z którego dotąd tylko skąpe zachowały się szczątki. Oprócz zamku, założył Kazimierz W. u podnóża zamku i nad korytem Pełtwi, nową osadę, w której umieścił po większej części wojska niemieckie, które mu do zdobycia Lwowa i Rusi Czerwonej pomagały.

Tą osadą, składającą się wtenczas po większej części z obcokrajowców, położył Kazimierz W. kamień węgielny pod miasto *Lemburg* czyli *Löwenburg*, po polsku *Lwów*, które rozszerzone w kilkadziesiąt lat później w kotlinie Pełtwi i dostatecznie obwarowane, zaślęnęło handlem i przemysłem, a jako stolica Rusi pod panowaniem polskim, podniosło się do znacznego dobrobytu. Handel wschodni do Polski i Gdańska przechodził w średnich

wiekach wyłącznie przez Lwów, a na znane w całej Europie jarmarki i targi lwowskie, przybywali kupcy nawet z Persji, Turcji i Arabii, szczególnie Grecy i Ormianie. Niemniej rzeczpospolita wenecka utrzymywała tu aż do opanowania portów krymskich przez Turków i Tatarów, swego ajenta, który załatwiał wszelkie sprawy handlowe tego znanego w świecie kupieckim miasta.

Do tego dobrobytu przyczyniali się nie mało królowie polscy nadawaniem miastu osobnych praw i przywilejów któremi Lwów co do znaczenia swego na równi z innymi większymi miastami w Polsce, szczególnie z Krakowem i Warszawą postawiony został. Począwszy bowiem od Kazimierza W., każdy król niemal pamiętał o Lwowie i nadawał mu prawa nowe lub zatwierdzał dawniejsze. W ślady królów wstępowali możni panowie. Szczególnie odznaczył się w tym względzie Władysław książę Opolski, który mając nadaną sobie od Ludwika, króla polskiego i węgierskiego, ziemię ruską, obrawszy Lwów za stolicę, w r. 1370 przybył do Lwowa, i zamieszkując tu aż do r. 1379, nadał miastu wiele przywilejów i rozszerzył swobody handlowe. W r. 1387 gdy wśród zamieszek wojny domowej w Węgrzech, tamtejsza królowa Marja, dziedziczna pani ziem ruskich, dostała się do niewoli, panowie polscy korzystając

z sposobności, wzięli z sobą królowę Jadwigę, zamężną już za Jagiełłem, który podówczas apostołował na Litwie, i puścili się z wojskiem ku Lwowu. Miasto wyprawiło poselstwo naprzeciw królowej, przebywającej w Gródku, a ta wkrótce odprawivszy wjazd do Lwowa, zatwierdziła wszystkie przywileje miasta. Od tego czasu do r. 1772, Lwów wraz z całą Rusią Czerwoną, podlegał ciągle królom polskim. Jakie zaś było znaczenie miasta w stosunku do Rzeczypospolitej, poznać można z tego, że w przywileju z r. 1689 nadanym przez króla Jana Kazimierza, nazwano je: *Ornamentum monumentumque primum Russiae ore totius regni*; a w paktach konwentach króla Augusta II. wspomniano o niem jako o ostatniej zasłonie i przedmurzu (*antemurale*) krajów polskich i całego chrześcijaństwa (*et totius christianitatis*).

Zaszczytne te nazwy pochodziły ztąd, że mury Lwowa w istocie zasłaniały Polskę od napadów tatarskich, wołoskich i innych wrogów ojczyzny, gdyż co rok prawie ukazywały się hordy tatarskie lub inni nieprzyjaciele Polski pod murami miast. W r. 1350 Olgierd, Kiejstut i Lubard, książęta litewscy, ze znaczną siłą Litwinów, Rusinów włodzimierskich i Tatarów, napadłszy na Lwów, spalili przedmieścia i uprowadzili mnóstwo jeńców.

W r. 1438, Tatarzy pod wodzą Szachmata spustoszywszy Ruś, oblęgli Lwów, od czego się miasto tylko znacznym okupem uwolnić musiało. Podobne napady Tatarów na Lwów ponowiły się w r. 1444 i 1453. W r. 1498 ledwie dźwignęło się z gruzów pięć baszt, które przed trzema laty zgorzały. Stefan, gospodar mułtański, na czele kilkudziesięciu tysięcy Wołochów, oblęgi Lwów i przypuścił do miasta szturm. Odparty zrabował i spalił przedmieścia. Lecz zaledwie odciągnął ode Lwowa, pojawiła się w tym samym roku wśród skwarne go lata horda Tatarów i zniszczyła co po Wołochach pozostało, a w jesieni nadciągnęli jeszcze i Turcy. W r. 1509 Bogdan, gospodar wołoski, pojawił się pode Lwowem, a oblęgając miasto przez trzy dni, srogi do miasta szturm przypuszczał: lecz mężnie przez mieszkańców odparty, cofnął się splądrowawszy i spaliwszy przedmieścia i okolice. W XVI. wieku wycierpiał Lwów liczne napady Tatarów, szczególnie w r. 1514, 1523, 1524, 1575, 1589 i 1612. W r. 1620 po nieszczęsnej klęsce cecorskiej, Turcy i Tatarzy podsunawszy się pod Lwów, rozeszli się za łupieżą, lecz tu przez ochotników polskich pod wodzą Stanisława Lubomirskiego, zabiezeni, ponieśli znaczne straty. W r. 1623 podczas morowego powietrza, którego ofiarą padło więcej niż 2000 ludzi, przyszli Tatarzy pod Lwów, i za-

brali jeńcem wszystkich tych, co z obawy śmierci morowej srożącej się w mieście, szukali bezpieczeństwa w okolicznych wioskach.

Po śmierci króla Władysława IV. w czasie bezkrólewia w r. 1648, Bogdan Chmielnicki hetman kozacki zerwawszy z Polską, stanął na czele 200.000 Kozaków i 60.000 Tatarów pod wodzą Tokaja Bega dnia 8. października 1648 pod murami Lwowa i oblegał miasto przez 17 dni. Zdobywszy Wysoki Zamek wyrznięto kozactwo przeszło 200 osób, szukających tamże schronienia. Chmielnicki zniszczył przedmieścia, opanował oraz klasztor Karmelitów (na halickiem przedmieściu w miejscu gdzie obecnie buduje się gmach gimnazyalny) wyrznął księży i osoby świeckie, które się tu schroniły. Miasto samo uwolniło się złożeniem okupu w sumie 300.000 złp. w gotowiznie i towarach od podobnego ciosu. Chmielnicki odstąpiwszy wtedy od oblężenia znowu pojawił się r. 1655 powtórnie, w 40.000 wojska kozackiego i moskiewskiego pod wodzą Wasyla Buturlina pod murami miasta Lwowa. Trzymawszy miasto od 28. września do 8. listopada w oblężeniu odstąpił od niego, wzięwszy okupu w sumie 60.000 złp.

Były to dwa wielkie dla miasta ciosy pod któremi zaczął upadać jego dobrobyt. Straszniejszym jednak jeszcze było dla Lwowa

obłężenie jego przez Turków, po zajęciu Kamieńca podolskiego w r. 1672. Na wieść o zbliżaniu się nieprzyjaciela, wielu rajców opuściło Lwów, i tylko pozostały burmistrz Bartłomiej Zimorowicz, zagrzewał podówczas współobywateli do obrony. Straszna nawalała 50.000 Turków i przeszło 100.000 połączonych z nimi Wołochów, Siedmiogrodzian, Tatarów, pod naczelnem dowództwem jenerała tureckiego Kaplan baszy, obłęła Lwów dnia 20. września. Turcy kopiąc kanały ziemne, ażeby niemi wdrzeć się do miasta, omal że niedostali się do pierwszych fortec miejskich — lecz spadły w dzień św. Michała (30. września) ulewny deszcz, zalał i poniszczył ich wszystkie roboty, co było powodem, iż przybyli w tym czasie do obozu tureckiego posłowie Rzeczypospolitej, wyjednali zawieszenie broni, a po długich targach i rokowaniach, miasto się okupiło złożeniem sumy 80.000 czerwonych złotych polskich. Niemogąc tej sumy natychmiast złożyć, zakładnikami zapewniło miasto nieprzyjaciela iż kwotę tę w swoim czasie uiszc. Obłężenie trwało aż do 6. października.

W r. 1675 w sierpniu, zagrożone było znowu miasto od licznej hordy Tatarów lecz Król Jan III. oswobodził miasto pobiwszy Tatarów na polach Zniesienia, wsi pode

Lwowem u stóp wysokiego zamku leżącej. W r. 1695 zaś zgromił hetman Stanisław Jabłonowski Tatarów pod Lwowem na „murowanych mostach“ i przedmieściu „Krakowskiem.“ Nareszcie w r. 1699 pokazały się po raz już ostatni buńczuki i półksiężyc pod murami tego miasta.

Wnet jednak znalazł się inny nieprzyjaciół, który w srogości przewyższył Turków i Tatarów. Tym wrogiem był Karol XII. król Szwedzki, który pod pozorem przyjaźni dla Polski, zniszczył kraj cały, a miastu naszemu zadał cios ostatni. Dnia 6. września 1704 ukazali się Szwedzi pod Lwowem, wezwali miasto do otworzenia bram i poddania się królowi Leszczyńskiemu, protegowanemu przez Szwedów. Gdy miasto nie chciało łamać zaprzysiężonej wierności królowi Augustowi II. (Sasowi), nazajutrz po swoim tu przybyciu, opanowali Szwedzi Wysoki zamek i klasztor Karmelitów bosych, w którym walecznie broniło się kilkudziesięciu ludzi pod wodzą porucznika Henninga, przypuścili szturm do miasta i niebawem furta bosacką (za cerkwią wołoską) wdarli się na rynek. Najdłużej jeszcze bronili się kuśnierze przy bramie krakowskiej, gdzie ich wielu poległo. Karol XII. pozwolił wojsku dwie godziny rabunku, ogłosił kościoły i cerkwie oraz znaczniejsze domy z kosztowności, a kup-

com pozabierał wszystkie towary, mianowicie sukna i odzież. Niezadowolony tem jeszcze, nałożył on na miasto 50.000 talarów bitych kontrybucji. To samo czynili i generałowie jego tak, że razem wypłacono nieprzyjaciółowi 120.000 talarów. Oprócz tego zabrali Szwedzi wszystkie zapasy broni, a działa których uprowadzić nie mogli, porozrywali. Wreszcie i Konfederaci Barscy usiłowali w pierwszych dniach czerwca 1769 pod dowództwem starosty Zuzelnickiego zdobyć miasto zajęte przez wojska moskiewskie, przyczem spłonęło przedmieście halickie wraz z klasztorem Karmelitów.

Oprócz tych najazdów i oblężeń doznał Lwów jeszcze wiele innych nieszczęść. Do tych należą szczególnie pożary, które najczęściej wszczynają się w dzielnicy żydowskiej. Najstraszniejszy był pożar w r. 1527 na św. Jana w lecie. Prócz kościoła i klasztoru OO. Franciszkanów i ratusza, zgorzało podówczas wszystko, co tylko było między murami. Również strasznym był pożar w r. 1623, w którym to roku srożyło się także powietrze nad miastem, i wydarło do 20.000 mieszkańców. A zaraza ta morowa nie była pierwszą i ostatnią. Wspominając o zarazie w r. 1599 dodaje kronikarz, że gdy ptak leciał po nad miastem padał i zdychał. W latach 1509, 1514

i 1617 wylewy rzeki Pełtwi, dotkliwie dały się uczuć mieszkańcom Lwowa, szczególnie po przedmieściach; w r. 1612 zniszczyła szarańcza zasiewy; a r. 1619 i 1637 było trzęsienie ziemi. Skutkiem tych wszystkich nieszczęść zubożało miasto przy końcu tak dalece, a kasa miejska tak była wypróżniona, że właściciele domów sami własnym kosztem bruk przed domami naprawiać musieli, a kiedy bieda coraz więcej wzmaczać się zaczęła, trzeba było już po ulicach po kolana brodzić w błocie. Znikły dawne na Rynku stojące kramy, bogatemi zapelnione towarami, znikły ożywione bazary, ustał wszelki przemysł i handel, miasto zupełnie podupadło i znacznie się wyludniło.

W tym stanie w r. 1772 po ustąpieniu załogi moskiewskiej zajęły wojska austriackie zaciągawszy kordon graniczny miasto, a urzędnicy austriaccy obwieścili uniwersałem cesarskiem z d. 11. września 1772, przyłączenie tej części Polski, którą nazwano Galicją do państwa austriackiego; i odtąd Lwów został stolicą tej prowincji.

Dawniejszy herb m. Lwowa przedstawia bramę otwartą z trzema wieżami, w niej na tylnych łapach stoi lew. Król Zygmunt I. zatwierdził ten herb w r. 1526. Później w r. 1586 papież Sykstus V. wynadgradzając wierność i wytrwałość Lwowa w wierze

katolickiej, przyozdobił herb powyższy przydaniem swego własnego, to jest trzech pagórków i gwiazdy nad niemi, które lew w łapach do góry trzyma.

Miasto Lwów podzielone jest na pięć dzielnic a mianowicie: Śródmieście i cztery dzielnice: I. Halickie II. Krakowskie, III. Zólkiewskie i IV. Łyczakowskie.

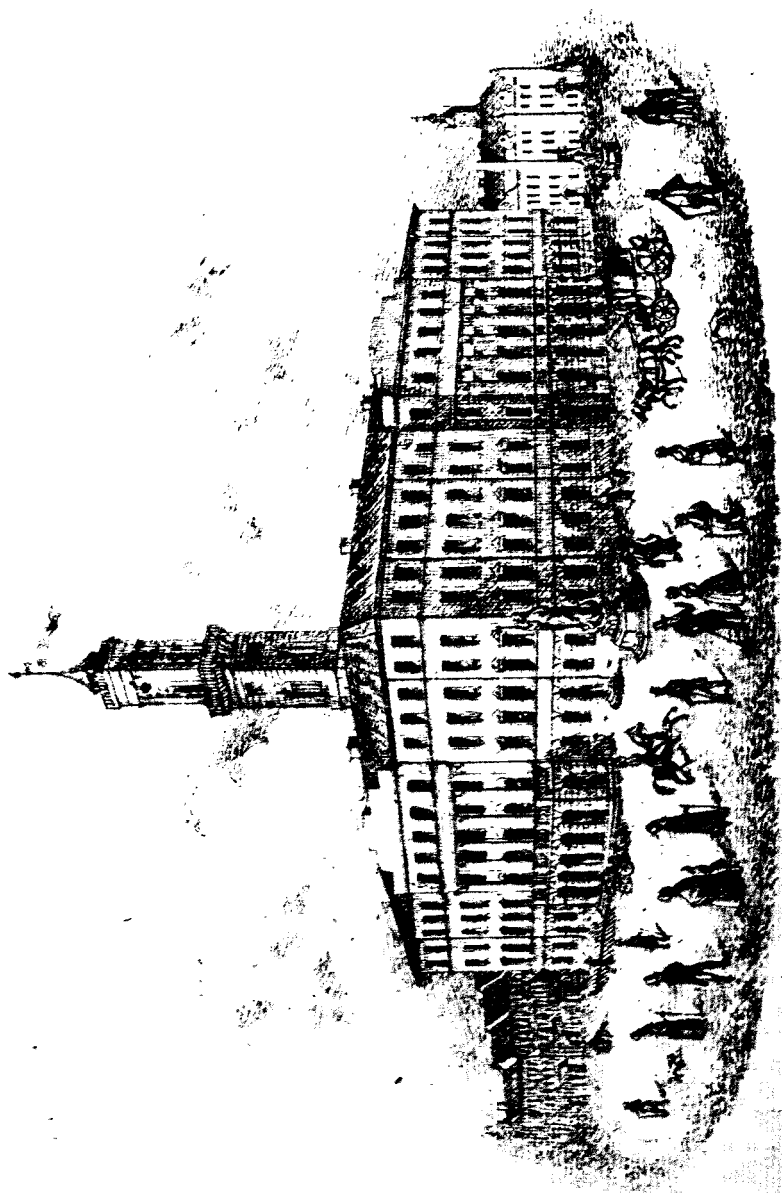
Nazwy ulic Śródmieścia i dzielnic umieszczone na tablicach białych różnią się kolorem obwódki tychże, i tak: Ulice śródmieścia mają białe tablice z obwódką czerwoną, dzielnicy I. obwódkę brązową; dzielnicy II. zieloną; dzielnicy III. żółtą; dzielnicy IV. niebieską. Dla ułatwienia w orjentowaniu się znajduje się na każdej tablicy oznajmującej liczbę domu, także i nazwa ulicy lub placu.

Śródmieście z głównemi placami i ulicami.

Rynek, ulica Krakowska, ul. Trybunalska, ul. Grodzickich, ul. Dominikańska, Ruska, Serbska, Halicka, plac Katedralny. Ul. Teatralna, Ormiańska, Skarbkowska, Blacharska, Sobieskiego, Wałowa, Plac Marjacki, Plac

św. Ducha, Plac Trybunalski, Plac Halicki, Plac Bernardyński i ul. Podwale, ul. Hetmańska, wraz z Wałami Hetmańskimi, Plac Gołuchowskiego.

Rynek miasta Lwowa zabudowany w podłużny kwadrat, ma 77° długości a 68¹/₂° szerokości. W środku rynku stoi ratusz, zbudowany w roku 1837 dość niegustownie w miejsce dawniejszej starożytnej budowy która runęła. Ratusz dzisiejszy jest gmachem trzypiętrowym z wieżą czworoboczną 34° wysoką, na której jest zegar i strażnica ogniowa. Szczyt wieży dawniej kopułą zakończony, otrzymał kształt dzisiejszy, po zbombardowaniu i spaleniu w 1848 r. W ratuszu mieszczą się urzędy miejskie, sala obrad i także szkoły: realne, wyższa i niższa, szkoła przemysłowa (miejska), szkoła główna (wzorowa) kancelarja izby handlowo-przemysłowej. Widzenia godne jest w tem zabudowaniu archiwum miejskie, w którym oprócz kilkuset oryginalnych na pergaminie spisanych i pieczęciami zaopatrzonych przywilejów miejskich, prócz kilku tysięcy fascykułów z innemi dawnemi aktami i przeszło dwóch tysięcy dawnych ksiąg radzieckich i kasowych, także inne starożytności znaleźć można. Między niemi są godne widzenia małe trzyfuntowe działa w liczbie 7, apostołami nazwane; dalej klucze od bram

miasta, przyrządy pozostałe z chwili zakładania kamienia węgielnego pod teraźniejszy ratusz miejski, kilkanaście sztuk dawnych cepów zbrojnych i inne zbroje dawnych pachołków miejskich. Na czterech rogach rynku stoją studnie z wielkimi kamiennymi rezerwoarami ozdobione olbrzymiemi kamiennymi posągami bóstw mitologicznych, a mianowicie w górnej części rynku (od wschodniej strony) są posągi Dianny i Antymona, w dolnej zaś czyli zachodniej części, posągi Neptuna i Amfidryty.

W r. 1436 król Władysław Warneńczyk na wzniesionym na tym Rynku tronie, odbierał hołd od Eliasza hospodara multańskiego. W r. 1564 ścięty został przed ratuszem, Stefan Tomsza, zabójca Jakóba Despoty, hospodara multańskiego, poczem pochowano go w monasterze św. Onufrego. Wraz z nim ścięci zostali dwaj jego senatorowie (bojarzy) Iwan Mazotcze (Maczugą zwany) i Piotr Spanzotcze. W r. 1578 za bytności króla Stefana Batorego we Lwowie, ścięto tu Iwana Podkowę byłego hetmana Kozaków zaporozkich, który wygnawszy hospodara multańskiego Piotra Mohilę, przemocą wdarł się na to gospodarstwo. W r. 1582 stracono również z rozkazu króla Stefana, Jankulę hospodara multańskiego, który przez niejaki czas niepokojąc granice polskie,

od zbuntowanych własnych poddanych zmuszonym był do ucieczki na Pokucie, gdzie pojmany, oddał głowę pod miecz katowski. Zwłoki ściętego pochowała żona jego w grobowcu pod kościołem Bernardyńskim, przyszywszy głowę Stefana do kadłuba własnymi włosami. W r. 1624, Stanisław Koniecpolski H. W. K. rozdawał na Rynku mieszczanom lwowskim na wychowanie dzieci, odbite pod Martynowem uprowadzającym je Tatarom. Często także powtarzały się na tym Rynku widowiska scenniczne już to z okazji zwycięstw odniesionych nad nieprzyjacielem, już to podczas beatyfikacji świętych polskich, których kilka tu obchodzono; jakoteż w czasie wjazdów królów i instalacji arcybiskupów. Dawniej istniały na Rynku przed ratuszem rozmaite, kramy kupieckie, jatki szewskie i rzeźnicze budki i szynki; między ostatnimi sławna *austerja* miejska. Na rynku odbywają się obecnie targi nabiału jarzyn i owoców.

Okružające Rynek kamienice niemal wszystkie trzypiętrowe, są budynkami dawnymi, mało na której jednak pozostały cechy starożytności, chociaż budowa wielu z pomiędzy nich, odnosi się do końca XVI. wieku. Większa część tych kamieniczek ma tylko po trzy okna co ztąd pochodzi, iż dawniej niewolno było stawiać mieszczanom

obszerniejszych w Rynku budynków. Te które mają po sześć okien, były albo własnością senatorów polskich, lub przebudowane zostały w nowszych czasach z kilku domów mieszczańskich.

Na rogu od placu katedralnego wznosi się okazała kamienica z ciosowego kamienia, blachą pokryta pod L. 23, która należała dawniej do zamożnej rodziny kupieckiej Kampianów dziś Lewakowskiego. Ścianę zewnętrzną u rogu poddasza, zdobi piękna rzeźba kamienna przedstawiająca chrzest Chrystusa pana, poniżej znajduje się godło pobożności i wiary. W kamienicy tej mieści się obecnie stowarzyszenie czyli tak zwane „Koło młodzieży kupieckiej“ z własną czytelnią i małą biblioteczką.

Drugą okazalszą w tej pierzei kamienicą jest przechodnia kamienica tak zwana Andriolego Nr. 29, którą zbudował w połowie zeszłego wieku generał polski i komendant załogi lwowskiej Korytowski, używając do budowy tej jeńców wojennych. W części górnej czyli wschodniej jest kilka kamienic okazalszych, które dawną strukturą odróżniają się od innych. Część ta Rynku w czasie rozszerzenia się Lwowa najpierw na splantowanych wzgórzach zabudowała się. W tej części Rynku kamienica pod Nr. 6 niegdyś hetmańska czyli królewską zwana, ozdo-

biona posągami na facyacie, zbudowaną została w r. 1580 przez sławnego i zamożnego obywatela miejskiego Konstantego Korniaкта, później zaś stała się własnością Sobieskich. W niej często też zamieszkiwał król Jan III., ozdobiwszy i rozprzestrzeniwszy ją dostatecznie. Dziś jest ta kamienica własnością księcia Kaliksta Ponińskiego. Stary pałac arcybiskupi pod Nr. 9. dziś własność małego Seminarjum łacińskiego w miejsce starożytnej budowy, darowanej metropolii łacińskiej przez Władysława Opoleczyka, wystawił Stanisław Grochowski, arcybiskup lwowski r. 1634. Gościli w tym pałacu kilkakrotnie królowie polscy, w czasie swego pobytu we Lwowie, szczególnie Władysław IV. i Jan Kazimierz. Tutaj zmarł dnia 9. listopada 1673 król Michał Wiśniowiecki. W dawnych komnatach niegdyś bardzo ozdobnych mieści się dziś drukarnia p. Michała Poremby.

W kamienicy pod Nr. 14 w południowej części Rynku, gdzie dotąd nad bramą mieści się skrzydlaty lew kamienny, godło św. Marka, mieszkali dawniej ajenci rzeczypospolitej weneckiej; a nieco dalej w kamienicy pod Nr. 16 dawniej Hankowską zwanej, umieścił był arcybiskup Solikowski tymczasowo Jezuitów, sprowadzonych w r. 1591 do Lwowa.

Z Rynku wychodzi siedm ulic i jeden

plac, — mianowicie: ulica Trybunalska (niegdyś Szewską zwana), ulica Krakowska, ulica Grodzickich, ulica Dominikańska, ulica Ruska, ulica Serbska dawniej Szkocka zamieszkiwana niegdyś przez handlarzy szkockich, dziś przez Żydów, ulica Halicka i plac „Katedralny“. Na tym placu wznosi się okazała katedra obrz. łac. (ob. opisanie tejże dalej). Dawniej okalał ją parkan murowany z ustawionemi pod nim jatkami rzeźnickimi i kilkoma osobno stojącemi kaplicami, zniesionemi wraz z parkanem, w czasie restauracyi archikatedry przez arcybiskupa Sierakowskiego, (oprócz ogrojcowej kaplicy, która dotąd istnieje). Z placu Katedralnego dziś jest z jednej strony na lewo wychód na plac Marjacki ulicą Teatralną, z drugiej strony na prawo na plac św. Ducha.

Plac św. Ducha. Na placu „św. Ducha“ obok dziś istniejącego kościoła Jezuitów, (był dawniej kościółek i cmentarz pod wezwaniem św. Ducha, zbudowany w r. 1430, oraz szpital wystawiony przez Niemców w r. 1377 pod wezwaniem św. Elżbiety, później św. Ducha). W r. 1784 zniesiono kościółek i szpital. Dziś na tym placu zasadzonym drzewami, mieści się strażnica wojskowa i kawiarnia zwana wiedeńską. Ku stronie południowej prowadzi, w dalszym ciągu:

Ulica Hetmańska koło Wałów hetmań-

skich łącząca plac Marjacki z placem Gołuchowskiego w prostym kierunku. Przy tej ulicy po północnej stronie stoi przybudowany do kościoła i ciągnący się wzdłuż ulicy Hetmańskiej budynek rządowy, obejmujący c. k. Naddyrekt. Skarbową i główną kasę krajową podatkową i oraz c. k. Archiwum Map Galicji. Z tego placu wyprowadzała dawniej, ku stronie zachodniej gdy miasto było jeszcze murem otoczone, tak zwana furta jezuicka po zamury miasta na ulicę Jezuicką dziś Jagiellońską.

Ulica teatralna łączy plac Marjacki z placem Krakowskim. Przy tejże plac kapitulny, czyli katedralny, mały plac Trybunalski (dawniej Dykastralny) przed kościołem i zabudowaniem klasztornem niegdyś Jezuitów, w którym się dziś mieszczą różne urzędy, mianowicie: sąd cywilny krajowy, tabuła krajowa, i główna kasa rządowa. Obok widzimy plac obszerny pusty „Castrum“ czyli plac Grodzki zwany, na którym dawniej mieścił się zniesiony w r. 1784 klasztor franciszkański z kościołem św. Krzyża, najdawniejszy w obrębie murów miejskich, w którym spoczywały zwłoki arcybiskupa lwowskiego, błogosławionego Jakóba Strzepy († 1411), oraz pierwszego i najslawniejszego heraldyka polskiego Bartosza Papreckiego († 1614). Po zniesieniu tego klasztoru, umieszczono

w gmachu klasztornym szkoły niższe normalne, a kościół przerobiono na teatr, który zamknięto w r. 1843 gdy w teatrze hr. Skarbka przedstawienia dawać poczęto. W byłej sali redutowej tego gmachu teatralnego odbywały się w r. 1848 posiedzenia Rady narodowej. Obydwa te zabudowania, tak teatr jak szkoły, zburzone zostały bombardowaniem w r. 1848, poczem je rozebrano całkowicie. Część tego placu zajmował dawniej także zamek niskim (Castrum inferior) zwany rozebrany przy końcu zeszłego wieku. W obrębie murów tego zamku mieścił się dawniej sąd i starostwo grodzkie wraz z aktami i więzieniami, oraz kościołem św. Katarzyny. Na miejscu zameczyska stoi dziś kilka okazałych kamienic, a za nimi teatr kr. Skarbka. — W narożnych kamienicach od strony wschodniej mieści się c. k. dyrekcja policji, od strony zachodniej wyższy sąd krajowy. Przy placu Castrum w ulicy Teatralnej stoi kamienica ozdobiona kolumnami (dawniej Hausnera) dziś własność hr. Włodzimierza Dzieduszyckiego, w której się mieszczą sławne jego zbiory przyrodnicze, szczególnie zbiór ornitologiczny, najobfitszy w Polsce, nie mniej geologiczny i zbiory innych płodów krajowych. W kamienicy sąsiedniej mieści się tymczasowo akademja techniczna i handlowa. Obok tej kamienicy po drugiej stronie ulicy

Ormiańskiej jest okazały „*dom narodny ruski*“, przerobiony w ostatnich latach z dawnego zabudowania akademickiego (przedtem klasztoru OO. Trynitarzy zniesionego 1784), które w r. 1848 zbombardowane, w r. 1849 przez cesarza „Matycy ruskiej“ darowane zostało. (Ob. dalsze jego opisanie).

Ulicę Teatralną łączy kilka ulic z ulicą „Krakowską“ a mianowicie: Kamińskiego, Skarbkowska i Ormiańska „Ormiańska“ i Skarbowska“.

Ulica Skarbowska zabudowana jest na gruncie dawnej fosy strzeleckiej, istniejącej po za pierwszym murem miejskim, w której dawniej Towarzystwo (bractwo) strzeleckie miało swoją strzelnicę. Wyjście z niej pod Szkarpy do niedawna tamowała baszta przed klasztorem dominikańskim, używana za dzwonnice. Rozebrano ją w r. 1854.

Ulica Ormiańska. Od najdawniejszych czasów zabudowaną, zdołały do niedawna małe staroświeckie kamieniczki, należące niegdyś przeważnie do osiadłych tu Ormian. W pośród nich stoi dotąd starodawna katedra ormiańsko-katolicka, przy której jest rezydencja arcybiskupa, mieszkania kanoników i klasztor żeński Benedyktynek ormiańskich z wyższą szkołą żeńską i bank ormiański „Pii Montis“. Z Ormiańskiej ulicy idąc ulicą Blacharską wychodzi

się na plac Dominikański, przy którym stoi okazały kościół z klasztorem OO. Dominikanów (obacz niżej opis), obok tegoż uliczką Arsenalską przed dawny *arsenał* królewski, który jest dziś rządowym składem broni i materiałów wojskowych.

Ulice Blacharska i Rуска wyłącznie przez handlujących żydów zamieszkałe. Przy ulicy Ruskiej jest cerkiew wołoska z okazałą wieżą (ob. dalej opis), oraz zabudowania należące do bractwa ruskiego stauro-pigijańskiego, w których mieszczą się jego kancelarje, zbiory archiwalne, biblioteka, drukarnia i księgarnia ruska. Przed zburzeniem fortyfikacyj wychodzono tą ulicą przez (tak zwaną) furte bosacką po za mury miejskie.

Z „Ruskiej“ ulicy prowadzi dwie brudnych uliczek na tak zwaną „Zarwanicę“. napelnioną żydami i ich kramami. Z Zarwanicy wychodzi się ulicą „Wekslarską“, na ulicę „Halicką“, a wąską Serbską uliczką na ulicę Sobieskiego.

W zabudowaniach żydowskich pomiędzy którymi ta uliczka prowadzi, były niegdyś: miejski blich, miodosytnia i woskobojnia. Budynki te nabyte w r. 1637 przez wprowadzonych do Lwowa Karmelitów bosych, miały być przebudowane na klasztor tego zakonu, lecz starania żydów w sąsiedztwie

zamieszkałych, zapobiegły temu. Na jednym z tych zabudowań umieszczona jest duża płyta kamienna z wyrzeźbionym na niej herbem miejskim i napisem w otoku przekonującym, że ta kamienica była niegdyś własnością miejską.

Ulica Halicka, nieco okazalsza od innych doborniejszą wystawą rozmaitych kupców chrześcijańskich, prowadzi z Rynku na plac „Halicki“, na który dawniej wychodzono przez bramę halicką. Z ulicą Halicką łączą się w dalszym ciągu ulice Serbska, Sobieskiego i Wałowa przeważnie przez żydów zamieszkałe, któremi wychód ku stronie zachodniej na plac Marjacki a ku wschodowi na Podwałę. Obydwie ostatnie ulice zabudowały się już na miejscu dawnych murów i wałów miejskich od strony południowej.

Ulica Sobieskiego. Łączy (przecinając Halicką ulicę) plac Marjacki z ulicą Czarnieckiego i Szkaŕpami. Przy niej od strony wschodniej na Podwału stoi zabudowanie dawnego „arsenału miejskiego“ (cekhauzu), które jest dziś rządowym składem wojennych materiałów. Arsenał ten był zbudowany w r. 1575. Na ścianie tego zabudowania od strony ulicy Sobieskiego umieszczone są herby, zdobiące niegdyś mury miejskie, na trzech niewielkich osobnych płytach, Środkowa płyta przedstawia herb

koronny z herbem króla Jana III. (Janina). Po prawej stronie jest herb miasta Lwowa, po lewej zaś herb rodziny hetmana Stanisława Jabłonowskiego.

Oto jest obraz samego śródmieścia, okólnego niegdyś podwójnymi murami miejskimi, fosami i wałami. Mury te najeżone były 17 basztami, które od r. 1445 poruczone były cechom rzemieślniczym do utrzymywania w dobrym stanie i do obrony. Jan III. przywiódł upadające fortyfikacje miejskie do okazalszego stanu. Przetrwały one też do końca zeszłego wieku, kiedy to z rozkazu rządu austriackiego rozebrane zostały. Materiałem uzyskanym ztąd wybrukowano i wyszutrowano ulice miejskie, a rumowiskiem i ziemią z wałów, zasypano dawne fosy. Skąpe ślady tych murów pozostały tylko w fundamentach, w niektórych miejscach. Od strony wschodniej i zachodniej na dawnych wałach pozakładano plantacje, służące dotąd za zwykłe miejsca przechadzki. Na niższym wale, nad korytem Pełtwi, stoi zrestaurowany w 1859 staraniem H. Stupnickiego, posąg hetmana Stanisława Jabłonowskiego, i ztąd wały te nazwano nowszemi czasy „Hetmańskimi“. Górne zaś, Wały Szkarpy, ku stronie wschodniej powyżej dawnych arsenałów założone nazwano dziś „Gubernatorskimi“.

Po za obrębem dawnych murów miejskich rozciągające się przedmieścia, nie stanowiły dawniej jednostajnie zabudowanych ulic, lecz były to po większej części pośród pojedynczych zabudowań i zagród przeciągające się wąskie drożyny, przecinające pod rozmaitemi nazwami prywatne własności pospolicie jurdykami zwane. Podobnych jurdyk było około 60 we Lwowie. Miały one dawniej osobne prawa i sądy, które dopiero rząd austriacki poznosił i pod jurysdykcję miejską, czyli magistratualną oddał. Tym sposobem zjednoczono całe terytorjum miejskie, które coraz dalej zabudowywując się, coraz bardziej rozprześcierało jednostajność miejską. Wkrótce powstały okazałe zabudowania w miejscu gdzie przed niedawnym czasem jeszcze niedostępne bagna i błota istniały. W takim miejscu zabudowała się wzdłuż koryta Pełtwi po jednej stronie ulica Hetmańska, po drugiej stronie ulica Karola Ludwika zabudowana najokazalszemi kamienicami prywatnemi.

Nowszemi czasy pokryciem części łożyska Pełtwi rozszerzono plac nazwany placem Maryackim z powodu ustawionej tamże w r. 1862 na studni pięknej statuy Matki Boskiej, z białego marmuru, darowanej miastu przez hrabinę Badeniową. Opodal przy plantacyach wałowych stoi na pomoście

statua św. Michała, pamiątka króla Władysława IV. przeniesiona tu temi czasy z dawnego arsenału królewskiego za kościołem Dominikańskim. Z placem „Maryackim” łączy się „Plac Halicki”, na którym w miejscu, gdzie dziś zwykle dorożkarze (jednokonne fiakry) stoją — stał dawniej mały kościółek parafialny pod wezwaniem Podniesienia św. Kryża — rozebrany w r. 1785.

I. Przedmieście Halickie z głównymi ulicami i placami.

Plac Halicki, ulica Halicka, Pańska, Zielona, Jabłonowskich, Stryjska, Kurnicka, św. Mikołaja, Garncarska, Fredry, Akademicka, Zimorowicza, Chorążczyzna, plac Chorążczyzny, ulica Ossolińskich i Kopernika.

Ulica Halicka łączy plac Halicki z ulicą Pańską i Fredry. Przy ulicy Halickiej dawniej ulicą Garncarską zwanej, był klasztor Karmelitów trzewiezkowych, z kościołem św. Leonarda, który długi czas stał pustką i rozebrany w r. 1870.

W dawnem zabudowaniu klasztorne mieszczą się areszta inkwizycyjne sądu karnego — a w miejscu rozebranego kościoła buduje się obecnie miejskie gimnazjum (Franciszka Józefa). Opodal ztąd na placu małym, gdzie dziś stoi studnia przed kamienicą Krzyża-

nowskiego i Badeniego, stała dawniej cerkiew ruska Objawienia Pańskiego (Bohojawieńskaja), rozebrana w r. 1800. Idąc dalej pomostem na strumieniu Pasieka zwanym, który płynie przez „Rury“, w miejscu zwanem „Kręcone Słupy“, przechodzi się ulicą „Pańską“, na ulicę „Stryjską“ i „Zieloną“.

Na Zielonej ulicy zaraz na wstępie istnieje zakład sierot miejskich, dalej miejska szkoła Elżbiety. Na placu gdzie stał dawniej śmiesznej struktury pałac Sieniawskich, później Czartoryjskich, istnieje dziś skład magistratualny narzędzi roboczych, dalej Pałac Zamojskich i hr. Maurycego Dzieduszyckiego, posiadającego cenny księgozbiór. Naprzeciw zabudowania szkolnego Elżbiety po drugiej stronie traktu stoi świątynia ewangelicka i pomieszkanie pastora, przerobione z dawnego klasztoru Dominikanów Obserwantów, zniesionego w r. 1784. Jadąc dalej traktem na roгатkę Zieloną zwaną, wyjeżdża się drogą krajową lwowsko-rohatyńską w dawne Brzeżańskie, do Bóbrki, Rohatyna i dalej.

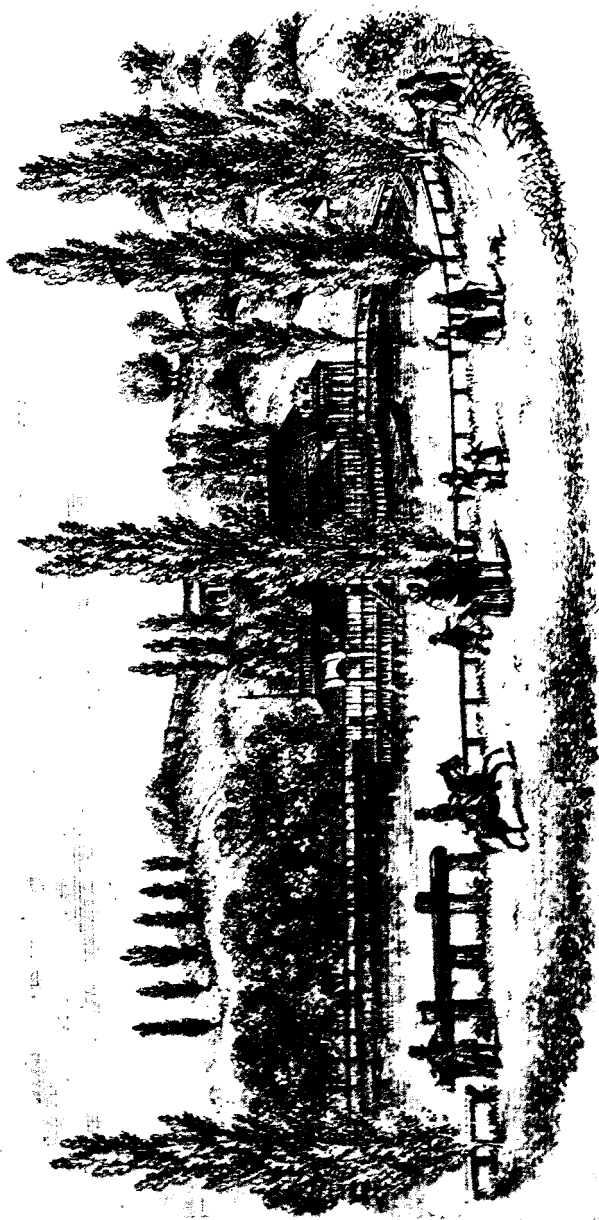
Z ulicy „Zielonej“ przed zakładem miejskim sierot wyjeżdża się na plac Jabłonowski, na którym załoga wojskowa odbywa zwykle ćwiczenia swoje lub parady. Znaczne zabudowanie, które dziś służy jako dom transportowy dla wojska (*Transporthaus*)

było niegdys pałacem książąt Jabłonowskich, a przyległy plac, obszernym i pięknym ogrodem. Rząd zakupił ten ogród z pałacem w r. 1778.

Po pod ten ogród płynie strumień „Soro-
ką“ zwanym, koło którego oprócz kilku
w tem miejscu nowo ustawionych domów
mieszkalnych, istnieje także założony w r. 1869
obszerny zakład fabryczny wyrobu cegieł
z maszyną parową. Droga która ze „Stryj-
skiego“ przed tę cegielnię przechodzi, zdą-
żamy dalej na tak zwaną „Żelazną Wodę“,
w romantyczną okolicę, okoloną wąwozami,
małemi domkami, ogrodami i kilkunastoma
cegelniami. W tem miejscu bije źródło
wody żelazistej, przy którym istnieje zakład
kąpielowy zwany stawem Kamińskiego.
Nieco wyżej ztąd stoi mały kościółek św.
„Zofii“, okolony ciemnym gajem a przy nim
folwark Sióstr miłosierdzia i ogród do zabawy,
niegdys ulubione miejsce dla wycieczek
z miasta w lecie. W kościółku św. Zofii
założonym w r. 1614 przez pobożną obywa-
telkę lwowską Zofję Handlową, odprawia się
doroczne nabożeństwo w dzień św. Zofii,
a po odbytem nabożeństwie następuje cią-
gnięcie gałek czyli losowanie, w celu ob-
dzielenia sierót procentami z fundacji pry-
watnych: Ponińskiego, Łukiewicza i Sucho-
dolskiego.

Ztąd wracając napowrót krętą drożyną pomiędzy zagrodami i domkami, wychodzimy na „Stryjską“ ulicę, na której minawszy mostek na Pełtwi, stał dawniej parafialny kościółek św. Marka, zbudowany w r. 1619 przez Zuzannę z Kampianów Ostrogórką, zniesiony w r. 1786. Nieco dalej pod górą istnieje przy drodze mały cmentarz Stryjskim zwany, gdzie dawniej chowano tylko samobójców. Gościniec rządowy prowadzi dalej do Stryja i Stanisławowa.

Z „Stryjskiej ulicy“ na prawo przechodzi się po pod górę, na której zbudowana jest cytadela wojskowa drogą do stawu pańieńskiego, na którym, (zawiazane w r. 1871 we Lwowie towarzystwo Łyżwiarzkie, nrządza w porze zimowej dosyć licznie uczęszczane zabawy ślizgawki,) i „Pełczyńskiego“ gdzie jest pływalnia wojskowa i zakład kąpielowy. Ztąd widać Wulkę pańieńską, którą stanowi kilkanaście zagród, i tyleż folwarczzków małych, należących do mieszczan lwowskich i kilka stawów z młynami i zakładami kąpielowemi, z których najlepiej urządzone zasługują na wzmiankę tj. zakład Hoffmana i Alznera. Z Wulki na prawo po pod folwark p. Bogdanowicza prowadzi droga na „Kulparków“, gdzie obecnie istnieje zakład dla obłąkanych. Wioska mała Kulparków ma nazwę swoją od mieszczan-

C.k. pływania.

nina lwowskiego Goldberga, który ją w XVI wieku zabudował.

Wracając się tą samą drogą na ulicę Kopernika widzimy na wzgórzu miejski zakład szpitalny św. Łazarza, dalej cytadela zajmująca obszerną płaszczyznę w pośród, której stoi ogromne trzypiętrowe zabudowanie, (Koszary) wojskowe mieszczące w sobie przeszło 3000 ludzi. W miejscu tem stał dawniej na tak zwanej Wronowskiego górze, pałac Wronowskich, dalej góra Szembekowa i Kalicza, po pod którą niżej rozłożony jest zakład narodowy imienia Ossolińskich. Z góry Szembekowej zdejmowano dawniej widoki miasta Lwowa, z której całe miasto najokazalej widzieć się daje.

Ulica Kopernika łączy Nowy Świat i drogę Wulecką z placem Marjackim i ulicą Karola Ludwika. Przy tej ulicy dawniej Szeroką zwanej, od placu Marjackiego stoją okazałe budynki; Zakład kredytowy ziemski l. 2 zabudowania z Apteką Mikołasza i fabryką wody sodowej, za najlepszą uznanej; dalej pod l. 20 w domu Glickselego urzędu Wydziału krajowego, naprzeciw dworek Alfreda hr. Potockiego z ogrodem, w którym mieści się szkoła dla dzieci zwana ogródkiem Freblowskim. W dalszym ciągu tej ulicy po za poprzeczną ulicą Ossolińskich, stoją obszerniejsze zabudowania wraz z kościołem, obwiedzione silnym

murem, mieszczące grecko-katolickie seminaryum, ustanowione przez Cesarza Józefa w miejscu w 1784 zniesionego klasztoru PP. Dominikanek, dalej pałac książąt Sapiehów, po drugiej stronie zaś około góry cytadelą zwanej zakład miejski kalek i ubogich, z kościołem św. Łazarza.

Ulicą Kopernika i przez Nowy świat prowadzi najkrótsza droga od Hotelów, z placu Marjackiego do dworca kolei Karola Ludwika i Czerniowieckiej.

Ulica Ossolińskich, przerywnąjąca ulicę Kopernika i Sykstuską, łączy ulicę Słowackiego, Chorążczyznę i Zimorowicza. Ulica ta nosi nazwisko od gmachu przy niej stojącego zwanego zakładem Ossolińskich, w którym mieści się biblioteka i zbiór starożytności. Budynek ten przerobiony jest z zniesionego w r. 1780. Klasztoru PP. Karmelitek trzewiezkowych. Przy tej ulicy stoi również kilka nowszych i okazalszych kamienic, a mianowicie hr. Dzieduszyckiej i księcia Sapiehy.

Ulica Chorążczyzna, nosząca nazwisko od jednego z rodziny Potockich byłego Chorążego koronnego, który przy końcu XVII wieku, tę podwólczas bagnistą i niedostępną część miasta osuszył, i osadnikami (czylnszownikami) zaludnił. Chorążczyzna wraz z przyległym placem tegoż nazwiska

i pobocznemi ulicami, stanowiła niegdyś własną dzielnicę czyli jurdykę miasta Lwowa i była własnością rodziny Potockich. Łączy ona ulicę Ossolińskich z Akademicką, przy tejże ulicy stoi łaźnia parowa Duchńskiego i kilka okazałych kamienic.

Ulica Zimorowicza równolegle wybudowane z ulicą Chorażczyzny w dalszym ciągu łączy również ulicę Ossolińskich z Akademicką.

Ulica Akademicka, środkiem której płynie właściwe koryto Pełtwi łączy plac Marjacki z placem Akademickim i ulicą Fredry, wysadzona drzewami, przedstawia oku miłe wejrzenie. Przy tej ulicy stoją okazałe budynki wchodząc od placu Marjackiego, po prawej stronie długie zabudowanie Hotelu Georgea, po lewej zaś okazały budynek Banku hipotecznego galicyjskiego i kilka innych nowszych kamienic.

Ulica Fredry, nosząca nazwisko od naszego wieszczki i dramaturga hr. Aleksandra Fredry, przy której stoi pałacyk z ogrodem nad Pełtwią własnością tegoż będący. Ulica Fredry łączy przez most ze statua św. Jana plac Akademicki z ulicą Halicką.

Ulica Garncarska nosząca nazwisko od osiedlonych przy niej w dawniejszych czasach garncarzy, łączy plac Akademicki z ulicą Wąwozową, przy tej ulicy na lewo od placu

Akademickiego idąc, budynki parafialne św. Mikołaja, dalej obszerny ogród z zabudowaniem w kształcie willi, z małą wieżyczką, z której ładny widok na miasto. W tym zabudowaniu osiedliły się temi czasy wypędzone przez Moskali z Kamieńca Podolskiego P. P. Wizytki.

Ulica św. Mikołaja łączy ulicę Garncarską z ulicą Stryjską. Przy tejże na wzgórku, obok kościoła św. Mikołaja, a dawniejszego zabudowania klasztoru Trynitarzkiego, stoi nowszemi czasy wystawiony c. k. Uniwersytet lwowski, wraz z przylegającym do tegoż ogrodem botanicznym. W Uniwersytecie mieszczą się oprócz sali wykładowych, także biblioteka, muzea i laboratorja chemiczne i fizyczne. Ogród botaniczny posiada bardzo wiele roślin stref południowych. Poniżej gmachu uniwersyteckiego po stronie lewej pod l. 4 w ogrodzie oparkanionym, mieści się szkoła leśnictwa, założona w 1874 roku wraz z zbiorami rozmaitych narzędzi mierniczych, okazam drzew i fauny i flory leśnej.

Dalej Ulica Stryjska łączącą ulicę Pańską z ulicą Pełczyńską, i przez most nad strumieniem Soroką zwanym, prowadzi na gościniec Stryjski. Do tego przedmieścia należy również ulica „Na Burach“ zwana prowadząca od

ulicy Pańskiej wzdłuż potoczka „Pasięki” zwanym do Pohulanki.

Pohulanka położona w bardzo romantycznej okolicy między lasami w kotlinie. Tamże założony jest browar Kleina, restauracja, bardzo ładny ogród przed browarem, dalej na górze po za browarem cegielnia Towarzystwa budowlanego. Pohulanka jest miejscem najprzyjemniejszych przechadzek.

~~~~~

II. Przedmieście Krakowskie z głównymi ulicami i placami.

~~~~~

Ulica Karola Ludwika, Sykstuska, Majera, Jagiellońska, Mickiewicza, Kościuszki, Słowackiego, Brygiecka, Kazimierowska, Krasieckiego, Zygmuntowska, Ogród miejski, Nowy Świat, Lipowa, Karpińskiego, Plac św. Jura, Gródecka, i Janowska.

Ulica Karola Lud. ciągnie się wzdłuż Wałów Hetmańskich po stronie zachodniej i sięga do placu Gołuchowskiego. Z tejże ulicy wybiegają w kierunku zachodnio-południowym ulice Sykstuska, Jagiellońska i św. Stanisława. Ulica ta jedna z najszerszych we Lwowie zaleca się nadzwyczajną ilością sklepów, cukierni piwiarni, które

nadają całej ulicy życie i ruch handlowy. (Na tej ulicy stają także wzdłuż wałów fiakry).

Przy wieczornem oświetleniu, i tej alei drzew, na wałach hetmańskich rosnących, wygląda cała ulica jakby bulwar.

Drugą ulicą również długą i handlem ożywioną jest **ulica Sykstuska** dawniej Sykstowską zwana od starej jurdyki i folwarku przy tej ulicy położonego w miejscu, gdzie dziś willa Profesora Zacharjewicza stoi, a będącego własnością sławnego lekarza miasta Lwowa i burmistrza Erazma Syksta. Ulica Sykstuska zabudowała się dopiero z początkiem tego wieku na dawnych moczarach i stawiskach okazałemi kamienicami. W jednej z tych mieści się obecnie c. k. Dyrekcja poczty i inne urzęda pocztowe.

Z tej ulicy rozechodzi się kilka przecznic, ulica Kościuszkowska dawniej Frenelowska zwana, zabudowana ostatniemi czasy porządnymi kamienicami, ulica Słowackiego prowadząca do ogrodu Miejskiego. Po za przecznicą Słowackiego idąc w górę widzimy na prawo pałacyk Zawadzkich. Zaś za przecznicą Kleina na samej górze Ulicy Sykstuskiej, wpadają w oko dwa zabudowania, stanowiące niegdyś jedną całość; mianowicie pałac książąt Czartoryskich, które

po przecięciu ulicy Sykstuskiej na dwie połowy rozdzielono. Część dawnych budynków po prawej ręce, stanowi obecnie kamienica Hr. Baworowskich obejmująca bibliotekę i zbiory starożytności, oraz Archiwum familijne Wiktora hr. Baworowskiego. Zabudowanie po lewej ręce, staremi okolone lipami należy obecnie do P. Piotra Miączyńskiego, który tamże utrzymuje dystylarnią nafty. Nieco wyżej zakład karny żeński, i kościół, św. Maryi Magdaleny, (dawniej drugi klasztor OO. Dominikanów,) pod dozorem Sióstr Miłosierdzia, przy tem pomieszkaniu proboszcza parafii. Między tem zakładem a kamienicą Baworowskiego prowadzi ulica Lipowa na plac św. Jura.

Przy ulicy Lipowej po jednej stronie stoi willa Skrzyńskich a po drugiej w miejscu willi Fredrów, dziś zniesionej, buduje się obecnie obszerny gmach pod akademią techniczną i laboratorium chemiczne.

Wracając do miasta przechodzimy z ulicy Lipowej na ulicę Kleina i koło nowo wzniesionej willi prof. Zachariewicza, do ogrodu miejskiego.

Ogród miejski dawniej jezuickim zwany, (od dawnych właścicieli tegoż OO. Jezuitów,) jest ogólnem miejscem przechadzki i zabaw świątecznych obywatelstwa miejskiego. Tu też zwykle odbywają się festyny ludowe

na cele dobroczynne. W pośrodku urządzony w guście angielskim, dom restauracyjny przed którym muzyki wojskowe w porze letniej grywają. Chodniki opatrzone są znaczną ilością ławek do siedzenia.

Obok tego ogrodu przy ulicy Słowackiego łączącej ulice Sykstuską, Majera i Mickiewicza stoi stare zabudowanie z filarami, pamiętne w czasie rozbioru Polski jako najulubieńsze i najczęściej uczęszczane miejsce zabawy dawniejszłachty i magnatów polskich, znane pod nazwą restauracji Hechta*). Dziś mieści się w niem szkoła gimnazjalna towarzystwa „Sokół“ zwanego. Obok tego zabudowania są łazienki przeniesione z ogrodu miejskiego, w którym się dawniej mieściły. Zabudowanie to wraz z placem kupił Wydział krajowy na mający się budować gmach sejmowy.

Z ogrodu miejskiego w prostej linii prowadzi **Ulica Majera**. Ta ulica przeprowadzona przed niewielu laty jako prościejsza i krótsza do ogrodu miejskiego przez dawny ogród Majera, (od którego to właściciela tego gruntu nazwę nosi albowiem tenże miastu miejsce to bezpłatnie ustąpił) zabudowaną jest również, kilkoma okazałemi ka-

*) Patrz dziełko Wład. Łozińskiego „Pierwsi Galicyanie“.

mienicami, między którymi celuje tak wewnątrz jak i zewnątrz więcej od innych ozdobiona kamienica hr. Mierów, i Tennerów. Przy końcu zaś i połączeniu z ulicą Jagiellońską stoi kamienica Galicyjskiej kasy oszczędności.

Ulica Jagiellońska, zwana dawniej Jezuicką prowadzi z ulicy Karola Ludwika koło hotelu Angielskiego w prostym kierunku do ulicy św. Jura. Ulica ta zabudowana nowymi i okazałymi kamienicami poprzecznaną jest kilku przecznicami jak: Rzeźnicką, Rejtana, łączących tenże z ulicą Kazimierską (dawniej św. Anny), i ulicą małą św. Stanisława przy której w miejsce dzisiejszej strażnicy pompierów, stał szpital i kościół św. Stanisława.

Przy połączeniu ulicy Jagiellońskiej z Mickiewicza, rozchodzą się przed studnią na prawo i lewo dwie ulice, Kościuszkowska i Brygicka.

Ulica Brygicka prowadzi z Jagiellońskiej na prawo po pod obszerne zabudowanie P. Kohnów pod l. 1, (gdzie dawniej stała cerkiew ruska Błahowiszczńska czyli Zwiastowania P. Marji, zniesiona 1802 r.), na ulicę Kazimierską, na przeciwko Domu karnego Brygitykami powszechnie zwanego.

Mickiewicza ulicą przechodzimy koło ogrodu miejskiego pod górę św. Jura. Z ulicy

Mickiewicza na prawo wybiegają dwie ulice nowe okazale zabudowane, Krasickich i Zygmuntońska. Między temi ulicami na przeciw ogrodu miejskiego frontem, stoi w ogrodzie. Pałac Hrb. Gołuchowskiego namiestnika kraju. Po za temże w ulicy Krasickich sławna w kraju ludwisarnia Mosera.

Ulice Zygmuntońska i Krasickich łączą ulicę Mickiewicza z Gródecką i Kazimierską prowadzących do dworców kolei żelaznych.

Po za ulicą Zygmuntońską po pod górę idąc, mijamy kilka kamienic i między niemi pod l. 28 w ogrodzie stojący dworek, należący do Stowarzyszenia czeladzi rzemieślniczej. Jest tu sala do nauki i zabaw, biblioteka, w ogrodzie urządzenie gimnastyczne. Po za tym budynkiem między ogrodami w górę prowadzi droga na plac:

Świętego Jura albo Jerzego, przy którym od strony północnej zabudowania cerkwi katedralnej św. Jura, pałac metropolity obok kancelarja konsystorjalna z znacznym archiwum i biblioteką, oraz mieszkania kanoników i księży ruskich. Widzenia godne są tu okazałe zbiory ks. Pietrusiewicza kanonika tutejszego, odnoszące się do starożytności Galicji w rękopismach i wykopaliskach. Z tego placu jest zachwycający

widok na całe miasto, nad którym kościół św. Jura dominuje.

Z placu św. Jura prowadzą w 4 rogach tegoż uliczki w południową stronę Karpińskiego, zachodnią ulicę Cmentarza i Teresy, (z których przechód do ulicy Nowy Świat,) ku wschodowi ulica Lipowa. Naprzeciw św. Jura między ulicą Karpińskiego i Teresy stoi budynek z kościołem Zakonu Sercanek (Sacrecoeur), w którym konwikt żeński, Po stronie lewej nowo się budująca Akademia techniczna.

Ulica Nowy Świat, okalając miasto, łączy ulicę Gródecką z ulicą Kopernika i prowadzi nad kotliną lwowską do miasta. Przy niej leży między ogrodami na płaskowzgórzu, część przedmieścia Bajki zwane, które tworzy najwyższy punkt, działu wód europejskich, pasmem wzgórza Białohory czyli Biłohorszcze zwanym, przesuwającym się z zachodu ku wschodowi. Pasma to posiada między innemi częściami składowemi pokłady gipsu, dostarczające surowy materiał do istniejącej na Bajkach fabryki gipsowej G. Franca. Silne niegdyś źródłiska tych wzgórków dostarczały Pełtwi zasobn wody. Przy tejże ulicy istnieje Zakład Sierot św. Teresy z konwentem Sióstr Opatrzności, przy którym, oprócz budynków mieszkalnych jest kościół. Od tego zabudowania wprost koło

magazynów wojskowych wjazd na ulicę Gródecką. W porzek tejże na lewo obok rzędu nowych kamienic droga Cmentarna, prowadząca na cmentarz zwany gródecki. Na tymże spoczywają między innemi 3 Arcybiskupi (metropolici) obrządku gr. k. Angiełtowiez † 1814. Jachimowicz † 1863. S. Litwinowicz † 1869. Jest tu także kolumna na pamiątkę 1751 r. odbytej na tem miejscu koronacji Obrazu Matki Boskiej z kościoła OO. Dominikanów.

Porozrzucane na tych wzgórkach okrążających miasto od strony wschodnio-południowej pojedyncze folwarki i wille, stanowiły dawniej własne jurdyki, należące do zamożniejszych mieszczan lwowskich jak Bednarówkę, Jusgladówkę Snopków. Ćwierć mili widać ztąd nowo wybudowany Zakład krajowy dla obłąkanych na Kulparkowie.

Ulica Gródecka łącząca w prostym kierunku rogatkę Gródecką z ulicą Kazimierską. Tą ulicą jest główny przejazd z miasta do dworców kolei Karola Ludwika, Czerniowieckiej i Stryjskiej. Przy tej ulicy na prawo stoją dworce 3 linii kolei żelaznych wraz z magazynami i fabrykami. Idąc na dół ku miastu widzimy oprócz kilku nowych kamienic wiele nie regularnie postawionych małych domów. Po lewej stronie fabryka narzędzi rolniczych Wichery, na

prawo widać kościół św. Jura, dalej poniżej wielki gmach koszar Artylerji wraz z ujeżdżalnią, założony przez Ferdynanda I. na przeciw ulica Zygmuntowska, dalej małe bydynki. W końcu przy zetknięciu się z ulicą Kazimierowską kościół św. Anny niegdyś klasztor OO. Agustynów, dziś parafia tej dzielnicy, opodal szkoła normalna. Ulica ta łączy się pod kątem ostrym obok kościoła św. Anny z ulicą Janowską.

Ulica Janowska (od gościńca tegoż nazwiska) z północno-zachodniej strony prowadzi do miasta stykając się z ulicą Kazimierowską. Przy tej ulicy stoi młyn parowy Thoma a dalej gdzie dziś dom pod l. 542 stał kościółek Znalezienia św. krzyża. Ulicą tą wychodzi się na Błonia, miejsca ćwiczeń wojskowych i gonitwy.

Z Ulicy Janowskiej ku północnej stronie na prawo, prowadzi ulica Kleparowską zwana do wsi Kleparowa słynnej z owoców a w szczególności wiśni czerechami zwanych. Przy tej ulicy naprzeciw dawnego cmentarza żydowskiego, leży góra, górą tracenia zwana, gdzie w roku 1847 stracono i pogrzebano Teofila Wiśniewskiego i Józefa Kapuścińskiego z powodu powstania 1846 r. Dalej przy tejże ulicy stoi browar Domsa i bardzo okazały budynek dom Inwalidów z ogrodem mieszczący do 300 osób wojskowych. Obok

wału kolejowego folwark z ogrodem Kortu-
mówka, własność Zakładu Skarbkowskiego,
w którym założona szkoła ogrodnictwa.

Wracając napowrót do miasta wcho-
dzimy w ulicę: **Kazimierowską**. Ulica ta
prowadzi w dalszym ciągu ulicy Gródeckiej
i Janowskiej na plac Gołuchowskiego. Przy
tej ulicy były dawniej obszerne magazyny
towarów zagranicznych, przeważnie zboża,
dziś stojące pustką, dalej zakład karny
dla mężczyzn z kościołem, niegdyś klasztor
PP. Brygitek, zniesiony 1784.

III. Przedmieście Żółkiewskie z główniejszemi placami i ulicami.

~~~~~

Plac Krakowski, plac Maryi Śnieżnej,
plac Strzelecki, ulica Źródłana, Słoneczna,
Targowica zboża, plac św. Teodora, ulica
Żółkiewska, Zamarstynowska, Rybia, Stary
rynek, ulica Na Korytach, Podzamecze, ulica
Czackiego, Smocza, Lwia.

Plac Krakowski dosyć obszerny, two-
rzy nieforemny trójkąt. Z niego wybiegają
główne ulice: Krakowska, Teatralna, Żółkiew-

ska, Kościelna, Cebulna, Smocza. Zabudowań przyległych okazałych nie ma, oprócz budynku teatralnego, reszta domów wygląda bardzo staro. Plac ten służy na targiienne prze-ważnie dla ludności izraelskiej, wojskowości, która niedaleko ma swe kosza-y i klasy wy-robniczej. Na tym placu jest znaczny ruch handlowy, łączy on bowiem najwięcej za-ludnione przedmieście z środkiem miasta.

Po stronie wschodniej tegoż stoi w górze obok uliczki „Kościelnej“ kościółek P. Maryi Śnieżnej, najdawniejsza budowa we Lwowie, przy którym mały plac zwany placem Ma-ryi Śnieżnej, na którym był dawniej cmen-tarz od początku założenia tegoż kościoła. Przed kościołem stoi posąg Matki Boskiej Niep. Poczęcia, zdjęty z dawnego klasztoru Misjonarzy.

Drugą ulicą główną tego przedmieścia jest **ulica Żółkiewska**. Ta ulica poprze-rzynana jest kilkoma bocznymi: Bóżniczą, Staro-tandetną, Tatarską, Studzienną, Stromą, Podzameczką, Orzechową, Zborowską, Na Korytach. Prowadzi ona w półkole przez całe przedmieście aż do rogatki tegoż nazwiska, zka-d drogą rządową do Żółkwi i dalej do granicy królestwa.

Wychodząc z placu krakowskiego spoty-kamy przy tej ulicy na placu Rybim syna-

gogę żydowską, dalej starodawną cerkiew św. Mikołaja.

Przed tym kościołem rozchodzi się ta ulica na dalszą Żółkiewską i Zamarstynowską. Idąc na dół ulicą Żółkiewską widzimy monaster Bazyljanów św. Onufrego z bogatym księgozbiorem, za tymże łaźnię parową, przy której kolej Karola Ludwika przecina ulicę.

W tym miejscu stały dawnymi czasy a zniesione w r. 1784 dwa kościoły ormiańskie, św. Anny z monasterem zakonników Antonianów i św. Jakóba, którzy po zniesieniu klasztoru przenieśli się do kościołka św. Jana.

Po za lenią kolei na stronie lewej stoi cerkiew parafialna św. Paraskiewii z pięknym monasterem i probostwo gr. kat., dalej na prawo koszary wojskowe kawaleryi, następnie po lewej piekarnia parowa hr. Miera. W końcu ulicy obok rogatki stoi browar Kisielki z ogrodem sięgającym aż do podnóża Wysokiego zamku. Obok browaru prowadzi uliczka Kąpielna do stawu Kisielki i ogrodu wraz z zabudowaniami zakładu kąpielowego hydropatycznego. Miejsce to w lecie odwiedzane, jest miłą przechadzką publiczności lwowskiej. W tej kotlinie są źródła zasilające wodociągami studnie miejskie w wodę. Przestrzeń ta należała

niegdyś do klasztoru Bazylianów w r. 1784 zniesionego. Drewniana cerkiew stała jeszcze do 1809, a dziś pod górą stoi w miejsce tejże statua św. Jana. Opodal tejże cmentarz publiczny „Paparówką zwany,” dziś zastanowiony. Część dolna zajęta pod dworzec kolejowy „Podzamecze” zwany. Groby w tym miejscu zarównano a ciała przeniesiono na cmentarz Łyczakowski.

Ulica Zamarstynowska wychodzi jak to powyżej powiedziano, koło kościoła św. Mikołaja z ulicy Żółkiewskiej na lewo i prowadzi na dół obok wielkich koszar wojskowych po pod most kolejowy (na tem moście na pamiątkę odparcia w tem miejscu 1695 przez Stan. Jabłonowskiego, H. W. K. Tatarów ustawioną jest w ścianie wiaduktu tablica marmurowa objaśniająca to zdarzenie) dalej do rogatki po za miasto.

Przy budowie wału kolejowego i przyległych budynków znajdowano w fundamentach różne pamiątki, kości i t. p. Niektóre z nich znajdują się w zbiorach Schneidera. Droga Zamarstynowska była dawniej głównym gościńcem do Żółkwi, stąd koniec ulicy przy rogatce, nazwano „Murowane mosty.”

W tej ulicy opodal wiaduktu kolejowego stoi młyn parowy Domsa wraz z piekarnią. W miejscu gdzie dziś małe koszary był klasztor Bazylianek w r. 1784 zniesiony.

Przy tejże ulicy obok koszar wojskowych jest obszerny plac przecięty korytem Pełtwi zwany Misionarski, dziś targowica drzewa. Na tym placu stał niegdyś kościółek ormiański św. Krzyża.

Ulica Misjonarska prowadzi z ulicy Zamarstynowskiej na Słoneczną. Przy tej ulicy nad korytem Pełtwi stał młyn arcybiskupów ormiańskich, dziś magazyny straży ogniowej III. dzielnicy.

Plac św. Teodora połączony z ulicą Żółkiewską i Słoneczną kilku małemi przecznicami. Na tym placu stała cerkiew św. Teodora rozebrana 1800 r., później tandeta, którą po spaleniu przeniesiono na plac Misionarski.

Ulica Słoneczna prowadzi z placu czyli targowicy zbożowej na plac Misionarski w prostym kierunku. Obok tej ulicy jest zakład gazowy i ochronka żydowska, w końcu zabudowania sklepów „nową tandetą” zwane, w których różnej starzyzny dostać można.

Równolegle z tą ulicą biegnie ulica **Źródłana** zabudowana samemi małemi domkami z ogrodami.

Targowica zboża obok ulicy słonecznej; przy tym placu nad Pełtwią stoi stara rzeźnia miejska. Z tej targowicy prowadzi kilka uliczek tj. Owocowa, Bóżnicza, Cebulowa, na plac Krakowski.

Oprócz tych ulic i placów przedmieście to posiada w swej rozciągłości jeszcze kilka innych, mianowicie: ulicę „Na korytach“ rozchodzącą się pod kątem ostrym z ulicy Żółkiewskiej po za cerkwią św. Paraskiewii ku stronie północnej przedmieścia. Przy tej ulicy stoi kościół św. Marcina. Niegdyś przy tym kościele był klasztor Karmelitów i szpital wojskowy. Obecnie mieści się w tym budynku oprócz probostwa szkoła główna. Znajduje się tu także bardzo ładna i z nader cennych dzieł zebrana biblioteka, własność prywatna obecnie żyjącego proboszcza ks. Formaniosza. Z tej ulicy przejście poprzeczną uliczką zwaną „Panieńską“ na ulicę Zamarstynowską.

Z końca ulicy Na korytach prowadzi pod kątem ostrym ulica **Zborowska** ku rogatce żółkiewskiej. Obok tejże położone rozległe ogrody i domki niegdyś kilka jurdyk, szczególnie Zborowskiej, własność sławnej rodziny Zborowskich.

Ci sami ufundowali opodal stojący kościół św. Marcina z klasztorem.

Niegdyś całą przestrzeń jurdyki „Zborówka“ zwanej przepływał potok „Niesień“ łączący się na granicach wsi Zniesienia z Pełtwią. Ztąd nazwa błoni i ogrodów po za tem potokiem położonych „Niesieniem“ dziś zaś przezwane „Zniesieniem.“ Obok tej ulicy stoją koszary konnicy.

Po za cerkiew św. Mikołaja wychodząc pod górę zamkową lub też idąc z placu „Starego rynku“ obok synagogi wchodzimy na dawniejszą jurdykę **Sieniawszczyznę** zwaną od rodziny Sieniawskich. Powyżej Sieniawszczyzny u podnóża Wysokiego zamku prowadzi ulica zamkowa. W końcu tej byłej jurdyki, dziś ulicy Sieniawskiej, pod Wysokim zamkiem wznosiła się mała górką Łysą zwana, czyli Kalwaryą. Na tej górze stały trzy krzyże, do których ludzie w wielkich uciskach pielgrzymowali.

Przy ulicy Sieniawskiej schodząc z góry ku Staremu rynkowi widzimy kościółek św. Jana najstarszy we Lwowie, przed kilku laty odrestaurowany.

Ulica Czackiego prowadzi również z placu „Starego rynku“ idąc ku miastu koło dawniej obwarowanego klasztoru Bene-

dyktynek. W tym klasztorze jest szkoła wyższa żeńska. Z tej uliczki wychodzi się na :

Plac Strzelecki przedtem targowicę drzewa. W tem miejscu rozprzestrzeniały się dawniej wały i fosa twierdzy miejskiej, prowadzone ku Pełtwi z góry Wysokiego zamku. W tej fosie była początkowo Strzelnica, przeniesiona później na dzisiejsze stanowisko. Plac strzelecki tworzy podłużny kwadrat, na środku tegoż stoi studnia. Przy tym placu od Krakowskiej ulicy były dawne jatki rzeźnicze, dziś kramy i sklepy.

Plac Strzelecki łączy się z Wałami czyli szkarpami, dalej z ulicą Skarbkową, Podwalem, placem Krakowskim i ulicą Czackiego.

Z tego placu wychodzi się na przedmieście Łyczakowskie czyli IV. przedmieście miasta Lwowa.

IV. Przedmieście Łyczakowskie z główniejszemi ulicami i placami.

Ulica Czarnieckiego, Teatynska, Kurkowa, Karmelicka, Łyczakowska, Piekarska, Pańska, Sakramentek, Franciszkańska, Gli-

niańska, Rzeźbiarska, Głowińskiego, Piarska, Piaskowa, św. Antoniego, plac Franciszkański, plac Arcybiskupi, Wysoki Zamek czyli góra Franciszka Józefa.

Ulica Czarnieckiego rozciąga się wzdłuż Szkarpów czyli wyższych Wałów Gubernatorskich sięga w swych końcach ulicy Kurkowej i Pańskiej. Od niej wychodzą na północ w górę, ulica Kurkowa, Karmelicka, Łyczakowska, na południe ulica Skarbkowska, Rуска, Sobieskiego, Wałowa i plac Bernardyński. Przy tej ulicy naprzeciw Wałów stoi budynek c. k. Namiestnictwa, obejmujący mieszkanie Namiestnika i urzęda. Obok tegoż kamienica jednopiętrowa ozdobiona gipsowemi rzeźbami z Homera Iliady, niegdyś własność Borzęckich i Młockich. Dalej na wzgórku kościół św. Michała, z klasztorem Karmelitów, pierwotnie bosych, za panowania króla Władysława IV. fundowany. Klasztor ten obwiedziony murem do koła, stanowił niegdyś samoistną twierdzę przytykającą do murów miasta koło bramy bosackiej.

Sławną była ta twierdza silną obroną małej załogi, pod wodzą porucznika Fleminga w czasie oblężenia Szwedów 1704. Mury zachowały się dosyć dobrze. Od tychże szedł most otaczający niegdyś przedmieście Hallickie.

Na drugiej stronie naprzeciw klasztoru gimnazjum niemieckie i stary budynek dwupiętrowy w formie kościółka wystawiony, dawny spichlerz miejski (granarium) przez miasto zbudowany, dziś jest składem wojskowym.

Ulica Kurkowa łącząc się z ulicą Czarnieckiego prowadzi pod górę w prostym kierunku, przez plac Franciszkański do uliczki św. Antoniego. Przy tej ulicy stoją kamienice trzechpiętrowe, po drugiej stronie na wzgórku koło klasztoru ujeżdżalnia. Dalej w górze wielkie koszary wojska, wybudowane za czasów Stadyona, później pałac hr. Włódz. Dzieduszyckiego z ogrodem, następnie Strzelnica z ogrodem. W ostatniem zabudowaniu mieści się także nowo założone Muzeum przemysłowe (których opis osobno).

Naprzeciw Strzelnicy przy placu Franciszkańskim idąc na dół, kościół i klasztor OO. Franciszkanów okolony murem, niegdyś były klasztor Kapucynów zniesiony w r. 1784.

Plac Franciszkański nosi nazwę od klasztoru przytykającego, służy obecnie jako targowica siana i słomy. Na tym placu w święta wielkanocne odprawia lud prosty doroczne zabawy, Hahułki zwane. Z placu Franciszkańskiego po za pałacem hr. Dzieduszyckiego i Strzelnicą wzdłuż ulicy Kurkowej widzimy wznoszące się wzgórze, które

łączą się z górą zamkową. Słyszeli one dawniej winnicami, z których niegdyś książęta Halicycy dziesięcinę pobierali.

Po za Strzelnicą przy zwięzaniu się ulicy Kurkowej w prostym kierunku, był sławny ogród na wzgórku Lonchana, słynący ze swej piękności, który cesarz Józef II. w czasie pobytu we Lwowie 1786 odwiedził i ztąd ten dziś opuszczony i dziko stojący ogród cesarskim laskiem się zowie.

Na pamiątkę tych odwiedzin wystawiło miasto w dolince swem kosztem pomnik, który ruiną stoi. Ulica ta łączy się kilkoma przecznicami, tj. Leśną, Piaskową, św. Antoniego i Franciszkańską z Łyczakowską. Koło pałacu hr. Dzieduszyckiego zaś, ulicami Sawy i Czerwoną z ulicą Teatyńską.

Idąc z miasta przez Wały Gubernatorskie w górę ku stronie zachodniej, lub z placu Strzeleckiego ulicą Szkarpową do góry, przychodzimy na ulicę **Klasztorną** i **Teatyńską**.

Po stronie prawej ulicy **Klasztornej** na równym placu (zakład widok na miasto) pałac Arcybiskupa obrz. łąć. z kaplicą, także kancelarią konsystorską i archiwum. Przy pałacu kościół (niegdyś Karmelitek Bosych) i Seminarjum łacińskie. Naprzeciw pałacu Arcybiskupa, klasztor PP. Miłosiernych św. Kazimierza, przyczem zakład wychowawczy sierot, łącznie z tym, mały szpital publiczny z kościół-

kiem św. Wincentego a Paulo. (Były to dawniej budynki klasztoru XX. Reformatów zniesionego w 1786.)

Ulica Teatynska prowadząca na górę Wysokiego zamku rozpoczyna się koło koszar wojskowych. Nazwisko nosi od dawnego a dziś na koszary i magazyny obróconego zabudowania OO. Teatynów zniesionego wr. 1785. (Koszary te nazywa lud do dziś dnia klasztorem czerwonym, od czerwonej dachówki jaką był pokryty, a której śladu dziś niema.) Przy tem zabudowaniu mały ogródek, założony w 1820 przez jednego majora Piotra Lagonda, który posłużył za wzór do zakładania plantacji na Wałach i miejscach przechadzki.

Obok tegoż prowadzi uliczka Czerwona na ulicę Kurkową i plac Franciszkański.

Po drugiej stronie ulicy Teatynskiej idąc do góry, prywatne kamienice i domki parterowe, po prawej stronie po pod górę Lwa uliczka św. Wojciecha nazwaną od kościółka w drugim końcu tej ulicy leżącego, a zbudowanego na pamiątkę zarazy 1606 gdzie grzebano dzieci (dziś zamieniony na magazyn wojskowy). Ulica ta tworzyła niegdyś wraz z ulicą Teatynską całą jurdykę Sobieszczyzną zwaną od rodziny Sobieskich, których była własnością.

Mijając dalej pod górę pola (podawane mylnie jako dawne miejsce zamku) i górę Lwa czyli Stefanią, która z górą Wysokiego zamku stanowiła dawniej jedną całość, wchodzimy na plantacje:

Wysokiego Zamku. Plantacje te jak i droga dla pojazdów prowadzą na około góry. Z tychże pyszny widok na całą okolice Lwowa, na przedmieście Żółkiewskie, przyległe wsie, Hołosko, Zamarstynów, Zboiska, Prusy, Laszki i Zniesienie.

Ztąd widzimy całe przedmieście Krakowskie i wreszcie całe miasto w kotlinie położone. Na środku od strony południowej jest restauracja z dobrą kuchnią. Przy tejże plantacji kręta ścieżka na górę, gdzie dawniej stał zamek Lwa a dziś sypią kopiec „Unii.“

Wysoki Zamek pierwotnie drewniany, założony został przez Lwa, księcia halickiego w czasie najazdu Tatarów na Ruś Czerwoną, w celu ukrycia przed nimi swych skarbów. około r. 1270. Później zawojowany przez Kazimierza Wielkiego, spalony został całkiem, a w miejscu drewnianego, zbudował Kazimierz Wielki okazalszy zamek murewany, okolony murami, kilkoma wieżycami i bramami od strony miasta. Szczątki tego zamku pozostały dziś zaledwie w kawałku muru fortecznego, jako ślad dawnego

istnienia jego, a które wkrótce czas do reszty zniszczy. Resztę murów rozebrano w czasie sypania kopca Unii Lubelskiej. Kopiec Unii Lubelskiej (o ile roboty postąpiły) zaczęto sypać w r. 1869, na pamiątkę dwustoletniej rocznicy założenia Unii Lubelskiej. W ten kopiec przy uroczystem poświęceniu rozpoczętych robót zsypywano ziemię z różnych stron Polski i grobów polskich bohaterów. Po kilkoletniej pracy pod przewodnictwem i gorliwym staraniem P. Smolki stanęła dziś już pierwsza podstawa olbrzymiego kopca, w średnicy dolnej 80 sążni w przecięciu mającego, obłożonego do koła kamiennym szkarpem i darniami. Na szczycie tymczasowym kopca, umieszczony jest w wyniosłości 207 sążni nad pow. morza sygnał trygonometryczny. Z wierzchu kopca ładny widok na całą okolicę aż po góry Złoczowa, Białego-kamienia, Podhorzec i Winnik z jednej, Karpat stryjskich z drugiej strony.

Ulica Łyczakowska rozpoczyna się od ulicy Czarnieckiego naprzeciw klasztoru Bernardynów i ciągnie się wzdłuż całego przedmieścia Łyczakowskiego przeszło ćwierć mili, aż do wyżyny granicznej ze wsią Lesienicami i rogatki miejskiej Łyczakowskiej. Zaraz na wstępie w tę ulicę są dwa okazałe zabudowania, na prawo urząd celny

z magazynem tytuniowym otoczony murem, na lewo dom Pillerowski.

Pierwsze zabudowanie przerobione z dawnego klasztoru PP. Bernardynek, zniesionego w r. 1784. W dawnym kościele, dziś magazynie tytuniowym, są jeszcze dosyć dobrze zachowane malowidła ściennne (freski), malarzy artystów lwowskich braci Stroinski, którzy przed zniesieniem klasztoru kościół tutejszy i prawie cały klasztor to jest: cele i krużganki freskami ozdobili.

W zabudowaniu dawniej Pillerów, mieści się część c. k. Namiestnictwa i c. k. Komisja indemnizacyjna, w oficynach zaś drukarnia, litografia i gisernia p. Kornela Piller. Zaraz za tym budynkiem jest fabryka maszyn Szumana.

Opodal ztąd wychodzi na lewo **ulica Franciszkańska** prowadząca z Łyczakowskiej po pod wał, sypany przy końcu XVII. wieku z rozkazu króla Jana III. z funduszu szeleźnego (który wychodząc od fortecy karmelickiej przy klasztorze dawnych Karmelitów bosych okrażał niegdyś przedmieście Halickie aż po rzekę Pełtew na Kręconych słupach). Przy tej uliczce jest dziś zabudowanie i ogród stowarzyszenia „Gwiazda,” oraz kaplica gr. nieunick. wyznania

z probostwem przy niej. Ulica ta łączy plac Franciszkański z ulicą Łyczakowską. Na lewo widzimy przecznicę Gliniańską i Rzeźbiarską.

W dalszym przechodzie ulicą Łyczakowską po prawej stronie zabudowanie trzypiętrowe, w którym mieści się dotychczasowo część szpitalu powszechnego, po drugiej stronie wojskowy zakład apteczny. Opoдал ztąd po prawej ręce szpital wojskowy przekształcony z dawnego klasztoru i szpitalu Bonifratów czyli braci miłosiernych, fundowanego przez króla Jana III. w r. 1659, a zniesionego w roku 1784. Naprzeciw tego zabudowania na podwyższeniu mieści się Zakład głuchoniemych z ogrodem i mieszkaniem zawiadowcy szkoły, oraz sąsiedni Zakład ciemnych.

Dalej po lewej ręce kościół św. Antoniego i pomieszkanie proboszcza. W tem zabudowaniu mieścił się aż do czasu zniesienia w roku 1784 klasztor Franciszkanów, drugi we Lwowie. Obok kościoła uliczka tegoż nazwiska prowadzi na ulicę Kurkową.

Po stronie przeciwnej prowadzi mała uliczka **Głowińskiego** do zakładu szpitalnego zwykle Pijarami zwanego. Zabudowanie to fundowane pierwotnie przez

X. kanonika Głowińskiego, jako zakład wychowawczy szlachecki pod zarządem OO. Pijarów, zniesiony roku 1786 przeznaczony został na szpital dla chorych i zakład obłąkanych; (ostatni przeniesiono w roku 1875 do zbudowanego w tym celu kosztem krajowym, osobnego gmachu na Kulparkowie).

W dalszym ciągu ulicy Łyczakowskiej widzimy w pośród szeregu małych domków krupiańskich i innych rzemieślników, mały kościółek, czyli cerkiew parafialną gr. kat. pod tytułem św. Piotra i Pawła, przeistoczoną z kościoła należącego dawniej do klasztoru Paulinów (zniesionego w r. 1785). Opodal tego kościółka mała kapliczka z statuą kamienną Matki Boskiej, która do niedawna jeszcze stała w pośród drogi Łyczakowskiej. Jest to pamiątka jednego z licznych pieniactw Mikołaja Potockiego, starosty Kaniowskiego.

Po za kościół św. Piotra i Pawła prowadzi wązka ulica przecznica św. Piotra zwana, na cmentarz Łyczakowski, któredy przechodzą zwykle pogrzeby zmarłych z powszechnego szpitalu. Z ulicy Piekarskiej, przechodzi dalej takowa pomiędzy pola i zagrody na tak zwane Tarło, czyli targowicę bydłącą

i koni przy ulicy na Rurach zwanej, która wzdłuż koryta potoku Pasieki zwanego, prowadzi w kotlinę Pohulanką zwaną.

Cmentarz Łyczakowski położony na wzgórku, dziś jest powszechnem miejscem pogrzebów we Lwowie. Przed kilkunastu laty rozszerzono go znacznie i upiększono uliczkami i pięknymi okazałymi pomnikami, których wyliczać niepodobna. Poza cmentarzem z tyłu rozścielone są pojedynczo po pod górę i na wzgórzach małe domki mieszczańskie i dworki, które tworzyły dawniej jurdyki: Mazurówkę, Pijarów, Cetnerówkę, PP. Benedyktynek ormiańskich i inne.

Ulica Piekarska. Z cmentarza zwracając się do miasta idziemy ulicą Piekarską, mijamy dawniejsze siedlisko Wulki Kampianowskiej, (czyli jurdyki, własności niegdyś rodziny mieszczańskiej Kampianów, dziś pusty plac, po większej części do hr. Baworowskich i innych mieszczan należącej). Po drugiej (lewej) stronie ulicy miejski skład drzewa, dalej ogród pomologiczny towarzystwa ogrodniczo-sadowniczego, pałacyk Turkułów, naprzeciw którego jest ochronka św. Józefa i rozległy ogród PP. Sakramentek. Na wzgórzu po nad tem ogrodem jest dziś znacznie zrujnowany szaniec for-

teczny, pamiątka z czasów oblężenia miasta Lwowa, przez Turków z r. 1672. Idąc dalej ku miastu widzimy coraz więcej nowych kamienic po obu stronach ulicy. Między niemi w podwórzu pałacyk hr. Siemińskiego, Orłowskiego i innych.

Z ulicy Piekarskiej wychodzi kilka mniejszych uliczek łączących ją z ulicą Łyczakowską, jak ulica Głowińskiego, Rzeźbiarska i Gliniańska. Z drugiej strony ulica Sakramentek prowadzi na ulicę Rurową. Przy tej uliczce znajduje się zakład sierot, pod dozorem PP. Felicjanek, św. Heleny i okazały klasztor PP. Sakramentek, z zakładem wychowawczym dziewcząt, i niedokończonym dotąd kościołem. Oprócz dość obszernego i dobrze utrzymanego ogrodu klasztornego, jest w sąsiedztwie tego klasztoru inny rozległy zakład ogrodniczy Klimowicza. Z ulicy Piekarskiej wchodzimy do miasta na ulicę Pańską, a ztąd koło małych plantacji na plac Bernardyński.

Ostatnie z ulic o których wspomniemy są ulice Pańska i Na Rurach.

Ulica Pańska prowadzi od ulicy Czarnieckiego i placu Bernardyńskiego koło plantacji w prostym kierunku do ulicy Halickiej a względnie Stryjskiej i Zielonej. Przy tej ulicy stoją ładne budynki, jeneralnej komendy, hotelu Krakowskiego, dom p. Młoc-

kiego i kilka innych nowo się budujących kamienic.

Ulica na Rurach ciągnie się od ulicy Halickiej koło Kręconych słupów między pałacami (dawnych senatorów) i ogrodami wzdłuż koryta potoczku Pasieki, do miejsca Pohulanką zwanego, którego opis podaliśmy poprzednio.

Okazalsze zabudowania, kościoły i klasztory.

Kościół archikatedralny, pod wezwaniem: Wniebowzięcia P. Marji, wzniesiony początkowo w stylu gotyckim przy końcu XV. wieku, ulegając kilkakrotnym pożarom, zmienił swoją dawną strukturę. Ostatecznie przebudowany został przez Wacława Sierakowskiego arcyb. lwows. w r. 1765 w kształcie jakim go widzimy. Ma oprócz zakrystji, 8 przybudowanych kaplic. W głównym ołtarzu katedry jest cudowny obraz Matki Boskiej, malowany przez Józefa Wolfowicza. Uwagi godne są na ścianie po prawej stronie freski, przedstawiające króla Jana Kazimierza, składającego przed tym obrazem na Szwedach, Tatarach, Turkach, Kozakach zdobyte chorągwie i sztandary dnia 1go kwietnia 1656 r. Innych ołtarzy jest 8 w stylu włoskim. Nagrobków po kaplicach jest 10; szczególne uwagi godne są grobowce marmurowe Kampianów mieszczan lwowskich.

Kościół Katedralny.

W jednej z przybocznych kaplic, rodziny Zamojskich dwa alabastrowe posągi arcybiskupów Jana Zamojskiego i Jana Tarnowskiego bez napisów. W drugiej przeciwległej kaplicy są dwa spiżowe nagrobki Stanisława Zółkiewskiego, wojew. ruskiego († 1588) i Michała Buczańskiego († 1438).

Oprócz tego odnowiono ołtarz marmurowy rzeźbiony i kilka innych dawnych pomników np. generała artylerji Grodzickiego, ks. Tom. Pirawskiego, ks. Arcyb. Skarbka i Hannelsa mieszcz. lwow. w XVI. w. W zakrystji jest bogaty zbiór portretów arcybiskupów lwowskich, lichtarze spiżowe, ulane z dział przez króla Jana Sobieskiego na Turkach zdobytych, jako też zegar po tym królu. W skarbcu są wielkie srebrne krucyfiksa, berło złote, ofiarowane przez Jana Sobieskiego jako wotum do cudownego obrazu w wielkim ołtarzu, trzy wielkie relikwiarze srebrne, puszki, trybularze i tp. pięknie rzeźbione ze srebra, tudzież trzy monstrancje, z których największa ozdobiona brylantami i perłami robił we Lwowie Antoni Potz 1817. Na zewnętrznych ścianach kościoła są pozawieszane kule z czasów oblężenia przez Turków w r. 1672 i Szwedów w r. 1704.

Dziewiąta kaplica przed kościołem zwana zwykle: „Ogrojcowa“ przy ulicy Halickiej, odznacza się prześliczną rzeźbą w kamieniu

Kaplica ta jest fundacji Bojmów, mieszczańskich. Ściany i sklepienia wewnątrz kościoła są malowane al fresco przez artystę Stanisława Stroińskiego.

Kościół OO. Dominikanów Bożego Ciała przy placu Dominikańskim. Pierwotnie założony za czasów św. Jacka i kilkakrotnie odnawiany, ostatecznie odbudowany został w r. 1749 na wzór kościoła św. Piotra w Rzymie, według planu generała polskiego Witta. W wielkim ołtarzu jest cudowny obraz Matki Boskiej, podług tradycji malowany przez św. Łukasza na drzewie cyprysowem, koronowany w r. 1751. W przybocznej kaplicy zbudowanej przez Mikołaja Potockiego star. Kaniowskiego, jest umieszczona w ołtarzu statua alabastrowa Matki Boskiej, którą św. Jacek uniósł przed Tatarami z Kijowa. Oprócz 7 ołtarzów jest tu jeszcze 5 pomników alabastrowych, wydobytych z katakomb pod tym kościołem, przedstawiających rycerzy w zbrojach, i jeden nowy pomnik Borkowskiej, dłuta Torwaldseny. W klasztorze tutejszym jest biblioteka klasztorna uporządkowana temi czasy, staraniem przeora ks. Ufryjewicza, bogata w rzadkie dzieła i rękopisy.

Św. Andrzeja kościół z klasztorem Bernardynów, przy placu Bernardyńskim, założony przez Andrzeja z Sprowy Odrowąża

w r. 1460, odbudowany ostatecznie z ciosn w stylu włoskim w roku 1730, przy pomocy ks. Augusta Czartoryskiego, Mniszków i innych rodzin polskich. Freski wewnątrz malowali Bartnicki, Mazurkiewicz i Sroczyński artyści lwowscy. Po za wielkim ołtarzem w chórze jest kolosalny obraz malowany przez Leksyckiego, według wzoru Rubensa „Ukrzyżowanie Chrystusa Pana“; stale pięknie rzeźbione i ołtarz marmurowy z trumienką srebrną, w której są relikwie błog. Jana z Dukli. Na facyacie kościoła, obok głównych drzwi, jest w płaskorzeźbie pomnik Stanisława Wyżyckiego († 1680), jednego z dobrodziejów kościoła. Wewnątrz kościoła zaś pomnik Stanisława Pilata, dłuta Parysa Filipiego, postawiony staraniem uczniów Pilata. Przy kościele jest z tyłu okrągła okazała wieża z zegarem. W klasztorze oprócz cel zakonników, mieści się archiwum dawnych aktów grodzkich, sięgających od końca XIV. wieku, do r. 1784; od ulicy Wałowej w tymże zabudowaniu tymczasowe mieści się gimnazjum polskie.

Kościół OO. Jezuitów pod wezwaniem ŚŚ. Piotra i Pawła, został zbudowany w roku 1608, w stylu odrodzenia. Freski dawniejsze, temi czasy częściowo odnowione, malował Jan Ekstein, Morawczyk († 1760). Oprócz wielkiego ołtarza z Chrystusem na krzyżu, jest jeszcze 10 bocznych

ołtarzy, między niemi ołtarz św. Stanisława Kostki. Na jednym z ołtarzy stoi trumna z relikwiami św. Benedykta, przewiezione z Rzymu przez Jerzego Dzeduszyckiego, koniusz. w. kor. Znajdujące się tu pomniki marmurowe są rodziny Jabłonowskich, a to: Jana Prus Jabłonowskiego († 1659); Stanisława Jabłonowskiego hetm. w. kor. i żony jego Marji z Kazanowskich Jabłonowskiej († 1686); Aleksandra Jabłonowskiego, chorąż. kor. († 1733); Joanny z Potockich Jabłonowskiej, wojewod. rawskiej († 1726), Jerzego i Maryanny z Zamojskich Dzeduszyckich. Kościół ten w czasie uroczystości oświetlany bywa gazem.

Kościół archikatedralny ormiański, zbudowany w r. 1437 w stylu mieszanym ormiańsko-bizantyńskim, zrestaurowany w r. 1862, ma 7 ołtarzy, w nich 4 obrazy stylu bizantyńskiego, św. Trójcy, Matki Boskiej Jazłowieckiej (na cyprysowym drzewie, twarze Matki Boskiej i Pana Jezusa malowane są na skórze) św. Benedykta i św. Grzegorza. Tła i draperye tych obrazów są z blach srebrnych a korony złote. Na cmentarzu przed kościołem jest wiele częściowo za posadzkę użytych dawnych nagrobków Ormian lwowskich, przeniesionych z dawnego cmentarza przy kościele św. Anny na przedmieściu Żółkiewskiem z napisami

i herbami ormiańskimi i polskimi. Przed kościołem stoi kolumna z posągami św. Krzysztofa, a przy wchodzie na cmentarz jest napis ormiański nad drzwiami do sali radnej, niegdyś Sądu ormiańskiego, zwanej „Chuc.“

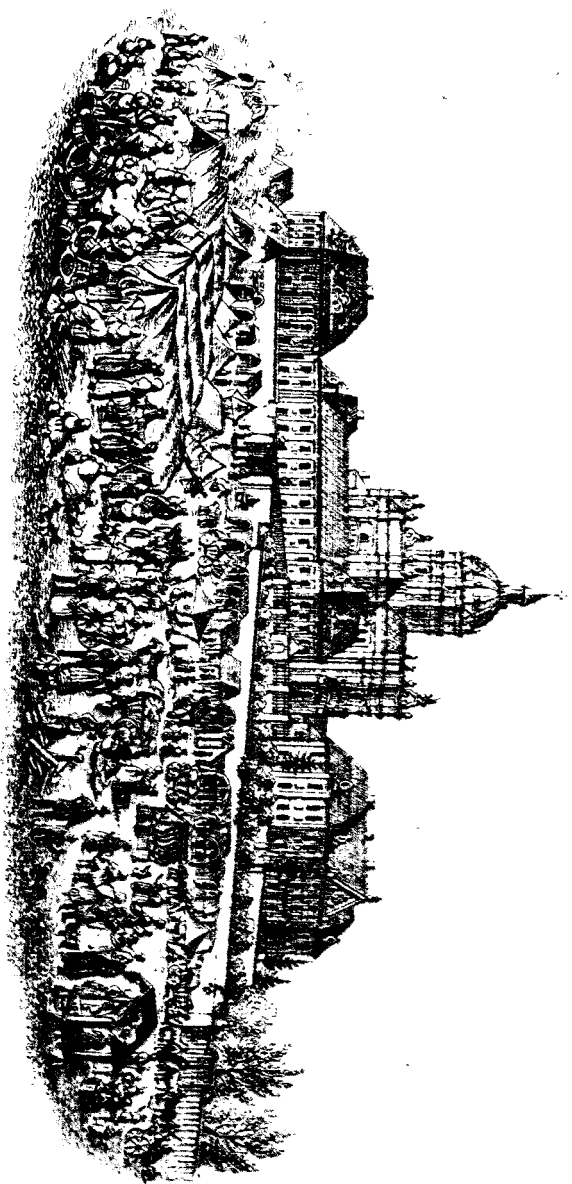
Cerkiew wołoska także stauropeigiańską zwaną, stawiana była kosztem zamożniejszych mieszczan lwowskich (ruskich), tudzież gospodarów wołoskich Jeremiasza, Pawła i Szymona, a ukończona ostatecznie w r. 1629. Wspaniałą wieżę przy niej stawiał własnym kosztem Konstanty Konniakt, którego portret zawieszony jest w cerkwi. Jest ona cała z ciosowego kamienia w stylu bizantyńskim. Cerkiew tę odnowiono w ostatnich czasach bezumiejętnie. Dawne obrazy usunięto i zastąpiono nowszymi, pędzla Marcina Jabłońskiego.

Kościół św. Michała z klasztorem OO. Karmelitów, przy ulicy Czarnieckiego na wzgórku, założony przez Aleksandra na Ostrogu księcia Zasławskiego i Aleksandra Kuropatwy w roku 1642, w stylu włoskim. Freski mocno zniszczone. Obraz w głównym ołtarzu Matki Boskiej, jest jednym z najdawniejszych w mieście naszym zabytków sztuki bizantyńskiej. W kaplicy Chrystusa upadającego, jest pomnik Piotra Branickiego († 1762) i Stanisława Ligezy

(† 1707). Jedną z najpiękniejszych ozdób tego kościoła, stanowi pomnik generała Dwernickiego, wykonany przez Parysa Filipiego, a wystawiony staraniem byłych oficerów generała. Kościół i klasztor ten był niegdyś obronny jak to już kilkakrotnie o tem wspomniano.

Kościół P. Maryi Śnieżnej na Krakowskiem, najdawniejszy zabytek budowlany we Lwowie, postawiony około r. 1342 w stylu na pół bizantyńskim i gotyckim. Kilkakrotnie był on niszczone przez nieprzyjaciół. Freski malowane przez Stanisława Strońskiego, utraciły całkiem na wartości pod nieumiejętną ręką restauratorów. Jest tu portret księdza Piotra Skargi, jak sądzono oryginalny, jednak przemalowany nowszymi czasy do niepoznania.

Kościół św. Mikołaja przy ulicy tegoż nazwiska fundowany wraz z klasztorem ks. Trynitarzy w r. 1745 przez Samuela Muchowieckiego, księcia Jana Jabłonowskiego i innych, jest zbudowany w stylu włoskim, ściany wewnątrz są ozdobione gipsaturami. W kapliczce po lewej stronie jest ołtarz z różowego marmuru, przyozdobiony oryginalnymi rzeźbami przedstawiającymi ustępy z życia i męki Chrystusa. Szkoda że rzeźby te powleczone białym pokostem. Nowszymi czasy mieli tu Jezuici, konwikt

Jarmark pod S. Jurem.

szlachecki który w roku 1848 został zniesiony, a w miejscu tego istnieje Uniwersytet lwowski.

Cerkiew św. Jura, czyli katedra gr. kat. wraz z siedzibą metropolity arcybisk. gr. kat. zbudowana przy końcu zeszłego wieku przez biskupów gr. kat. lwowskich Atanazego i Leona Szeptyckich, w stylu włoskim w kształcie krzyża z rotundą pośrodku, ozdobiona zewnątrz wazonami i figurą św. Jerzego z kamienia piaskowego. Wstęp do kościoła przyozdobiony gankami i schodami kamiennymi. W wielkim ołtarzu jest obraz Jezusa ludu nauczającego, utwór Smuglewicza.

„Cerkiew św. Onufrego” przy klasztorze „OO. Bazylianów” na Żółkiewskim przedmieściu fundowana 1518 r. przez księcia Konstantego Ostrońskiego. W klasztorze tym jest bogate archiwum w dawne dokumenta dotyczące klasztorów Bazylikańskich na Rusi.

„Cerkiew św. Praxedy” na Żółkiewskiej ulicy, założona w r. 1644 przez gospodarów wołoskich w stylu bizantyńskim. Ikonostas, odnowiony w 1870 roku staraniem konserwatora zabytków dawnych p. M. Potockiego.

Kościółek św. Jana Chrzciciela, przy placu „Rybim”, co do nazwy najda-

wniejszy we Lwowie, lecz co do budowy o wiele późniejszy i w r. 1869 zrestaurowany, dotąd nie jest dokończony.

Kościół ofiarowania N. P. M. przy seminaryum obrz. łac. koło pałacu Arcybiskupa, fundowany w r. 1645 przez Jakóba Sobieskiego, pierwsiastkowo pod wezwaniem św. Teresy z klasztorem dla Karmelitanek bosych, które mieściły się tu do r. 1784. Zrestaurowany w r. 1840 kosztem arcybiskupa lwowskiego Piszteka, zbudowany jest w stylu włoskim.

Kościół Niepokalanego Poczęcia P. Maryi przy klasztorze Franciszkanów, przy placu tegoż nazwiska fundowany w r. 1708 przez Elżbietę Sieniawską dla księży Kapucynów, po których objęli go Franciszkanie w roku 1785. Franciszkanie przechowują tu kape i infułę, którą miał używać błog. Jakób Strepa, jeden z pierwszych arcybiskupów lwowskich z tego zakonu.

Kościół św. Antoniego na ulicy Łyczakowskiej, fundowany w r. 1718 przez Janusza Antoniego księcia Wiśniowieckiego wraz z klasztorem dla Franciszkanów, których ztąd w r. 1785 przeniesiono, a kościół uczyniono farnym.

Prócz powyżej wymienionych posiada Lwów jeszcze, nie licząc kaplic w domach karnych,

szpitalach i zakładach, ośm mniejszych kościołów obrządku łacińskiego i trzy cerkwie grecko-katolickie.

Zakłady publiczne.

Uniwersytet mieści się w zabudowaniach przy kościele św. Mikołaja, założony przez cesarza Józefa II. i otwarty dnia 17. listopada 1774 w dawnym klasztorze Trynitarzów. W roku 1805 zniesiono uniwersytet, a zaprowadzono liceum nauk teologicznych, prawniczych, medyczno-chirurgicznych i filozoficznych, bez prawa nadawania doktoratu. Dopiero w r. 1817 cesarz Franciszek I. wyniósł ten zakład znowu do rzędu uniwersytetów. Wydział teologiczny dzieli się na dwa oddziały, dla kandydatów obrządku łacińskiego i grecko-katolickiego. Biblioteka uniwersytetu, założona 1784, składa się z ofiarowanego księgozbieru Garellich, z bibliotek pozostałych po zniesionych podówczas klasztorach w Galicji. W r. 1848 podczas bombardowania m. Lwowa, utracił przez pożar $\frac{2}{3}$ zapasowych dzieł. Obecnie liczy znowu 58213 tomów, druków, 400 manuskryptów, 10.532 sztuk monet, bogaty zbiór obrazów olejnych, stalorytów i litografij.

tudzież piękną kolekcję minerałów, ofiarowanych przez hr. Borkowskiego. Oprócz biblioteki ma uniwersytet bogate muzea: fizyczne, anatomiczne, botaniczne i zoologiczne, oraz laboratorium chemiczne. W anatomicznym zbiorze jest osoba skamieniała znaleziona w piwnicach Wysokiego Zamku w czasie rozbierania ruin zamkowych. Przy wszechnicy jest także ogród botaniczny pod nadzorem nauczyciela istniejącej tamże szkoły ogrodniczej, do którego wstęp jest otwarty dla publiczności.

Akademia techniczna; przy ulicy Teatralnej w prywatnym domu, zaprowadzona w roku 1845 przez przydanie oddziału technicznego do ówczesnej akademii handlowej, Składa się obecnie z dwóch wydziałów: technicznego i handlowego. Posiada dosyć znaczną bibliotekę, gabinet fizyczny i laboratorium chemiczne.

Nowy gmach Akademii technicznej buduje się na ulicy Nowy Świat, będzie to zakład wszelkim wymogom nauki odpowiadający.

Szkoła średnia krajowa gospodarstwa lasowego, nowo założona przy ulicy św. Mikołaja w własnym budynku z ogrodem.

Zakłady naukowe, zostające obecnie pod nadzorem ustanowionej w r. 1868 kraj. Rady szkolnej:

Akademickie gimnazyum wyższe, uważane dziś za ruskie, ponieważ w 4 klasach niższych jest ruski język wykładowym, zaprowadzone 1772, od r. 1850 składa się z 8 klas. Umieszczone w domu Narodnym ruskim.

Gimnazyum dominikańskie z wykładem niemieckim powstało w r. 1818, od r. 1850 składa się 8 klas, ponieszczone jest w kamienicy na Szkarfach Gubernatorskich.

Gimnazyum Franciszka Józefa, z wykładowym językiem polskim, zaprowadzone w r. 1851, i utrzymywane przeważnie kosztem miasta pierwsiastkowo 4-klasowe — otrzymało w r. 1865 klasy piątą i szóstą, a w r. 1868 siódmą i ósmą. Mieści się tymczasowo w budynku OO. Bernardynów. Nowy gmach buduje się dla tegoż gimnazyum przy Ulicy Halickiej kosztem miasta.

Szkola realna wyższa o 8 klasach, zorganizowana ostatecznie w r. 1856 w gmachu ratuszowym.

Szkola główna św. Elżbiety przy ulicy Zielonej zbudowana kosztem miasta dla chłopców i dziewcząt. Budynek celowi odpowiedni i w nowym guście wystawiony.

Szkola wzorowa główna dla chłopców.

Szkola wzorowa dla dziewcząt,

u zakonnic ormiańskich; „Szkoła główna u Dominikanów“ dla chłopców: „Szkoła główna dla dziewcząt“ u panien „Benedyktynek“; „Szkoła dla dziewcząt u Sióstr miłosierdzia“; „Szkoly trywialne“ dla chłopców i dziewcząt przy kościołach parafialnych po przedmieściach: u Maryi Magdaleny, św. Anny, św. Marcina, św. Antoniego, św. Mikołaja, wszystkie w budynkach miejskich i kosztem miasta utrzymywane.

„Szkoła główna na dworcu kolei Karola Ludwika utrzymywana funduszem tejże kolei, przeważnie dla dzieci robotników i urzędników kolejowych założona.

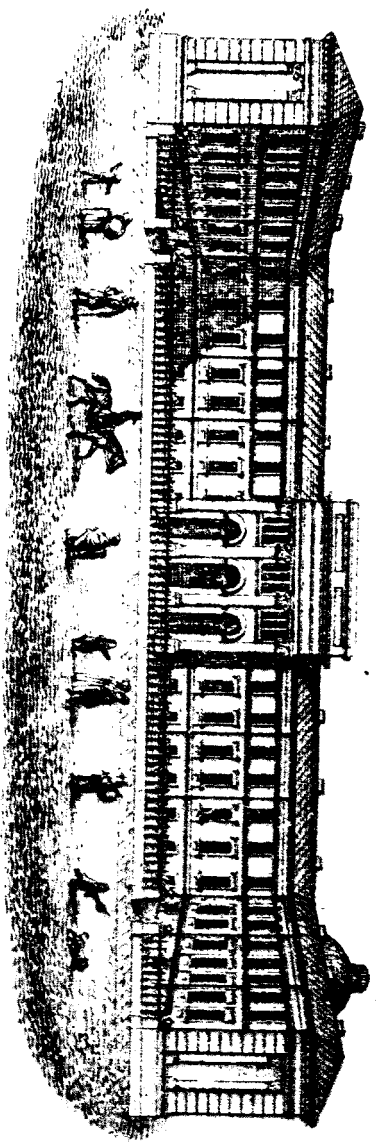
Szkoła Ewangelicka główna, obok kościoła ewangelickiego przy ulicy zielonej, założona z dobrowolnych składek parafian. Okazały dwu piętrowy budynek.

Trzy „Szkoly niemiecko-izraelickie“.

Oprócz tych-istnieje jeszcze dziewięć rozmaitych konwiktów męzkich i żeńskich u osób prywatnych i klasztornych u PP. Sakramentek i Sercanek.

W r. 1871 otworzono dwie szkoły czyli „Seminarya nauczycielskie“ męskie i żeńskie w miejsce dawnych kursów dla pedagogów.

Seminarium żeńskie w własnym budynku przy ulicy Skarbkowskiej kosztem rządowem w 1873 r. wystawiony.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich.

Istnieją tu nadto prywatne zakłady, a to: Szkoła przemysłowa miejska, otwarta w r. 1866, w gmachu ratuszowym; „Szkoła organistów“; „Szkoła diaków“, pod zarządem Stauropigii przy cerkwi wołoskiej: „Szkoła muzyczna“ przy Towarzystwie muzycznym; „Szkoly gimnastyczne“ „Sokoła“ i Dr. Madejskiego, w których do 600 uczni pobiera naukę gimnastyki.

Zakład narodowy imienia Ossolińskich, założony w r. 1817 przez Józefa Maksym. hrabiego na Tenczynie Ossolińskiego, oddany na użytek publiczny r. 1826. Celem jego jest gromadzić zbiory ksiąg, rękopismów, dyplomów, autografów, monet, medali, malowideł, rysunków i innych dzieł sztuki, minerałów, zabytków starożytności, osobliwie polskich, celem przekazania ich potomności. Teraźniejszy stan zbiorów, mieszczących się w przeznaczonem ku temu zabudowaniu jest następujący: 75,000 dzieł drukowanych w przeszło 100.000 tomach, 1872 rękopismów, 7.733 rycin 615 map i atlasów, 564 obrazów olejnych, 500 dyplomów, 1.151 sztuk zabytków starożytności 2.552 autografów, około 10.500 sztuk monet i medalów, 1.333 sztuk minerałów, 2.000 muszli i t. d. Przy tym zakładzie istnieje także Czytelnia otwarta codziennie od 10. do 2giej po południu. W tym

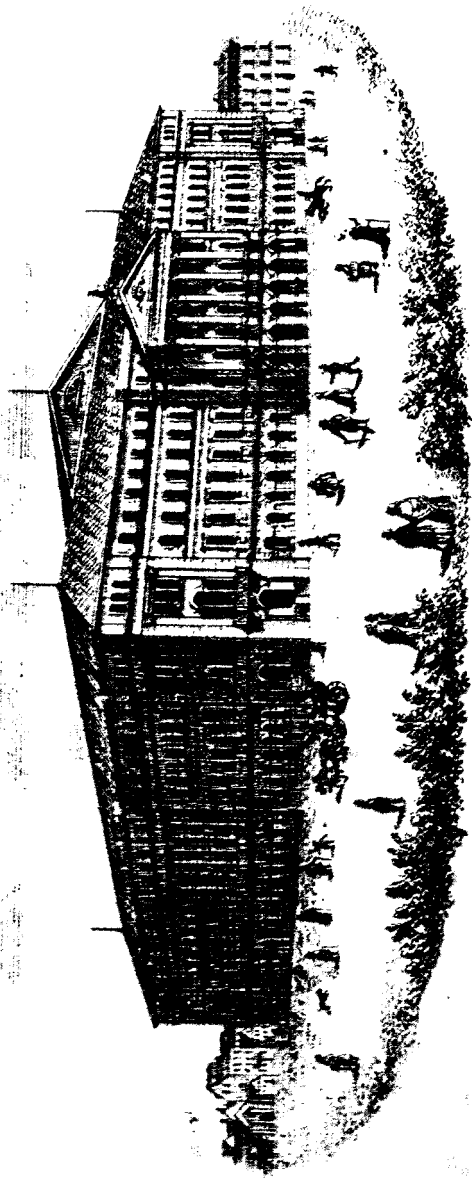
samym budynku na dole założono drukarnię utrzymywaną funduszem zakładu.

Muzeum ks. Jerzego Lubomirskiego, w budynku zakładu Nar. im. Ossolińskich. Muzeum to składające się z wielkiego wyboru broni starożytnej szczególnie polskiej i różnych przyborów wojskowych, wraz z wielu cennymi nabytkami przedmiotów sztuki, jest całkowicie uporządkowane.

Przy temże umieszczony jest i godny widzenia (w dwóch szafach) zbiór wykopalisk, na Wysokim zamku wydobytych przy kopaniu kopca Unii i zebranych przez zasłużonego P. Antoniego Schneidera.

Zakład narodowy ruski, przy ulicy Teatralnej i istniejące przy niem Towarzystwo literackie: „Hałycko-ruska matyka,” utworzone w r. 1857, w celu podniesienia oświaty, przez wydawanie książek naukowych w języku ruskim, w przeznaczonym ku temu gmachu: „Domu narodnym.” W tymże gmachu kasyno ruskie, gimnazjum akademickie, nieuporządkowane dotąd muzeum starożytności i biblioteka ruska. W obszernej sali posiedzeń daje czasami koczujące jakie towarzystwo teatralne przedstawienia w języku ruskim. Salę tę wynajmuje zakład na wystawę sztuk pięknych, na bale, koncerty i tp.

Teatr w gmachu hr. Stanisława Skarbka od roku 1843. W olbrzymim

Teatr.

gmachu trzypiętrowym mieści się prócz lokalności dla sceny polskiej i niemieckiej, sala redutowa, w której odbywają się posiedzenia sejmowe, kasyno obywatelskie i kawiarnia, niemniej wiele bardzo sklepów i składów.

„Zakład głuchoniemych“ otwarty w roku 1830; przytem **„Zakład dla ciemnych“** fundowany 1845 przez Wincentego Skrzyńskiego przy ulicy Łyczakowskiej.

Towarzystwo „Dobroczynności i Zakład wychowczy sierót“ płci żeńskiej na Burach;

Trzy chrześcijańskie ochronki a 1 żydowska, dla małych dzieci i niemowląt;

„Zakład sierot miejskich“, na Zielonem;

Zakład sierot u sióstr Miłosierdzia“;

„Zakład ochrony chłopców św. Antoniego“ za Strzelnicą;

„Zakład ochrony dla chłopców ormiańskich“ przy ulicy Skarbkowskiej.

Szpitale.

„Szpital powszechny,“ zwykle Pijarami zwany, założony po zniesieniu klasztoru OO. Pijarów w r. 1783, przeznaczony

dla chorych miejscowych i obcych, dzieli się na 5 oddziałów.

„Szpital izraelicki“ założony w końcu XVIII. wieku przez gminę izraelską, na przedmieściu Krakowskiem.

„Dom ubogich i kalek“ u św. Łazarza założony w roku 1618 połączony z trzema dawnymi szpitalami (po zniesieniu tychże w r. 1785:) św. Ducha i św. Stanisława tudzież ruskiego szpitalu dawnego przy cerkwi św. Onufrego. Oprócz szpitalów istnieją jeszcze stowarzyszenia dobroczynne:

Szpital u sióstr Miłosierdzia i inne.

Statystyka miasta Lwowa.

Miasto Lwów ma placów w mieście 7, na przedmieściach 11; ulic w mieście 28, ulic i uliczek po przedmieściach 117; liczy 3.000 domów i 87.100 ludności miejscowej stałej według obliczenia w r. 1869. Z tych jest 67.607 przynależnych do gminy a 29.502 obcych. Na podstawie tegoż samego wzrostu ludności, jaki był między ostatnimi dwoma spisami, obliczono ludność z końcem roku 1874 na 95.048. W r. 1869 dzieliła się ludność na 46.252 obrządku łac., 12.406 obrządku gr. kt., 138 ormiańsko-kat., 212 szyszmatyckiego, 1 orm.-szyzm., 1346 luterskiego, 40 kalwińskiego, 26.694 żydów i 20 innego wyznania. Według zatrudnienia dzieli się ludność tutejsza na 528 duchownych, 335 literatów i artystów, 45 adwokatów, 6 notaryuszów 59 innych prawników, 227 lekarzy, chirurgów i akuszerów, 49 posiadaczy gruntów, 1410 posiadaczy realności, 3010 fabrykantów i rzemieślników, 3710 pomocników rzemieślniczych, 1342 kupców i handlarzy, 1613 pomocników handlarzy, 4176 sług, 2446 najemników i zarobników, 38.772 kobiet i dzieci.

Duchowieństwo. We Lwowie są trzy arcybiskupstwa: metropolita łac. i gr.

kat., oraz arcybiskupstwo orm. kt., z podwładnymi konsystorzami i kapitułami. Jest tu 9 parafij i 4 kapelanij łac., 5 klasztorów męzkich i 5 zakonów żeńskich; dalej 4 parafie i 1 klasztor gr. kat., 1 klasztor orm. kat., kapelania szyzmatycka, pastorat ewangelicki; nadrabinat izraelski z 9 większemi synagogami i przeszło 30 miniamów.

Wojska stoi obecnie przeszło 6 tysięcy ludzi, to jest 3 pułki piechoty, dywizya konnicy (ułanów), pułk artyleryi, szwadron furgonów, i oddział sanitarny ze szpitalem wojskowym.

Dla dogodności publiczności istnieje we Lwowie 57 hotelów i mniejszych domów zajezdnych. 116 większych restauracyj, 36 kawiarni, 19 cukierni, 162 piwiarni i 500 wyszynków gorzałczanych i piwnych, 9 browarów, i 23 ogrodów gościnnych, 3 dystylatury z 27 sklepami wody sodowej; 9 piernikarzy, 80 piekarzy, 158 kielbaśników, 7 handlów jajami, 23 handlów masłem i serem, 16 handlarzy naftą, 10 ogrodników, 82 rzeźników, 111 krupiarzy, 10 rybiarzy, 2 młyny parowe i 26 sklepów mącznych, 271 mniejszych kramów, zakład posługaczy i 298 fiaków i dorożkarzy.

Przewyborne

HERBATY CHIŃSKIE

przez Suez-Odesę spro-
wadzone.

DOSKONAŁE

W I N A WĘGERSKIE

z piwnicy barona Vay
i hr. Syrmay.

ST. MARKIEWICZ

we LWOwie,

w Rynku pod liczbą 42.

poleca swój doborowo zaopatrzony

HANDEL

TOWARÓW KOLONIALNYCH,

OWOCÓW, ŁAKOCI,

WIN i HERBATY.

Przez cały rok

ŚWIEŻE OWOCE

jakię na czasie.

*Od Sierpnia do
Stycznia*

WINOGRONA

kuracyjne.

WYSZCZEGÓLNIŁA NA WYSTAWACH ŚWIATOWYCH

Medal złoty zasługi na Wystawie Wiedeńskiej 1873 r.

Medal złoty zasługi na

Wystawie w Londynie 1873 r.

Fabryka

założona
w roku
1782.

Główny skład

HERBATY

chińsko-rosyjskiej,

funt od 2, 3, 4, 5,
6 złr. w. a.

Fabryka

uprzywilej.
w roku
1810.

W

WIEDNIU

1866 r.
srebrn. medal.

W

HAWRZE

1868 r.
srebrn. medal.

W

Rudolfsheimie

1869 r.
srebrn. medal.

W

Hamburgu

1869 r.
srebrn. medal.

Kawy i Cukru, RUMU

importowanego z Ja-
maiki i Kuby :

LIKWORÓW,

francuzkich, holender-
skich i gdańskich.

Rozolisów i Wódek

własnego wyrobu,
w najmniejszych ilo-
ściach, po cenach
hurtowych.

Lwów Rynek I. 31.

Zamówienia z propinacji załatwia
mój skład na Zniesieniu pod
Lwowem, tym sposobem unika się
opłaty akcyzowej i propinacyjnej.
Cenniki na żądanie franco.

W

PARYŻU

1867 r.
srebrn. medal.

W

Amsterdamie

1869 r.
srebrn. medal.

W

Wittenbergu

1869 r.
srebrn. medal.

W

Moskwie

1872 r.
srebrn. medal.

W Londynie 1873

FABRYKA KRALOWA

Rozolisów, likierów: rumu

Rynek 1. 31.

wielki złoty medal.

W
Rudolfsbeimie
1869
srebrny medal.

W Hamburgu
1869
srebrny medal

Założona
w r. 1772.

W Hawrze
1868
srebrny medal.

W Wiedniu
1866
srebrny medal

Główny Skład HERBATY

chińsko - rosyjskiej

funt od 1 do 10 zł.

Kawy i Cukru.

RUMU

importow. z Jamaiki i Kuby.

LIKWOROW

franz. holend. i gdańskich.

Rosolisów i Wódek

z własnego wyrobu w najmniejszych ilościach po cenach hurtownych.

Zamówienia na prowincje wykonują się spiesznie i wolne są od opłaty akcyzowej i propinacyjnej, ze składu mego na Zniesieniu koło Lwowa.

W Paryżu
1867
srebrny medal.

W Amsterdamie
1869
srebrny medal

Uprzyw.
w r. 1810.

W Wittenbergu
1869
srebrny medal.

W Moskwie
1872
srebrny medal.

Cenniki na żądanie
franco się rozsełają.

J. A. BACZEWSKIEGO

WE LWOWIE

W Londynie 1873

wielki złoty medal.

J. Ostrowski i Syn

we Lwowie, w rynku liczba 45.

MAGAZYN WYROBÓW JUBILERSKICH

ze Złota, Srebra i drogich Kamieni,
zawsze wytwornie i podług ostatnich wzorów sztuki
zaopatrzoney

poleca drugi swój skład

SREBER CHRISTOFLOWSKICH (Orfeverrie Christoffe)

tuż obok poprzedniego mieszczący się zajmujących po
szczerem srebro najpierwsze bezzaprzeczenia miejsce,
a w czystości wyrobu, w guście i w fasonie niestępu-
jących w niczem prawdziwym srebrom. Wyroby te po-
chodzące ze słynnej fabryki Ch. Christoffe & Cie.
w Paryżu, sprzedajemy po cenach stałych, fabrycznych.

Oto treściwy cennik niektórych przedmiotów:

12 łyżek gładkich lub w paski	17 złr. — ct.
12 nożów	17 " — "
12 grabków	17 " — "
12 łyżeczek do herbaty lub kawy	9 " — "
12 łyżeczek tylko do czarnej kawy	7 " — "
12 nożyków deserowych od	12 " — "
12 grabków	11 " 50 "
1 chochła do zupy	5 " 50 "
1 chochła do śmietanki	3 " 30 "
1 łyżka półmiskowa	4 " — "
1 łyżka do tortu lub do ryb	5 " 25 "
1 czerpaczka do kompotów	4 " — "
12 podstawek pod noże	8 " 25 "
Para lichtarzy stołowych	8 " 50 "
Para kandelabrow	32 " — "
Cukierniczka czworograniasta	18 " 50 "
dtto owalna	33 " — "
Cukrowniczka z kryształem na mialki cuk.	5 " — "
Cajki do cukru	1 " 75 "
Menażka na ocet i oliwę	11 " — "
Para solniczek	3 " 60 "
Sitko do herbaty	1 " 25 "
Tłoczek na orzechy	2 " 50 "
Podajemy się urządzać w restauracjach i hotelach.	

KAROL LANG

poleca

Specjalny Magazyn

ZABAWEK DLA DZIECI,

GIER TOWARZYSKICH,

DOBÓR WYROBÓW

galanteryjnych i toaletowych

we Lwowie, ulica Halicka Nr. 6.

Leon Bratkowski,

Skład towarów metalowych

przy placu św. Ducha, ulica Teatralna Nr. 8,
jakoteż

Pracownia Ornamentów

CYNKOWYCH i POKRYCIE DACHÓW

ogniotrwałymi materiałami.

F. S. Bardasz

we LWOWIE, naprzeciw kościoła Katedry I. 9.
poleca

PLÓTNA i stołowej **BIELIZNY**,
Największy wybór

gotowej **BIELIZNY**
angielskich **PLASZCZÓW** od deszczu

DESZCZOCHRONÓW i **PLEDÓW**,
Saskich Pończoch i **Skarpetek**.

TOWAR DOBOROWY,
CENY STAŁE I NAJMIERNIEJSZE.

ED. HAWRANEK

przy placu św. Ducha-1. 10, naprzeciw kościoła Oo. Jezuitów,

poleca swój nowo założony

papierów, ram, obrazów, fotografi, galanterji, perfum,
mydeł angielskich i franc., ekstrakta orzechowe Maczuskiego,
wszelkie przybory do pisanja i rysowania, papiery
konfekcyjne, albumy itp.

*Przyjmuje także do wytlaszenia na papierze monogramy w ko-
lorach, bilety litografowane i à la minute.*

Księgarnia

SEYFARTHA i CZAJKOWSKIEGO

we L. owie, Rynek główny l. 26,
Poleca swój doborowo zaopatrzony *skład*
książek krajowej i zagranicznej literatury
w języku polskim, niemieckim i
francuzkim.

Skład i wypożyczalnia nót
na fortepian i wszelkie inne instru-
menta, jak też i do śpiewu.

Przyjmuje prenumeratę
na wszystkie *CZASOPISMA* krajo-
we i zagraniczne.

Uskutecznia wszelkie zamówie-
nia w jak najkrótszym czasie.

Wielki skład
FORTEPIANÓW
pianin i fisharmonji tak krajowych
jak i zagranicznych.

L W O W S K I E TOWARZYSTWO STOLARSKIE

we Lwowie,

przy placu Dominikańskim l. 1. Od 1. października w własnym domu przy placu
BERNARDYŃSKIM

poleca swój

*własnymi z najsuchszego materiału i podług
najnowszych i najgustowniejszych wzorów wyko-
nanymi wyrobami obficie zaopatrzoney*

SKŁAD MEBLI

oraz wielki wybór

**luster, materji na meble, dywanów, sukna
na podłogi, karniszów i kutasów do okien,
jakoteż mebli giętych i mebli żelaznych**

 PO CENACH STAŁYCH I NISKICH.

**Przyjmuje także zamówienia na wszelkie do
zawodu jego należące roboty i uskutecznia
takowe pod zaręczeniem spieszego
i dokładnego wykonania.**

Aleksander Getritz,

INTROLIGATOR

WE LWOWIE, RYNEK LICZBA 41.

poleca swoją PRACOWNIĘ, urządzoną za pomocą maszyn i zaopatrzoną w wielki dobór pięknych winietów i czcionek, j. t. różnych ozdób na książki do nabożeństwa, z kości słoniowej, rogu, hebanu, brązu i kryształu.

Dla pedszego wykonywania robót, mam zawsze na składzie własnego wyrobu w wielkiej ilości gotowe tanie a ozdobne okładki a mianowicie:

Na pismo św. z ilustracjami G. Doré, Kłosa, Bluszcz, Tygodnik ilustrowany, Bazar, Wędrowiec, — na pisma Kraszewskiego, Krasńskiego, Korzeniowskiego, Mickiewicza, Słowackiego, Pola, Dzierzkowskiego, Fredry, Kondratowicza, Brodzińskiego, księgę zbiorową „Sobótkę,” Schlossera, Homera Odyseję, Encyklopedję powszechną i Rolnictwa, j. t. na wszystkie inne dzieła, które wyjdą z druku.

*Na prowincję wysyłam okładki za
listką pocztową.*

KAZIMIERZ LEWICKI

we Lwowie, ul. Trybunalska 1. 6.

Główny skład dla Galicji

Porcelany i szkła.

Poleca Serwisa stołowe i herbaciane,
Garnitury do umywalni, Stoliki żelazne
do umywalni, Naczynia kuchenne wszel-
kiego rodzaju, Tace z lakierowanej blachy,
Lampy, kule, cylindry i gnoty. Muszle
morskie do pasztetów.

CHIŃSKIE SREBRÓ,

Noże, widelce, łyżki stołowe i deserowe.
Szyby do okien czeskie i belgijskie,
szyby kolorowe i matowane. Djamenty
do przecinania szyb, lampki kościelne
kolorowe i ordynarne. Postumenta na
ocet i oliwę, nowe miary na litry oraz
i wszelkie urządzenia dla restauracyj
i kawiarni.

Zapałki szwedzkie

Towary galanteryjne i zbytkowe.

SKŁAD

Najnowszej Bizuterji Paryzkiej

w wielkim wyborze.

Rękawiczek wszelkiego rodzaju
z najpierwszych fabryk, **Ręka-**

wieczki uszkodzone przy przy-

mierzaniu, wymieniają się na

nowe. Najwykwintniejszych

Szalików, Kokard, Koł-

nierzyków i Mankie-

tów damskich, Gorse-

tów paryzkich, Perfu-

merji francuzkiej, o-

ryginalnej Wody

kolonńskiej, Grze-

bieni do włosów

do czesania,

Pasków

najmo-

dniejzych.

Wa-

chlarzy.

we Lwowie,
hotel angielski.

Szpinek

i guzi-

czków, do

koszul, Szpi-

lek, do krawa-

tów, Krawa-

tów paryzkich i

własnego wyrobu,

Kołnierzyków i

Mankietów płócien-

nych i perkalowych,

Kapeluszy składanych

od Jeanne i Bertheil w Pa-

ryżu, Szczotek i Grze-

bieni, Lasek, Wyrobów

skórzanych, Portmonetek,

Pugilaresów, Tytonierek,

najnowszych Przyrządów do

ognia, Nożyczek i Seyzory-

ków angielskich, Lornetek teatr.

paryzkich. Główny Skład papierków

Persan i innych paryzk. Kalamarzy

magicznych niewymagających atramentu.

Magazyn
NOWOŚCI
WŁADYSŁAWA
KACZANOWSKIEGO

F. GROSS i W. STRUS

we Lwowie, ulica Hetmańska liczba 6.

polecają swą obficie zaopatrzoną **Cukiernię** we wszelkie najlepsze ciasta, lody, wódki i likwory własnego wyrobu jako też i zagraniczne, wszelkie konfitury i soki, wina węgierskie, francuzkie i hiszpańskie. Zamówienia z prowincji uskuteczniają najstawniej. Ceny umiarkowane. Polecamy oraz
naszą

Fabrykę Czekolady

którą wyrabiamy we francuzkich maszynach granitowych (nie w kotłach) żelaznych, jak to niektóre fabryki robią. **Kakao i Cukier** zakupujemy hurtownie u źródła to jest: w Hamburgu. Jesteśmy w stanie również dobry towar dostarczać: jak francuzki lub szwajcarski, a nierównie taniej, bo na miejscu wyrabiane i z pierwszej ręki sprzedawany bywa; także wszelkie

Cukry deserowe

od najtańszych aż do najwykwintniejszych. Wszelkie wyroby cukrowo - galanteryjne, z naszej fabryki, które zagranicznym wcale nie ustępują, a są też znacznie tańsze.

Z uszanowaniem

F. GROSS i W. STRUS.

APTEKA

pod węgierską koroną

J. PIEPESA we Lwowie.

plac Bernardyński,

utrzymuje obficie zaopatrzony skład
PRZYRZĄDÓW CHIRURGICZNYCH
jako to :

Klizopompy metalowe i kauczukowe,
Wstrzykawkki szklanne, cynowe i kau-
czukowe, Wstrzykawkki Prawasa do
wstrzykiwań podskórnych, Przyrządy
do inhalacji rozmaitych konstrukcyj,
Bougies, katetry angielskie podług
Nelatona, i z Laminarii digit. Suspen-
zorja, bandażę rupturowe itp. i w ogóle
wszystkie w zakres leczniczy wchodzą-
ce artykuły.

Środki do desinfekcji:

Kwas i wapno karbolowe, Siarkan
żelaza.

Własna fabryka WODY SODOWEJ.

Dla pp. lekarzy opuszcza się rabat.

BLANKIETY NA RECEPTY

z kuponem na którym umieszczona ta-
bela obliczeń wagi lekarskiej na
metryczną 100 szt. 1 zlr. w. z.

APTEKA pod węgierską koroną we Lwowie.

APTEKA pod węgierską koroną we Lwowie.

Magazyn Schayerów

Ulica Karola
Ludwika w Łwowie.

NAJWIĘKSZY SKŁAD PŁOŃNA
Towarów białatnych
I GOTOWEJ BIELIZNY
dla DAM i MĘŻCZYZN,
polecza w skutek bardzo korzystnie osobście usku-
tecznionego kupna we Wiedniu, Berlinie i Lipsku
Towarów na obecnym sezonie
po niższych stałych cenach.
PRÓBK I CENNIKI NA ŻĄDANIE PRACCO.

Magazyn Schayerów

Ulica Karola
Ludwika
w Łwowie.

ARNOLD WERNER

we LWOWIE,

utrzymuje na SKŁADZIE

KASY OGNIOTRWALE,

CEMENT PORTLANDZKI,

PAPPE,

do pokrycia dachów.

Przyjmuje także dostarczanie do budowy domów

gotowych drzwi i okien,

jakoteż wszelkie okucia do tychże,
wreszcie pokrycia metalowe do dachów.

Wyciąg z katalogu dzieł nakładem

Księgarni Karola Wilda we Lwowie,
(Ul. Halicka 1. 21).

wydanych, lub w kómisie w tejsze będących.

Plan kr. st. m. Lwowa, ze Skorowidzem dawnych i nowych nazw, placów i ulic. Złr. 1.

Skorowidz nowych i dawnych numerów realności, tudzież nazw ulic i placów kr. st. m. Lwowa, według uchwał Rady miejskiej z r. 1871 z urzędowych źródeł zestawiony. Złr. 1.

Statut m. Lwowa, ustawą z dnia 14, października 1870 nadany, z dodatkiem ustawy o przynależności do gminy i paragrafów z innych ustaw w Statucie powołanych. (Jako 4ty tomik zbioru ustaw krajowych). Ct. 60.

Wiadomości statystyczne o mieście Lwowie, Rocznik 1. Zebrał i opracował J. Romanowicz (98 str. w duż. 4o) z tablicą. Złr. 1 ct. 50.

Chodyniecki, ks. Ignacy karmelita. Historia stołecznego królestwa Galicji i Lodomerji miasta Lwowa, od założenia jego aż do czasów teraźniejszych. Wznowione tanie wydania. 1865. Ct. 80.

Schneider Antoni. Encyklopedia do krajoznawstwa Galicji pod względem historycznym, statystycznym, topograficznym, orograficznym, hydrograficznym, geognostycznym, etnograficznym, handlowym, przemysłowym, sfragistycznym itd. Tom I złr. 2. Zesz. 6, 7 i 8 po złr. 1.

TATOMIR L.

(Starszy nauczyciel seminarjum męskiego we Lwowie).

Geografia Galicji.

Podręcznik dla uczniów seminarjów nauczycielskich i dla nauczycieli szkół ludowych. 1875. Złr. 1 ct. 50.

Rapacki Władysław. Ludność Galicji. 126 str. i 6 map w 8ce.
Spis rzeczy: Słowo wstępne. Ludność bezwzględna i względna. Ludn. pod względem skupienia w osady. Ludn. pod względem narodowości i wyznań. Ludn. podzielona na klasy wieku. Stosunek płciowy. Ludn. podz. na ludzi wolnego stanu, zaślubionych, owdowiałych i rozwiedzionych, zatrudnienia, zarobkowości i źródeł utrzymania. Noty. Mapy: 1. Ludność względna, 2. Lokalna aglomeracja, 3. Etnografja, a) Polacy, b) Rusini, 4 Stosunek żydów do chrześcijan, 5. Stosunek płciowy. Zlr. 2 ct. 50.

Wiadomości statystyczne

o stosunkach krajowych

wydane przez krajowe biuro statystyczne pod redakcją prof.

Dr. TADEUSZA PILATA.

Rocznik I. Zeszyt 2. 177 str. in 40. Cena 1 zlr. 25 ct. Zeszyt ten zawiera: Skład reprezentacji miejsk. w Galicji r. 1874. **Licytacje sądowe posiadłości włościańskich**, i małomiejskich w Galicji, zarządzane w roku 1867 i 1868, tudzież 1873 i 1874. Rzut oka na preliminarze budżetów w austr. krajach koronnych.

Poprzednio wydanego **Zesz. I. (VII. i 113 str. in 40)** tegoż rocznika jest jeszcze tylko kilkanaście egzempl. do nabycia po cenie 1 zlr. Zeszyt ten zawiera: **Ziemska własność gmin w Galicji**, ich kapitały i stan bierny. Ustrój reprezentacji powiatowych i t. d.

Zeszyt wstępny w r. 1873 wydany (124 str. w dużej 4e). Zawiera: Czynności reprezentacji powiatowych w r. 1872. Powiatowe dodatki do podatków. Kasy pożyczkowe gminne, powiatowe, zaliczkowe itp. Cena 1 zlr.

Handel towarów żelaznych

norymberskich i wyrobów ślusarskich

Konstantego Iskierskiego

we Lwowie,

przy ulicy Teatralnej l. 11 (naprzeciw katedry)

*utrzymuje na składzie znaczny zapas
wszelkiego okucia do drzwi, okien, kuchen
i pieców; gwoździe drutowe i maszynowe
narzędzia rolnicze i rzemieślnicze, łańcu-
chy, pługi i ruchadła.*

Krzyże żelazne złączone.

Główny skład Węg

z fabryki JÓZEFA FLORENZA w Wiedniu

MIARY I CIĘŻARY METRYCZNE.

*Cenniki i rysunki na żądanie bezpla-
tnie. Wszelkie zamówienia z prowincyi
wysyłam w najkrótszym czasie, koleją,
pocztą lub brykarzem.*

SPECIALITÉ DE VINS FRANÇAIS.

L. H. MAŁECKI

HADEL WJN I RESTAURACJA FRANCUSKA

w Hotelu angielskim we Lwowie:

Śniadania, Obiady i Kolacje

Przysmaki, Konserwy, Kawa, Herbata

WINO, ARAK, LIKWORY, RUM COGNAC
Marmaty, Wędliny, Sery i Sakele,

Wielki dobór wszelkich WIN

BORDEAUX, BURGUNDZKICH, SZAMPAŃSKICH,
HISZPAŃSKICH i WĘGERSKICH

Wszystkie Wino Hino.

SPECIALITÉ DE VINS FRANÇAIS.

WYŁĄCZNY
GLÓWNY SKŁAD NASION
TEOFILA ŁUCKIEGO

we Lwowie, plac Halicki l. 44 obok Banku hipotecznego
poleca

Nasiona wszelkiego rodzaju, **Jarzyn**, **Kwiatów**, **Traw**, **Roślin pastewnych i Ekonomicznych**, **Drzew szpilkowych i liściastych**, **Róże szczepione**, **Drzewka owocowe**, **Kwiaty wazonowe**,
i wszelkiego rodzaju **Rośliny**.

Cebulki kwiatowe prawdziwe Hollenderskie jak: **Hiacynty**, **Tulipany**, **Lilie** różnych kolorów itp. **Bukiety Balowe**, **Weselne** itp., **świeże i z zasuszanych kwiatów** w najpiękniejszym guście wiązane, **Manszety do Bukietów** Paryżkie i Berlińskie, **Ordery kotylionowe** i **Bukieciki**, **Narzędzia Ogrodnicze** Dittmara po cenie fabrycznej, **Maść najlepsza do szczepienia**, **Lyczko Indyjskie** **Ziemie** różnych gatunków do kwiatów,

tudzież

Pasy do Maszyn i Młócarń w najlepszych Belgijskich gatunkach. **Rzemyki** do wiązania i **Spinki** do łączenia pasów, **Oliwa do Maszyn** i **Tłuszcz** do konserwowania pasów, **Smarowidło Belgijskie** najlepsze do osi, **Sukna krajowe** wyrobu z dóbr **Alfreda hr. Potockiego** i **Bundy gotowe** w różnych wielkościach.

Starka-13to letnia stare wystale **Rosolisy** i **Likiery** z fabryki **Alfreda hr. Potockiego**.

Buty sukienne, **Kroje na buty** z **juchta Petersburgskiego**, **Rogózki słomianne**, **Worki na zboże** i inne **Nasiona**.

Sprzedaje tanio aby sprzedać wiele!!!

W największym wyborze materje

WEŁNIANE I JEDWABNE na SUKNIE DAMSKIE.

Najświeższe gotowe **DAMSKIE SUKNIE**
wykończone podług modeli paryskich **PLEDY, SZALE**

I CHUSTKI WEŁNIANE

PLÓTNA i BIELIZNĘ STOŁOWĄ oraz GOTOWĄ
BIELIZNĘ DAMSKĄ i MĘSKĄ.

Sprzedaje tanio aby sprzedać wiele!!!

Roman Wojczyński

ulica Halicka róg Wekslarskiej l. 11.

CENY STAKE

CENY STAKE

Ogłoszenie księgarni

GUBRYNOWICZA i SCHMIDTA.

Od 1. Października 1874 r.

wychodzi co Sobotę we Lwowie tygodnik
poświęcony literaturze, sztukom pięknym, nauce i
rzeczom społecznym:

„RUCH LITERACKI“

przy współudziale najznakomitszych pisarzy polskich.

Obok mnóstwa utworów beletrystycznych, podróży, pamiątek, rozpraw naukowo-literackich, artykułów o przedmiotach bieżących itd., zamieści „RUCH“ do końca r. 1875:

 15 tomów powieści i podróży, które w tomach
kosztowałyby najmniej 30 złr.

POWIEŚCI ORYGINALNE.

1. **Bolesławity. Król i Bondarynna**, powieść historyczna. 2. **T. T. Jeża. Pod obuchem**, powieść współczesna. 3. **Michała Baluckiego. Białe mury**, powieść współczesna. 4. **Elizy Orzeszkowej. Na besdrażu**, powieść współczesna. 5. **Piotra Jaxy Bykowskiego. Syn Znajdy**, powieść ukraińska. 6. **Pawła Sassa. Opowiadania**. 7. **Pauliny Wilkońskiej. Na teraz**, powieść współczesna.

Z dniem 1. Lipca r. b. rozpoczął się nowy kwartał dla prenumeratorów. „Ruchu literackiego.“ Upraszamy więc o rychłe nadesłanie przedpłaty.

Po ukończeniu obecnie drukujących się w „Ruchu“ powieści, rozpoczniemy w tym kwartale powieść współczesną **T. T. Jeża: „Pod obuchem“** i nowelę **Sewera: „Mama sobie życzy“**, oprócz dalszego cyklu nowell **Bret-Harta: „Obrazy Kalifornii“**.

W dziale rozpraw naukowo-literackich mamy przyrzucone nader cenne prace *Józefa Szujskiego*, *Elizy Orzeszkowej*, *Kazimierza Jarochońskiego*, *Edwarda Lubowskiego*, *Hieronima Feldmanowskiego*, oprócz zapowiadanych już dawniej prac oryginalnych i tłumaczonych.

Po ukończeniu „Pamiętnika damy polskiej z XVIII wieku”, wydrukujemy nader ciekawy „Pamiętnik Konstantego Wolickiego z cytadeli warszawskiej i z Sybiru”. Z tak wysokiem zajęciem czytane: „Studia o Szekspirze” *Kazimierza hr. Stadnickiego*, jakoteż: „Podróż po Hiszpanii” dr. *Stelli Sawickiego*, drukować będziemy dalej.

Nieźrównaną ozdobą pisma naszego pozostaną i nadal **Listy Słowackiego**.

Szczególną zwracamy uwagę na rozpoczęty obecnie w „Ruchu” druk: „Szkiców z dziejów sztuki w Polsce” *Fr. K. Martynowskiego*, które w szeregu artykułów, stanowiących jedną całość, przedstawia czytelnikom historyczny rozwój sztuki polskiej od najdawniejszych, pierwotnych jej czasów.

Obecnie drukujemy w „Ruchu” znakomite studium *Juliana Klaczki*: „Dwaj kanclerze” (Bismark i Gorczaków), „Studium o Machiawelu” *Edwarda Lubowskiego*, „Podróż do krainy Niam Niam” *Schweinfurtha*, „Z ziemi na księżyc” *Juljusza Vernego* itd.

Prenumerata wynosi

we Lwowie:

kwartalnie 2 złr. 50 ct., półrocznie 5 złr., rocznie 10 złr.

Z przesyłką pocztową:

kwartalnie 3 złr., półrocznie 6 złr., rocznie 12 złr.

Prenumerátorowie „**RUCHU**” otrzymują prawo nabywania po bardzo niżonych cenach trzech wydawnictw naszej firmy: „Zbiór powieści J. I. Kraszewskiego”, „Biblioteki powieści i romanów” i „Dzieł Zygmunta Krasieńskiego”.

Wyciąg z katalogu dzieł nakładowych i komisowych

K S I Ę G A R N I

GOBRYNOWICZA I SCHMIDTA

we LWOWIE.

Amborski Jan. Gramatyka języka francuzkiego. (Książka uznana przez Wysoką Radę szkolną za odpowiednią dla szkół średnich)	1	złr.	50	ct.
— Ćwiczenia francuzkie do czytania i tłumaczenia	1	"	—	"
Anczyc W. Abecadlnik z historii polskiej z 24 rycinami kolorowanemi, sławnych ludzi	2	"	—	"
— czarny	1	"	25	"
Berger S. A. Dr. O skutkach samogwałtu	1	"	—	"
— " " z rycinami	1	"	50	"
— Choroby dziecięce. Rys popularny dla użytku rodziców.	1	"	—	"
Belcikowski A. Kazimierz Brodziński. Studium literackie.	—	"	60	"
Biliński. Wykład ekonomii. 2 tomy	6	"	—	"
Bolesławita B. Pamiętnik panicza. Z francuzko-polskiego oryginału na polsko-francuzki przełożony z niektórymi dodatkami	2	"	40	"
— Hybrydy, powieść	2	"	40	"
— Król i Bondarywna	2	"	40	"
Brendel D. Liszt jako symfonik	—	"	70	"
Buława Ern. Karlińscy, tragedia w 5ciu akt, poprz. uwerturą. Lwów 1874	1	"	50	"
— Joanna Grey. Obraz tragicz. z XVI wieku, w 5 odsłon. poprzedzony uwerturą	1	"	80	"
Chłędowski K. Alpy. Szkice i opowiad.	1	"	40	"
Deryng Emil. Dramaturgya praktyczna 1874	—	"	75	"

Dobrzański Stan. Tajemnica. Kajcio, 2 komedye	—	zhr. 54 ct.
Dokumenta urzędowe do historyi go- spodarstwa moskiewskiego w Pol- sce (od r. 1734—1866 przez N. E. — „	60 „	
Drega do zbawienia. Książka do na- bożeństwa oprawna w płótno . 1 „	60 „	
— Książka do naboż. opr. w skórę 2 „	16 „	
Dwie Zosie. Obrazek z czasów współ- czesnych w 3 aktach	— „	75 „
Feydeau Hrabina Chalis powieść . 1 „	— „	
Gaboriau. Agent policyjny, pow. 2 tomy. 2 „	— „	
— Niewolnicy paryscy. 4 tomy . 3 „	80 „	
Haekel. Dzieje utworzenia przyr. 2 tomy. 5 „	— „	
Herlosson. Ostatni Taboryta powieść historyczna	2 „	— „
Hirschberg Alek. Dr. O życiu i pi- smach Justa L. Decyusza . . 1 „	80 „	
Hofmanowa. Książka do modlitwy dla dzieci, oprawna w płótno angiels. — „	96 „	
— „ w skórę	2 „	40 „
— „ z złoconemi brzegami 1 „	60 „	
Hugo Wiktor. Rok 93, w 1 tomie . 1 „	80 „	
Jamrógiewicz. Miary i wagi metryczne — „	36 „	
Jarmund. Zasady budowy i utrzymania kolei żelaznych, t. I., tekst i tab. 1 8 „	— „	
Jeż. T. T. Ostapek. Powieść. . . 2 „	40 „	
Kantecki R. Elżbieta trzecia żona Ja- gielly	1 „	20 „
Krasinski Z. pisma 2ty.	3 „	60 „
— „ poprawne	4 „	80 „
Lam J. Koroniarz w Galicyi, powieść 1 „	50 „	
— Wielki świat Capowie wyd. 2gie 1 „	40 „	
Libretta do opery Linda, Ernani, Vio- letta, Verbum - Nobile, Lucya z Lammermoru, Żydówka, po . — „	20 „	
— do oper Faust, Dinorah, Bal ma- skowy, Norma, Robert djabeł po — „	25 „	
Ludzie, powieść w 1 tomie . . . 2 „	20 „	
Lubomęski, Uwagi o zwierzętach do- mowych podług Natusiusa . — „	60 „	
Łuczkiwicz. Szkolnictwo	2 „	40 „

Mörs J. Przeor Paulinów dramat hist.	1	złr.	40	ct.
Narbut. Podanie o powst. litews. 1863 r.	1	"	80	"
Nalecz A. Góral, powieść	1	"	50	"
Noskowski Wl. Kultura Inu w Belgii	—	"	90	"
— Podręcznik uprawy Inu	1	"	20	"
Po dziesięciu latach	—	"	64	"
Polński. Stenografia	4	"	—	"
Rolnik. Pismo c. k. Tow. gospodarskiego	4	"	—	"
Sawicki. Obrazy wszechświata, astronomja i geologia	1	"	50	"
Schmidt. Rys dziejów polsk. zeszyt 10				
cena zniżona	10	"	—	"
— Dzieje narodu polskiego po roku 1733. Cena zniżona	4	"	—	"
— Dzieje Polski od jej początku aż do dni naszych, poprawne	2	"	25	"
— Dzieje porozbiorowe Pol. cen. zniż.	3	"	—	"
— Rokosz Zebrzydowskiego cen. zniż.	3	"	—	"
— Pogląd na życie i pisma Kołłątaja po zniżonej cenie	2	"	—	"
— Panowanie Stanisława Augusta t. I. II, z policzeniem za tomów 4	12	"	—	"
Smolka S. dr. Henryk brodaty. Powieść	1	"	—	"
— Polnische Annalen	1	"	50	"
— Początki feudalizm. Stud. hist. 1874	—	"	84	"
Sobieski Stanisł. Cwiczenia łacińskie, na klasę 1szą 2gie wydanie	—	"	60	"
Strzelecki Henryk. Gospodarstwo lasowe. Wstęp las w stanie natury część 1sza. Użytkowanie lasu	1	"	70	"
— gospodarstwo lasowe. Część II. Las w stanie natury	1	"	80	"
Stachurski. Trójka powieść 2 tomy	2	"	40	"
Stadnicki. Olgierd i Kiejstut synowie Gedymina	2	"	40	"
Tyniecki. Zgnilizna kartofli	—	"	50	"
Ustawy lasowe (obrona prawna lasów)	1	"	20	"
Wodrychowski. Rachunkowość gosp.	—	"	96	"
Wiśniowski. 10 lat w Australji. Opis podróży. 2 tomy	4	"	—	"
Zawadzki Bronisl. Mikołaj Rej z Nagłowic 1875	1	"	30	"

Estetyka dra Karola Lemckiego profesora Szkoły Sztuk Pięknych w Amsterdamie, podług czwartego wydania oryginału niemieckiego, przełożył Bronisł. Zawadzki z 58 rycinami, 2 tomy . . . 6 złr. — ct.
 — w ozdobnej lipskiej oprawie . . . 7 „ 20 „

Z biblioteki POWIEŚCI i ROMANSÓW.

- 1 tom **Tajemnice klasztoru neapolitańskiego** Pamiętniki księżnej Caracciolo z włoskiego . . . 1 złr. — ct
2. tom. **Hr. de Camors** przez Feuilleta z francuzkiego . . . 1 „ 25 „
3. tom. **Klemeneja**, powieść hiszpańska przez Fernanda Caballero . . . 1 „ 50 „
4. 5. tom. **Klub Pickwicka**, przez Dickensa, z angielskiego 2 tomy 3 „ — „
6. 7. tom. **Być albo nie być** powieść szwedzka przez Z. M. Schwartz (wyczerpana) . . . 2 „ — „
8. 9. tom. **Gdzie winowajca**, Gaboriau, pow. z fran. tłum. (wyczerp.) 2 „ — „
- 10 i 11 tom. **Pieniądz i imię**, powieść szwedzka, przez Z. M. Schwartz, 2 tomy . . . 2 „ 50 „
- 12 tom. **Poświęcenie kobiety**, powieść E. Berthoud z francuzkiego 1 „ 50 „
- 13 i 15 tom. **Niccolo de Lapi**, pow. historyczna przez Massimo d'Azeglio, przeł. z włosk. Ajo 3 tomy 3 „ 60 „
- 16 tom. **Powieści pomniejsze**, Hohla z rosyjskiego . . . 1 „ — „
- 17 i 18 tom. **Opactwo Carrow**, przez J. E. Smith z angielskiego 2 tomy 3 „ — „
- 19 tom. **Dygnitarze**, romans meksykański przez Pablo de los Rios z hiszpańskiego . . . 1 złr. — ct.

20 tom.	Piękna Pani , oryginalna powieść J. I. Kraszewskiego .	1	złr. 20 et.
21 tom.	O zmroku , z angielsk. przez Wilkie Collins'a .	2	" — "
22 tom.	Synowie barona , czyli anioł z ulicy Westerlang, powieść szw. przez Kielmana Goeranssona .	1	" 25 "
23 tom.	Na cmentarzu na wulkanie , powieść oryginalna przez J. I. Kraszewskiego .	1	" 80 "
24 tom.	Zona męża próżnego , powieść szwedzka przez L. M. Schwartz .	1	" 25 "
25 i 26 tom.	Akta kryminalne l. 113 , przez Gaboriau z francuzkiego .	2	" — "
27 tom.	Rina , współczesny romans włoski Wiktora Bersezio według oryginału, napisał Ajo .	1	" 40 "
28—30 tom.	Pan Graba , powieść przez E. Orzeszko, 3 tomy (wyczerpane)	3	" 20 "
31 i 32 tom.	Wina i cnota , powieść przez Z. M. Schwartz (wyczerpane)	2	" — "
33 tom.	Przeznaczenie , powieść napisana według francuzk. oryginału w 2 częściach przez K. Enault .	1	" 50 "
34 i 35 tom.	Wojewodzie , powieść oryg. w 2 tomach przez Gryzonja	2	" 50 "
36 i 37 tom.	Czarny Matwój , powieść z życia ludu górskiego, przez Waler. Łozińskiego w 2 tomach .	1	" 60 "
38 i 39 tom.	Kto chce kochać, cierpieć musi , powieść przez Karola Reade z angielskiego .	2	" 80 "
40 tom.	Powieści , Karola Pieńkowskiego	1	" 80 "
41 i 42 tom.	Zmierzchy i Swity , powieść współczesna, przez Teofila Szumskiego .	1	" 60 "
43—46 tomu.	Boleść i radość , powieść współczesna z ang., przez J. F. Smith 4 tomy .	3	" 80 "
47 tom.	Na dwóch krańcach , pow. oryginalna, przez P. Wilkońska .	1	" 40 "

48 i 49 tom.	Skazaniec , romans z ang. przez Ch. Reade i Don Bouci- cault 2 tomy w jednym	2	złr. 40 ct.
50 tom.	Panna czy pani , powieść przez Wilkie Collinsa, z ang.	1	" 20 "
51 i 52 tom.	Czarna ręka , romans, z szwedz. przez C. Ridderstadta, 2 tomy	2	" 80 "
53 tom.	Pamiętniki Daniela , pow. współczesna napisał P. Tretiak	1	" 80 "
54 i 55 tom.	Angiola Marya , pow. z włoskiego przez J. Carcano, 2 tomy w jednym	1	" 80 "
56 tom.	Namiętności , pow. z szwedz. przez Z. M. Schwartz	1	" 80 "
57 i 58 tom.	Straszna gospoda , pow. z ang. H. Smitha 2 t. w jednym	2	" — "
59 i 60 tom.	Powołanie , pow. przez Paulinę Wilkońską 2. t. w jednym	2	" 40 "
61 i 62 tom.	Rok zameżcia , przez E. Carlen, przekład T. Szumskiego 2 tomy w jednym	2	" 20 "
63 i 64 tom.	Rienzi , ostatni trybun rzymski z ang. przez Bulwera, przetłumaczył B. R. 2 tomy	3	" 20 "
65 i 66 tom.	Burzyk , powieść z nad jeziora, przez Hacklendera, z ory- ginału niemieckiego, przerobił Cz. O. P. 2 tomy w jednym	2	" 20 "
67 tom.	Talizman , pow. flamandzka H. Conscience, tłumaczył W. S. P.	1	" 50 "
68 i 69 tom.	Dwie matki , powieść Z. M. Schwartz ze szwedzkiego, tłumaczył C. P. i P. W. 2 tomy	2	" 60 "
70, 71 i 72 tom.	Kapryśna kobieta , pow. szwedzka E. Carlén, przez Paulinę F.	3	" 80 "
73 tom.	Pisma pomniejszych , Bodzan- towicz	3	" — "
74 tom.	Wdowa i jej dzieci , Z. M. Schwartz	1	" 60 "

KSIĘGARNIA GUBRYNOWICZA I SCHMIDTA

WE LWOWIE,

PLAC ŚW. DUCHA L. 10.

jako główna Agencja dla Galicji

przyjmuje przedpłatę na

„BLUSZCZ“

Pismo tygodniowe ilustrowane dla kobiet.

Prenumerata kwartalnie we Lwowie 3 złr., na
prowincji z przesyłką w opasce 3 złr. 60 ct.

Pismo Święte ilustrowane G. Dorego,
Zeszyt 84 ct.

Dokładny prospekt rozsyła się na żądanie
bezpłatnie.

Abonenci (Bluszczu) mają prawo pobie-
rania w cenie niższej w prenumeracie:

Dziela J. I. Kraszewskiego i Encyklo-
pedję powszechną Orgelbranda.

ROLNIK

najtańsze ilustrowane czasopismo gospodarskie
pod redakcją grona profesorów „Szkoły rol-
niczej” w Dublanach, rocznie 12 zeszytów
czyli 2 tomy; prenumerata półroczna tylko 2 złr.
z przesyłką pocztową.

Księgarnia przyjmuje oraz prenumeratę na
wszystkie pisma tygodniowe, tak w kraju jak
i zagranicą wychodzące.

